לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

40 טייסים הוצאו להורג בסוריה בעקבות ניסיון ההפיכה

פאריס. — מקורות דיפלומטיים ערביים בפאריס מסרו, כי נסיון קשר סוכל ביום ראשון שעבר בסוריה, ו־40 טייסים הוצאו להורג.
לפי מקורות אלה, תוכנן הקשר על ידי טייסים בבסיס של חיל האויר מצפון לדמשק, והוא נחשף לפני מועד ביצועו.
המקורות אמרו כי 79 טייסים נעצרו ו־40 מביניהם הוצאו להורג.
(עי"צ)

יום ה', ט"ו באייר תשמ"ז, 14 במאי 1987 / שנה מ"ד מס' 13342 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

פלונטר בממשלה לאחר אי־הכרעה בקבינט ● כל צד טוען: נתקבלה עמדתנו

שמיר: הפסקנו עם המהלך הזה של פרס
פרס: אמשיך במגעים — שמיר לא יפחיד אותי

בליכוד אמרו אמש כי אם ימשיך פרס בתוכניתו הוא יפוטר ● פרס הגיב על כך באומרו: יעשה שמיר מה שהוא רוצה, אני לא פועל למען משרה, אלא למען השלום ● פרשנות שונה של הצדדים על הדיונים בקבינט ● הליכוד טוען: הצעת פרס לא נתקבלה ועליו להפסיק כל פעילות בנושא ● המערך טוען לעומת זאת: לא התקבלה גם כל החלטה אחרת האוסרת על המשך התהליך ● פרס מקצר ביקורו בארה"ב, לא יסע לשיחות בוושינגטון

מאת דליה שחורי,
הכתבת המדינית
של "על המשמר"

בעקבות ישיבת הקבינט אתמול, שדנה בתמיכת ישראל בוועידה בין־לאומית והסתיימה בקולות שקולים, אך ללא הכרעה פורמאלית — החליט ראש הממשלה יצחק שמיר לנהוג כאילו המחלוקת בשאלת הוועידה הבין־לאומית ירדה מסדר היום. הוא הודיע, כי לשמעון פרס אין מנדט לפעול בנושא הוועידה הבין־לאומית וקרא למערך לעשות מאמץ ולפעול למען המדינה במסגרת ממשלת האחדות.

לעומתו הבהיר ממלא־מקומו ש. פרס, כי כפי שהצעת ראש־הממשלה יצחק שמיר (מו"מ ישיר עם ירדן במסגרת הסכמי קמפ דייויד) לא התקבלה בקבינט, מאחר שראש־הממשלה לא הביא אותה להצבעה, כך גם הצעתו שלו על הוועידה הבין־לאומית לא הוכרעה כי לא הובאה להצבעה. "אין החלטה להפסיק את המגעים להגיע למו"מ ישיר עם ירדן", אמר פרס, ו"כל הדיבורים שאפשר להגיע למו"מ ישיר לא דרך פתיחה בין־לאומית הם דיבורים בעלמא". פרס אמר בקבינט, כי כיוון שיש שוויון ביחסי הכוחות, הוא מציע ללכת לבחירות.

הפסקנו את המהלך הזה

שמיר טען עוד, בראיון אמש ב"מבט", כי "אין למ"מ ראש הממשלה ולאף אחד אחר מנדט לטפל בנושא הוועידה הבין־לאומית מטעם הממשלה". "כל בני שיחו של מר פרס יידעו שמר פרס אינו מדבר בשם הממשלה": "ההצעה של מ"מ ראש הממשלה לא התקבלה ושום להטוטי לשון לא ישנו את המצב הזה": "הפסקנו את המהלך הזה ואני גאה בזה". לעומתו, אמר שמעון

(המשך בעמוד 4)

שמיר סרב להתעמת עם פרס ב"מוקד"

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

העימות בין שמיר ופרס, שהיה אמור להתקיים ב"מוקד" אתמול בוטל ברגע האחרון בגלל סירובו של שמיר להתעמת עם פרס. שמיר טען, כי יהיה זה עימות מלאכותי בנוסח של ערב בחירות למרות שאינגו עומדים בפני בחירות, וכך נאלץ עורך המהדורה, יעקב אחימאיר, לראיין את שמיר לפני שידור "מבט" ואילו פרס רואיין באולפן לאחר מכן. כשהמראיינים טורחים להבטיח כי לשמיר תינתן האפשרות להתייחס לדברי פרס, למרות שהראיון איתו שודר מוקדם יותר.

מפים וד"ץ הגישו אי־אמון • עמוד 3

המערך: נשארים בממשלה, תוך פעולה גלויה להשגת רוב להקדמת הבחירות

אמש כבר הוחל במגעים עם ש"ס והמפד"ל ● בישיבת "שרינו" הוחלט שלא לפרוש מהממשלה כדי שלא "להפקיר" השלטון בידי הליכוד ● סבורים כי תוך זמן לא רב ניתן יהיה להשיג רוב לבחירות ● לשכת העבודה קראה אתמול לשמיר להתפטר ● הליכוד: המערך קובע נורמה חדשה — ישיבה בממשלה תוך כדי חתירה נגדה ● אבו־חצירא כבר הבטיח תמיכתו בליכוד תמורת מקום בכנסת הבאה — מתנהלים מגעים עם עטשי והורביץ

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות, יצחק שור, כתבנו בכנסת ומאת כתב עתי"ם

שרי המערך החליטו אתמול לא לפרוש מן הממשלה, אך לפעול בגלוי להשגת רוב להקדמת הבחירות. אמש כבר החלו מגעים ראשונים עם נציגי המפד"ל וש"ס. בישיבת שרינו הציע מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם לשקול פרישה מן הממשלה בתוך שבועיים, גם אם לא יהיה עד אז רוב לפיזור הכנסת, אך הצעה זו נדחתה בטענה כי פרישה כזאת תתפרש כאילו נכשל המערך בקבינט.

אמש אמר מ"מ רה"מ שמעון פרס כי על פי ידיעותיו יש בכנסת חמישים ותשעה ח"כים אשר עשויים לתמוך בהקדמת הבחירות. להערכתו ניתן יהיה להביא בתוך מספר שבועות הצעת חוק לפיזור הכנסת. בימים הקרובים יתנהלו מגעים עם מפלגות נוספות.

צוות למגעים

שרי המערך החליטו על הקמת צוות מיוחד לניהול מגעים אלה בכנסת, בהשתתפותם של השר שחל, המזכ"ל ברעם ויו"ר הסיעה אדרי. במקביל החליטו שרי העבודה

(סוף בעמוד 2)

רק 56 ח"כים תומכים בהקדמת הבחירות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

אתמול ירד מספר הח"כים התומכים בהקדמת הבחירות ל־56. בהמשך כהונת הכנסת הנוכחית תומכים 64 ח"כים לפני הבחירות הבאות: 41 ליכוד, 9 מפד"ל, 5 תחיה, 4 ש"ס, 2 אגו"י, 1 אומ"ץ, 1 כ"ה, 1 תמ"י, 1 מורשה.

הח"כ מ. פלד מ"המתקדמת" אמר, כי לא יתמוך בהקדמת הבחירות אם נושא המשבר יהיה הוועידה הבין־לאומית, משום שוועידה כזאת גם לדעת פרס, תתנהל ללא השתתפות אש"ף. ויוזן עטשי מ"שינוי" הודיע כי יתנגד להקדמת הבחירות, משום שפרס מגיע לדיון על השלום בידיים ריקות. דעתו של ח"כ עטשי יצא כנגד משפט שאמר פרס בסיעת המערך שלשום: "אי־אפשר לנהל את כלכלת המדינה באמצעות הקול של עטשי". הרבנים ו"שינוי" אינם מונחים בכיסו של פרס — אמר עטשי לכתבנו.

בוושינגטון מאוכזבים מכשלון פרס להעביר תוכנית הוועידה בקבינט

מאת זאב בליצר,
כתב "על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — פקידי ממשל רייגן הביאו אתמול באורח פרטי את אכזבתם מכשלונו של שר־החוץ שמעון פרס להביא לתמיכת הקבינט הישראלי בתוכנית שגובשה בקפדנות לארגון ועידת שלום בין־לאומית לדיון בסכסוך הערבי־ישראלי.

בפרהסיה סרבו הבית הלבן וגם משרד החוץ, להגיב על ההתפתחויות האחרונות בירושלים. "אין בדעתנו להשמיע הערה כלשהי על העניינים הפנימיים של ישראל", אמר דובר הבית הלבן מארלין פיצווטר.

דובר משרד החוץ צ'רלס רדמן הסכים לומר רק שהממשל דבק בעמדתו, שעליה הצהיר קודם לכן, וממשיך לתמוך בוועידה בין־לאומית שתביא למשא ומתן ערבי־ישראלי ישיר.

שמעון פרס ושר החוץ ג'ורג' שולץ ישתתפו יחד במוצאי שבת בניו־יורק בסעודה לרגל יום השנה המאה להולדת דוד בן־גוריון. מצפים ששניהם ידברו למחרת בכנס של הוועדה האמריקנית־ישראלית לענייני ציבור, הלובי הפרו־ישראלי הפועל בגבעת הקפיטול, בין נאומים

(המשך בעמוד 4)

צריכה במקום צמיחה

המדיניות הכלכלית, המבוססת על כך כי תוספת הכנסה פרטית תומנה להשקעות, נחלה כשלון חרוץ. בשנה שעברה כ־75 אחוזים מתוספת המקורות הופנו לגידול הצריכה הפרטית וכרבע הופנה להגדלת המלאי. הגידול בצריכה הפרטית מומן ברובו ע"י הגדלת הגרעון במאזן תשלומים ורק כרבע ע"י הגדלת התוצר המקומי.

למעשה הכל היה צריך להיות בדיוק להפך. גידול התוצר המקומי היה צריך לממן את עליית רמת־החיים, ויבוא ההון היה צריך לממן את הגידול בהשקעות במשק. אולם הממשלה, המתנערת מתפקידה לכוון את המשק אל עבר חיצור ועידוד ההשקעות, אינה מסוגלת למלא תפקיד חיובי. לכן הגיע זמנה להתפרק.

הנתונים מזימים את הטענה המתמדת כאילו הגידול בצריכה הפרטית מבוסס על עליית השכר. השכר עלה בשיעור מתון ביותר, בשיעור דומה לגידול התוצר. השכר הפנוי אף ירד, כתוצאה מעליית המסים. למרות זה, או כתוצאה הגיעה הצריכה הפרטית לממדי שיא. מסתבר, כי גידול הצריכה הפרטית מתבסס בעיקר על תשלומי הריבית של הממשלה. בחם רואים מקבליה הכנסה פטורה ממס, שהיא מיועדת לצריכה. הנכסים הכספיים הגדולים מוחזקים בידי קבוצה קטנה. לאחרונה התברר למשל, כי 2500 איש מחזיקים בכ־400 מיליון דולר מהמניות הבנקאיות. התפלגות יתר הנכסים הכספיים, קרוב לוודאי, אינה שונה.

לפיכך טועים אלה הסבורים כי בחירות כיום יזיקו לכלכלה. לחפך, המשך קיומה של ממשלה משותקת, שאינה מסוגלת לתוביל את המשק לכיוון הנכון, יגרום נזק גדול יותר. ממשלה מפולגת לשני מחנות הסטרולים זה את זה, לא תוכל לקבל החלטות לטובת המשק ולשנות את הקצאת המשאבים בין יעדים לאומיים חיוביים, לבין בזבוז המקורות לשם סיפוק המאוויים המיידיים של העשירון העליון, באמצעות הטבות מס וחלוקת מתנות נוספות.

ככלכת בחירות מצטיירת בעיני מבקריה כהתרחבות מהירה של המשק. למעשה המשק זקוק לגאות ולצמיחה מהירה, אולם הוא צריך לצמוח בכיוון הנכון. המשק לא צריך להשמין אלא לצמוח לגובה, כי כפי שידוע לכולנו תופעות של השמנה אינן מעידות על בריאות.

לכן יש להבטיח את כיוון הצמיחה לייצור מוצרים סחירים ולא להתרחבות הצריכה המבוססת על גזירת קופוני ריבית. לשם כך נחוצות בחירות בהקדם, בתקווה שיביאו לשינוי הרכב הממשלה.

הוועידה הארצית הראשונה לקידום החינוך הערכי בתנועת העבודה
ירושלים כה־כט אייר תשמ"ז 27-28.5.87

הוועידה תתכנס לאחר קיום תיליכים מוקדמים, דיונים, סדנאות מקומיות, הסקירות אלפי הורים ואנשי ציבור בחוגי תנועת העבודה. הוועידה תתקיים במליאה ובקבוצות.

הנושאים שידונו בקבוצות:
1. חינוך ליהדות הומניסטית.
2. חינוך לציונות סוציאליסטית.
3. ערכי תנועת העבודה בהוראת המקצועות.
4. ביה"ס הקהילה.
5. יחסי מנהל־מורה־תלמיד.
6. חינוך פוליטי בביה"ס.
7. התמודדות חינוכית עם המיעוט הערבית במדינת ישראל.
8. חינוך לשלום.
9. חינוך לשוויון בין המינים.
10. אתגר השוויון והפער החברתי.
11. התמודדות חינוכית עם [illegible]
12. עמדת החינוך כלפי המשק היצרני.

* * *

לוח הפעילות השבועית

12.5.87 — [illegible] בראשון־לציון, באולם "[illegible]" בשעה 16.00, בהשתתפות [illegible] יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך [illegible] מזכ"ל ההסתדרות [illegible] ראש העיר ראשון־לציון [illegible] מזכיר מועצת הפועלים [illegible] מזכ"ל תנועת [illegible] והלומד.

12.5.87 — הוועידה [illegible] בהשתתפות [illegible] המרכז לתרבות ולחינוך [illegible] מזכ"ל הסתדרות המורים [illegible] מזכיר מועצת פועלי [illegible] הפתיחה: אהרן ידלין.

12.5.87 — ועידת אזור [illegible] (מגדל העמק, [illegible]) במועצת פועלי [illegible] בשעה 18.00, בהשתתפות [illegible] המרכז [illegible] הפועלים.

12.5.87 — רשת [illegible] הנוער "[illegible]" 12.00, בהשתתפות [illegible] הוועדה המכינה: [illegible]

13.5.87 — [illegible] בסמינר [illegible] בהשתתפות שלמה [illegible] המכינה, ד"ר יעקב [illegible]

14.5.87 — הוועידה המקומית [illegible] במועצת הפועלים [illegible] בהשתתפות ישראל [illegible] ההסתדרות ויהודה [illegible] מועצת הפועלים. יו"ר הוועדה המכינה: תמר אביגדורי.

14.5.87 — הוועידה המקומית [illegible] אביב, בבית ברנר, [illegible] בהשתתפות נחום פסח, יו"ר [illegible] לתרבות ולחינוך [illegible] מועצת הפועלים. יו"ר הוועדה המכינה: תמר מרידור.

17.5.87 — הוועידה המקומית [illegible] במועצת הפועלים [illegible] בהשתתפות [illegible] מועצת הפועלים. [illegible]

17.5.87 — [illegible] יו"ר הוועדה המכינה [illegible] מזכיר מועצת הפועלים [illegible]

18.5.87 — הוועידה המקומית [illegible] במועצת הפועלים [illegible] בהשתתפות [illegible] המרכז לתרבות ולחינוך [illegible] מזכיר מועצת הפועלים. יו"ר הוועדה המכינה: רחל [illegible]

18.5.87 — ועידת אזור [illegible] והשרון, [illegible] בשעה 16.00 [illegible] נחום פסח, יו"ר [illegible] ולחינוך ומזכירי מועצת [illegible] שלום [illegible] יו"ר הוועדה המכינה: [illegible]

19.5.87 — ועידת [illegible] השרון, במועצת פועלי [illegible] 19.00, בהשתתפות [illegible] שלמה [illegible] יו"ר הוועדה המכינה: [illegible]

19.5.87 — ועידה אזורית [illegible] באר־יעקב, רחובות, [illegible] במועצת פועלי נס־ציונה [illegible] בהשתתפות נחום פסח [illegible] לתרבות ולחינוך [illegible] הפועלים [illegible] קליין.

* * *

פרסומים — [illegible]
1. [illegible] לחינוך לערכי תנועת [illegible] במרכז לתרבות ולחינוך.
2. [illegible] לדיון בנושאים [illegible] בוועידה [illegible]
3. [illegible] לוועידה [illegible]

* * *

לפרטים נוספים [illegible] 03-431275 [illegible]

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — המרכז לתרבות ולחינוך — המחלקה לחינוך — המכון להינוך רעיוני

בהמשך ה"מידור" בבל"ל: עוד 2 בכירים יפרשו

עם פרישת הירש ושר יישאר אורטל השריד האחרון מתקופת יפת־איינהורן ומעריכים שגם פרישתו היא עניין של זמן ● ועד העובדים דורש לפתוח במו"מ על השכר

מאת אודי נחשון,
כתבנו הכלכלי בת"א

שני בכירים נוספים בבל"ל, המבקר הראשי יעקב הירש והיועץ המשפטי זאב שר, יפרשו במסגרת החלפת ההנהלה הבכירה בבנק.

בנק לאומי ניסח אתמול הודעה מעודנת ביחס לפרישת הבכירים, אולם למעשה ניתן לראות במהלך הזה הבעת אי־אמון בשניהם.

נמסר, כי בישיבת הדירקטוריון שלשום הוצע שהירש יפרוש מכהונתו לקראת סוף 87', מספר חודשים לפני הגיעו לגיל הפרישה. יצויין, כי כאשר פרצה הסערה בעקבות הגילויים על שכרו של יפת דרש ועד העובדים מהירש להתפטר, אולם הוא סירב וקיבל גיבוי מהדירקטוריון.

הדירקטוריון גם החליט למנות לו יועץ משפטי חיצוני, כדי לחזק את מערך הביקורת שלו. דובר בל"ל מסר, כי "הוצע שהיועץ המשפטי יפרוש מתפקידו והיו"ר יציע לו תפקיד אחר". בבל"ל העריכו אתמול, כי שר יסרב לקבל תפקיד אחר ויפרוש מהבנק.

לאחר פרישתם של הירש ושר, נותר בבנק לאומי רק בכיר מרכזי אחד מתקופת יפת־איינהורן — ראש החטיבה העסקית — יעקב אורטל. מקור בבל"ל העריך אתמול, כי גם פרישתו של אורטל היא "עניין של זמן", ובכך "ישלים המנכ"ל צדייק בינו, את החלפת כל ההנהלה הבכירה.

דובר בל"ל מסר, כי הדירקטוריון דוחה את הפרשנות לפיה פרישתם של הירש ושר מתפקידיהם קשורה לאירועים שהביאו להתפטרות הדירקטוריון בינואר השנה. "שר והירש נהנים מאמון המנכ"ל והיו"ר", מסר הדובר.

מאבקים חדשים

בנק לאומי עלול להיקלע למאבקים חדשים כבר בשבועות הקרובים, בעקבות דרישת ועד העובדים להיכנס למו"מ על הסכם שכר חדש א־1987. לפני כשבועיים שלח הוועד דרישה זו למנכ"ל צדייק בינו ואתמול נפגשו ראשי הוועדה עם בינו. בינו אמר להם, כי הוא לומד את הנושא וביקש להמתין עד להתבהרות המצב במשק.

יצויין, כי זו תהיה הפעם הראשונה שבינו ינהל מו"מ על שכר, מאחר שעובדי הבנק הבינ"ל, שבראשו עמד, צמודים לעובדי בל"ל ואינם נזקקים למאבקי שכר.

עודף ללא תקדים במאזן התשלומים — 1.4 מיליארד ד'

מאת כתבנו הכלכלי
בירושלים

המשק הישראלי סיים את שנת 1986 עם עודף ללא תקדים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים בסך 1.4 מיליארד דולר, כמעט כפול ממה שנחזה בזמנו על־ידי האוצר ובנק־ישראל. כך עולה מנתונים שפירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הנתונים הראו, שב־1986 קיבל המשק העברות חד־צדדיות מחו"ל בגובה של 5.3 מיליארד דולר. סכום זה היה גבוה בהרבה ממה שנחוץ כדי לממן גירעון של 4 מיליארד דולר בחשבון הסחורות והשירותים.

היבוא של מוצרים ושירותים הסתכם בשנה שעברה ב־15.7 מיליארד דולר, כולל 1.1 מיליארד דולר יבוא בטחוני. היצוא הגיע ל־11.7 מיליארד דולר — עליה של כ־800 מיליון דולר, למרות העובדה שהכנסות מתיירות קטנו בכ־130 מיליון דולר.

מהנתונים עולה עוד, שבסיוע החוץ ובתרומות מחו"ל חלה עליה של כ־300 מיליון דולר. חלק מהעליה נבע מהערך הגדול יותר בדולרים של תפיצויים מגרמניה וחלק אחר נבע מהעליה של כ־240 מיליון דולר בהעברות ישירות מחו"ל.

"אגד" מאיים להשבית את התחבורה בערים מהערב

אם לא תחול התקדמות במו"מ על הסכם חדש עם הממשלה

מאת יוסף שמי,
כתב "על המשמר"

מזכירות "אגד" החליטה להשבית את התחבורה הציבורית בערים החל מהערב, אם עד אז לא תחול התקדמות ממשית במו"מ על הסכם חדש ולא יושג סיכום על סל תשומות חדש וביטוי הוצאות רכישת אוטובוסים.

לדברי "אגד" מסר אמש, כי הקואופרטיב רכש אוטובוסים באשראי והממשלה התחייבה לכסות את הוצאות המימון כשהקרן אמורה היתה להיכלל בסל התשומות. תוקפו של ההסכם הקודם פג באוגוסט 1986 ועד כה לא סוכם הסכם חדש.

האיום בהשבתה באה בשל צמצום בהזרמות הסובסידיות אף לפי ההסכם הישן, אשר לא כלל החזר חובות עבור האוטובוסים שנרכשו, בשל צמצום העברת כספים אין "אגד" יכול לכסות את ההוצאות גם לתשלום עבור דלק, והוא מבקש להקטין את ההוצאות ע"י השבתת התחבורה העירונית.

דובר "אגד" מסר, כי הקואופרטיב יעשה הכל כדי לא לפגוע בהסעת גורמים הקשורים עם צה"ל, מערכת הבטחון, משטרת ישראל וישובי הספר. הדובר הוסיף, כי צעד זה של "אגד" הוא בגדר פשרה, שכן בתחילה דובר בהשבתה כללית של האוטובוסים.

רשות השידור נערכת לקראת המשך השידורים בערוץ השני

מאת אתי רונאל,
כתבת "על המשמר"

הנהלת רשות־השידור התבקשה אתמול על־ידי הוועד המנהל להביא בתוך שבועיים הצעה להיערכות מינהלית, תקציבית ותוכניתית לקראת המשך השידורים בערוץ השני.

הוועד המנהל אישר אתמול את לוח המשדרים שהגיש מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, לשבועיים הקרובים. יבין הבהיר, כי העקרונות המנחים בהרכבת לוח המשדרים היו: תיאום בין המשודר בערוץ הראשון לשני ושימוש בתוכניות חוזרות משובחות אותן לא זכה חלק מהציבור לראות. כדוגמה הביא יבין את סרטו של אורי גולדשטיין "וילה בלבנון" שישודר ביום ב', תוכניותיהם של אריק איינשטיין, שרהל'ה שרון ועוד.

יו"ר הרשות, מיכה ינון, טען, כי יש להיערך לתקופת שידור של כחצי שנה, לבנות רשת חלופית לערוץ הראשון, ולא להסתפק בשידורים חוזרים אלא לשים את הרגש על מוזיקה, אמנות ותרבות עם שידורים חוזרים עבור הציבור הדתי.

המשנה ליו"ר, דוד ארמון, הציע להקים מינהלת ערוץ שני ולקרוא למשרד־התקשורת להרחיב את רשת המשדרים על מנת לאפשר למירב האוכלוסיה לקלוט את שידורי הנסיון בערוץ השני. ואילו חבר הוועד המנהל ד"ר ישראל פלג סבר, כי הפתרון הזמני יחבל בצורך הקבוע בקיומו של ערוץ שני ויעוות את השידורים.

"כור": אין כל חריגה במינויים בהונג־קונג

מאת כתבנו לענייני עבודה

הנהלת "כור" דחתה אתמול את האשמתו של יו"ר סיעת הליכוד, יעקב שמאי, בעניין המינויים בסניף הונג־קונג של "כור אסיה" בקובעה, כי הדבר נעשה בהתאם להחלטת הנהלת "כור" ואין פה כל סטיה או עיוותים.

בדברי התגובה נאמר, כי הנהלת כור החליטה ב־24.7.77 למנות את יחיאלה הראל, אשתו של מנהל "כור אסיה" יוסף הראל, לתפקיד מנהלת סניף הונג־קונג, למשך שנה, וזאת על סמך כישוריה ולשם חסכון בכל ההוצאות הכרוכות בהבאת עובד מהארץ. לאחר שנה כה הוכיחה הראל את עצמה, החליט מנכ"ל כור להאריך את החוזה עד 15.9.83.

עוד נאמר בדברי התגובה, כי בהתאם למקובל ב"כור" ובחברות מסחריות עסקיות אחרות, נהוג להעניק מענקים שנתיים בהתאם להישגי העובדים. הדבר קיבל גושפנקא מצד הנהלת "כור".

שמאי היפנה את קובלנותיו בנדון למבקר ההסתדרות נפתלי בלומנטל, אשר בשנים אלה שימש מנכ"ל "כור".

מזג האוויר

ירושלים 10 עד 18, רמת הגולן 8 עד 20; חיפה 14 עד 22, טבריה 13 עד 27, נצרת 12 עד 21, עפולה 10 עד 24, שומרון 10 עד 21, תל־אביב 15 עד 23, לוד 12 עד 24, יריחו 14 עד 30, עזה 15 עד 23, באר־שבע 12 עד 25, אילת 18 עד 32. (עתי"ם)

העובדים הסוציאליים יקיימו שביתת אזהרה ביום ה'

מאת כתבנו לענייני עבודה

כ־2000 עובדים סוציאליים ברשויות המקומיות יקיימו ביום חמישי הקרוב שביתת אזהרה בת יממה אם לא תחול היום התקדמות ממשית במשא־ומתן עם המעסיקים.

העובדים תובעים השוואת שכרם לשכר עובדי הביטוח הלאומי, השתתפות באחזקת רכב ושיפור תנאי הבטיחות בלשכות.

מרכז איגוד העובדים הסוציאליים התכנס אתמול בתל־אביב ומרכזת הדוברים דרשו לממש את סכסוך העבודה, שהוכרז עוד בחודש מארס, ולפתוח במאבק כללי.

במסמך בן חמש נקודות, אשר גובש בשעתו על־ידי המרכז, מתריעים העובדים הסוציאליים על התגברות גילויי האלימות בלשכות, צמצום במשאבי כוח אדם, התפטרות עובדים ועומס כבד של פניות.

השבתת שירותים במועצה האזורית מעלה־יוסף

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

השירותים המוניציפאליים של 22 הישובים במועצה האזורית מעלה־יוסף מושבתים החל מאתמול כמחאה על כך ש־230 עובדיה לא קיבלו את משכורתם מחודש אפריל ומכויותיהם הסוציאליות לא שולמו בשלושת החודשים האחרונים.

השביתה תימשך עד שהעובדים יקבלו את משכורתם.

יו"ר המועצה המקומית יעקב יעקב, ציין, שהוא תומך בעובדים. אך לדבריו הוא פועל זה חודשים ללא הצלחה בין משרדי הממשלה לגייס סכום של מיליון שקל לכיסוי הגרעונות.

מסע הסברה להגברת המשמעת בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

צה"ל יפתח בקרוב במסע הסברה מקיף בקרב המפקדים והיחידות במטרה להגביר את המשמעת בצבא.

לפני מספר ימים קיים הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון דיון בלשכתו בנושא זה בהשתתפות ראש אכ"א האלוף מתן וילנאי, קצין משטרה צבאית ראשי, הפרקליט הצבאי וקצינים נוספים, שבסופו הוחלט לאכוף את המשמעת על הצבא.

במסע ההסברה, שיכלול איגרת למפקדים ושיחות בדרגים השונים, תודגש מהות המשמעת והשלכותיה על תיפקוד הצבא בכל הרמות. כמו־כן יוסבר, כי אין מדובר רק במשמעת לבוש, אלא גם בביצוע משימות כפי שהוגדרו, עמידה בלוחות זמנים שנקבעו, בלימת תאונות הדרכים ועוד.

כן הוחלט על הקמת מערכת שתעקוב ותפקוח אחר ביצוע ההוראות בסיקורים, בורועות ובחילות.

הפגנת מחאה של מכוניות בכביש עילבון—סכנין

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

הפגנת מכוניות בנסיעה איטית התקיימה אתמול בכביש עילבון־סכנין במחאה על אי־הרחבת הכביש.

את ההפגנה יזמו ראשי המועצות בכפרים עילבון, מדר, דיר־חנא, עראבה, סכנין, כוכב ושעב, במחאה על כך שמשרד התחבורה ומע"צ אינם נענים זה מספר שנים לתביעותיהם של ראשי הרשויות באיזור להרחיב ולפתח את הכביש החוצה את כפרי האיזור ומשרת אוכלוסיה ערבית המונה 70 אלף נפש.

לדברי ראשי הרשויות, הכביש נסלל עוד בזמן המנדט ברוחב של 3 מטרים ללא מדרכות ומאז לא נעשו בו עבודות פיתוח כלשהן.

ראשי המועצות נסעו במכוניותיהם בראש השיירה כשמאחוריהם נוסעים בנסיעה איטית עשרות כלי־רכב מסוגים שונים, לרבות משאיות, ציוד כבד וציוד חקלאי.

בכביש זה אירעו מספר תאונות קטלניות והוא מכונה בפי תושבי האיזור "כביש המוות".

דרישה לעובדים מקצועיים בנגב - למרות האבטלה

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

בנגב יש אמנם אבטלה גדולה — אולם מולה עומדת דרישה רחבה מאד לכח אדם מקצועי שאינו בנמצא בנגב. אלה ממצאי דו"ח חדש שהזמינו הקרן למניעת אבטלה והגדלת הפריון ומועצת שרות התעסוקה בדרום מזורחת "ארגון ומדעי ניהול".

כיום, 65 אחוז מהעובדים הנדרשים — הם עובדים מקצועיים. 19 אחוז מהנדרשים — בעלי השכלה גבוהה. לעובדים בלתי מקצועיים יש דרישה בשעור של 16 אחוזים בלבד, ואלה, כאמור, מהים את עיקר מבקשי העבודה. העובדים המקצועיים הנדרשים הם בעיקר בתחום הריתוך, המסגרות, התפירה, הפעלת הציוד, הנגרות וליטוש היהלומים.

ממצאי הסקר, שבדק 185 מפעלים המעסיקים 21,500 עובדים, מעידים, כי במפעלים יש דרישה גוברת לכח אדם מקצועי אשר אינו קיים בנמצא" אולם ניתן להכשירו באמצעות קורסים להכשרה מקצועית או הסבה מקצועית. ממצאים אלה נוגעים למפעלים בעיקר בענפי המתכת, הטקסטיל, הכימיה, הבניה, החשמל והפלסטיק.

עליית הנוער מקימה עיר נוער בנגב

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

עליית הנוער בשיתוף המחלקה להתיישבות מקימה מרכז חינוכי התיישבותי למען חניכיה ביישוב קדש ברנע הסמוך לגבול ישראל מצרים, בקירבת מסוף הגבול בניצנה.

בשלב ראשון יאכלס המרכז 100 חניכים ואנשי צוות והמגמה היא להרחיבו לעיר נוער שתאכלס 500 חניכים ומחנכים — מסר ראש עליית הנוער, אורי גורדון, בהרצאה לפני סטודנטים באוניברסיטת תל־אביב. ראש צוות ההקמה יהיה אריה (לובה) אליאב.

חניכי עליית־הנוער, שישהו במרכז לתקופות קצובות, יעסקו בנטיעות עצים וצמחים יחודיים לנגב ובעבודות ארכיאולוגיות, חפירות ושחזור אתרים כמו תל־ניצנה, ומצרים.

התייעצות שרי המערך במסגרת „שרינו", לאחר הדיון בקבינט. (ואי.פי.)

המשכים

המערך: נשארים בממשלה

(סוף מעמוד ראשון)

לדחות על הסף את פרשנותו של הליכוד לגבי משמעות הדיון אתמול בקבינט, ועל המשך פעילותו של שר־החוץ פרס לקידום תהליך השלום. בישיבת שרינו - התבטאו שרים אחרים כי אין להפקיר את המדינה בידי ממשלה של הליכוד, התחייה וגוש־אמונים. וכי יש להישאר בה עד אשר יימצא רוב להקדמת הבחירות.

בעבודה העריכו אמש כי הרוב שישנו היום להמשך קיומה של הממשלה עשוי להשתנות בזמן הקרוב. בעניין זה ציינו את החלטת לשכת ההפו"ל אשר הביעה אמנם התנגדות לפירוק ממשלת האחדות ולהקדמת הבחירות, אך הבהירה עם זאת כי לא תשתתף בממשלה צרה.

אבו־חצירא, הורביץ ועטשי

בליכוד לעומת זאת, הביעו אמש הערכה כי המערך לא יצליח לגייס רוב לפיזור הכנסת. בליכוד נמשכו גם אתמול המגעים לאבטחת התנגדותם של הסיעות הקטנות ושל ח"כ בודדים להקדמת הבחירות. אחת ההצלחות של עסקני הליכוד, לאחר שהבטיחו כבר את תמיכת ח"כ אבו־חצירא, וככל הנראה גם את זו של השר הורביץ, היתה במגעים ניהלו עם ח"כ זיידן עטשי מ„שינוי" שהבטיח כי יצביע בכל מקרה נגד החוק לפיזור הכנסת.

גורמים בליכוד אמרו כי התנהל עימו מו"מ בעניין זה.

סיפוק בליכוד

בליכוד ציינו אמש בסיפוק, כי שמעון פרס ומפלגתו נחלו כישלון, וכי למעשה נושא הוועידה הבין־לאומית, ירד מן הפרק, וכי המערך לא הצליח להשיג רוב להקדמת הבחירות. יחד עם זאת אמרו גורמים בכירים בליכוד כי צפויים קשיים רבים בתיפקוד הממשלה. בהקשר זה מתחו שרים בליכוד ביקורת על החלטת שרינו לעשות להקמת הבחירות תוך כדי המשך השותפות בממשלה, וטענו כי זוהי התנהגות בלתי מתקבלת על הדעת.

במערך החליטו לא לתמוך בהצעות אי־אמון של ר"ץ ומפ"ם בנושא הוועידה הבין־לאומית וזאת מאחר שלדעת גורמים בכירים במפלגה עלולה התמיכה בהצעות אלה להתפרש כאילו מקבל המערך את גירסת שמיר, שהקבינט דחה את יוזמת השלום של פרס, וכי הוא מנוע להמשיך ולפעול בנושא המו"מ עם ירדן.

„נורמות חדשות"

„מר פרס קבע נורמה ממלכתית חדשה — אדם נשאר בממשלה וחוזר להפילה בעת ובעונה אחת" — זו היתה אתמול תגובת סיעת הליכוד להודעת לשכת מפלגת העבודה, אשר קראה לראש הממשלה יצחק שמיר להתפטר.

את קריאת „העבודה" לשמיר להתפטר הגדיר הליכוד כקריאה דמגוגית, שבאה בעקבות כשלון נסיונות המערך בכנסת להפיל את ממשלת האחדות הלאומית ולהביא להקדמת הבחירות. צעדים אלה מוכיחים, לדעת הליכוד, כי מלכתחילה היתה תוכנית פרס לעריכת ועידה בין־לאומית עלה תאנה שמאחוריה הסתתרה המגמה לפרק את ממשלת האחדות.

תתירה בלתי נלאית

הליכוד מאשים את פרס ב„תתירה בלתי־נלאית להפלת ממשלת האחדות, ותתירה זו החלה מאז ביצוע הסכם הרוטציה והחלפת ראש הממשלה לפני חצי שנה.

תגובות שרים וח"כים

להלן תגובות של שרים ונציגי המפלגות על המשבר הממשלתי ששודרו ב„קול ישראל" וב„גלי צה"ל":

שר הבטחון יצחק רבין: „יש חילוקי דעות לגיטימיים הנוגעים למהויות העיקריות שעומדות בפני המדינה. לכן עדיף שבהסכמה נלך ונאמר, שיכריע העם בבחירות. זו דרך יפה ותרבותית במקום להמשיך במריבות ובמקום להישאר ממשלה, שספק אם תוכל תפקד באופן יעיל".

סגן רה"מ דוד לוי: „מובן מאליו, שמעכשיו אין לאף שר סמכות לפעול בשם ממשלת ישראל או לסכם או לקדם בצורה כלשהי את תהליך הוועידה הבין־לאומית, כאשר ממשלת ישראל לא קיבלה את הרעיון ואת המסמך.

שר העבודה והרווחה משה קצב: „לא יכול להיות שמפלגה רצינית מנסה לפעול מאחורי גבה של הממשלה, פוגעת בלי הרף בראש הממשלה ופועלת בלי סמכות. שר־החוץ פעל במשך חודשים בלי סמכות, והביא את הנושא לדיון בקבינט, אך נכשל ולא השיג לכך רוב.

שר התקשורת אמנון רובינשטיין, אמר כי הוא תומך בהקדמת הבחירות לדגל התיקון שנוצר בקבינט, והעובדה שהממשלה הגיעה לחוסר תיפקוד מוחלט.

● אוטובוס „אגד" בקו ירושלים־עמנואל נרגם באבנים אתמול אחה"צ כשעת שחלף ליד מחנה הפליטים קלנדיה שמצפון לירושלים. אחת משמשות האוטובוס נופצה. חיילים שנסעו בו ירו כמה יריות באויר.

„לא ישא גוי אל גוי חרב" — נחקק על מצבתו של פלפן

מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

„לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה" מילים אלה, מחזון אחרית הימים, חקוקות במצבתו, בבית העלמין בחולון, של שמחה פלפן. אתמול הוסר הלוט מהמצבה במלאת שלושים לפטירתו, במעמד המשפחה והחברים לדרך ולמאבק למען השלום.

בדברים לזכרו אמר ד"ר אריה יערי, בשם המרכז הבינלאומי לשלום, שהתנפצויות ההיסטוריות בין שני העמים החיים בארץ זו, היתה משאת־נפשו של פלפן ולה הקדיש את חייו.

המורה חסן זועבי, ציין שרבים מבני עמו שומרים כבוד והערצה למנוח, והלל שנקר העלה על נס את האופטימיות של שמחה למרות הכשלונות, שסוף השלום לבוא. ד"ר הרנס כהאן אמר שלו היו בישראל רבים כמו שמחה פלפן היינו היום יותר קרובים לשלום. על האיש ופועלו למען השלום, יתקיים הערב רב־שיח בקיבוץ גן שמואל, שם חי המנוח שנים רבות, בנושא: „20 שנות כיבוש — מה הן עשו לנו?"

„על המשמר"
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתונה מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2 בניין מגדל חדרים 121—102, טל' 233161—3, המען למכתבים ת"ד 1216 ירושלים 91006, חיפה 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673 המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

מאמר „יתד נאמן" קורא לוויתורים ולמו"מ עם אש"ף

במאמר חריף בניסוחיו המופיע היום ב„יתד נאמן" בטאון החוגים המקורבים לרב שך ב„אגודת ישראל", מאיץ הכותב, שלום אליעזר רוטר, בגורמים הפוליטים לנהל מו"מ על החזרת השטחים, לשבת לשולחן המו"מ עם אש"ף.

במאמר, המופיע במדור הדעות האישיות מובאת, על דרך ההתפלמסות הרתית, ציטטה ארוכה מדבריו של הרב ישעיה חטר — „מי קבע עם מי אסור לנהל משא ומתן".

במאמר אומר הרב: „העצה היעוצה כיום היא, לשאת ולתת עם הערביים ולוותר, והרבה לוותר, והעיקר השלום."

כותב המאמר ב„יתד נאמן" מסיק מהחזרת השטחים למצרים כי יש להחזיר גם את השטחים האחרים ולשם כך הוא אומר יש לשבת גם עם אש"ף.

התכנס צוות הכינון של מועצת ועדי עובדים מטעם מפ"ם

מאת כתבנו לענייני עבודה

למעלה מארבעים נציגי עובדים ואנשי ועדים מכל רחבי הארץ, השתתפו אמש בישיבת צוות הכינון של מועצת ועדי עובדים מטעם מפ"ם. בישיבה הוחלט להקים ארבע מועצות אזוריות, חמש ועדות, וכן בטאון משותף. הישיבה היא המשך לכנס היסוד של מועצת העובדים שהתקיים ערב האחד במאי האחרון.

מזכיר מרכז מפ"ם חנן ארז אמר בישיבה, כי „נהיה האחרונים לקעקע את ההסתדרות אבל כדי להבטיח הסתדרות איתנה יש צורך בגוף משלנו שישמש כתובת לעובדים. ויהיות לתז מלמטה". אהרון גרינברג (מריפאן - עפולה) אמר: „אם אנחנו לא נזין את העגלה היא תדרוס אותנו". ירון המחלקה לאיגוד המקצועי של המפלגה רב אלפנדרי, [illegible] כי המשימה של התנועה היא לארגן ועדי עובדים כדי שיוכלו לנהל מאבקים במקומות עצמם. נציגת [illegible] הודתה למפ"ם על העזרה שהושטה במאבקן האחרון. יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות אפרים ויסלוני אמר, כי שני נושאים עומדים עתה על הפרק: המו"מ על השכר והבטחת תעסוקות תפקוד ומוקדים להיבריו למתקיים ולחוויל.

העובדים מאחרים עמדו על הצורך בסולידריות בין עובדי [illegible] בין-מפלגתית. כ־47 בחודש יוני מתוכנן כינוס המליאה של מועצת העובדים.

הננו מודיעים בצער על מותה של
האחות־הגיסה
רוזה (סיטנר) פרשקר
ומשתתפים בצער המשפחה
ההלוויה תתקיים היום, יום ה' 14.5.87
בשעה 15.00.
קיבוץ עין שמר

במלאת שלושים לפטירת חברנו
משה הרטמן ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום שישי, ט"ו אייר 15.5.87
בשעה 14.00 העליה לקבר לגילוי המצבה.
המשפחה
וכל בית העוגן

צלצול מהיר

ג'וליאנו מר, שחקן!

בין הפלסטינים אני פלסטיני ובין היוטנאמים — אני ויטנאמי

לראשונה בתולדות פסטיבל הסרטים בקאן הוצג אתמול הסרט „חתונה בגליל", שהוגדר כסרט פלסטיני ואשר צולם בגליל בהשתתפותם של שחקני תיאטרון חיפה מכרם חורי ויוסוף אבו־ורדה והשחקן ג'וליאנו מר, שהוא בן לאב ערבי, סליבא חמיס, ואם יהודיה, ארנה מר. עד כה הגדיר עצמו בעל אנרכיסט, החסר כל שיוך לאומי שהוא. למה, אם כן, חשתתפות בסרט.

זה פשוט מאוד. אידיאולוגית העל היא אנרכיה, אבל במציאות תומכים האנרכיסטים והמרכסיסטים בכל תנועת שחרור לאומית. וכבר אמר מי שאמר: בין הפלסטינים אני פלסטיני ובין הויטנאמים אני ויטנאמי — וזה מתאים גם לי. מסתבר שישנם בהסטוריה שלבים, שאי אפשר לפסוח עליהם וזהו אחד מהם. ומאחר ואני חי באזור ה מתנהל [illegible]

[illegible] שחרור דו־לאומי. אני [illegible] של הציונות, שנאבקה מלכתחילה לנישולם של הערבים מאי־ללא שום כוונה לתתאחד עם הפלסטינים שחיו כאן כדי להקים מדינה דו־לאומית למען שני העמים.

הסרט „חתונה בגליל" יוקרן בארץ?

לא בבתי הקולנוע המסחריים. אבל, אני מקווה, שבסינמטקים, במוזיאונים וכד'.

אתי רונאל

בצער רב אנו מודיעים
על פטירת חברתנו היקרה
אסתר הדכבי (קדש)
ההלוויה היום, יום חמישי, 14.5.87, בשעה 15.00
בעין החורש
המשפחה
וקיבוץ עין החורש

ביתנו שרוי באבל
חברנו
הנס גולני
איננו
ההלוויה היום, יום ה' 14.5.87 בשעה 15.00
מקיבוצנו.
המשפחה
וקיבוץ דן

ערב אזכרה ליקירנו
אריה תלמי
יתקיים היום, יום ה' 14.5.87
בשעה 21.30, בחדר האוכל.
קיבוץ עין שמר

מפ"ם ור"צ מגישות הצעת אי אמון בממשלה; הדיון בשבוע הבא

„נוכח פעילותם של שמיר ושרי הליכוד, המכוונת לחבל בכל יוזמה מדינית לקידום סיכויי השלום"

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

סיעות מפ"ם ור"צ הגישו הצעת אי־אמון בממשלה. ההצעות יידונו באמצע השבוע הבא.

מיד עם סיום ישיבת הקבינט אתמול הגישה סיעת מפ"ם הצעת אי־אימון בממשלה, נוכח פעילותם של ראש הממשלה ושרי הליכוד, המכוונות לחבל בכל יוזמה מדינית לקידום סיכויי השלום, במגמה להנציח את מצב הכיבוש ובכך להגביר את סכנת המלחמה באזורנו.

מפ"ם פנתה בקריאה למפלגת העבודה וכה דרישה להפסיק את ההתבוססות בביצת ממשלת השיתוק הלאומי, לפרק אותה ולשים קץ להסתאבות המערכת הפוליטית שממשלה זו מביאה עלינו".

נושא הצעתה של ר"צ היא כדלהלן: „הממשלה הנוראה והמסוכנת, המסכלת את סיכויי השלום, מקרבת את המלחמה ומורידה את החיים הפוליטיים לשפל המדרגה".

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצטרפת לאוצר ולבנק ישראל:

שלושה רבעים מהגידול במקורות '86 הופנו השנה לעלייה בצריכה הפרטית

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הצטרפה אתמול למשרד האוצר ולבנק ישראל והודתה כי באומדנים קודמים על מצב המשק בשנת 1986 חלה הטיה כלפי מטה. הלשכה הודיעה אתמול, כי בניגוד להערכותיה הקודמות גדל התוצר המקומי הגולמי של המגזר העסקי ב־4% ופריון העבודה בשני אחוזים — שיעורים כפולים מאלה שנמסרו על ידי הלשכה עצמה לפני כמה חודשים.

על פי נתונים סופיים של החשבונות הלאומיים, שפורסמו אתמול, שלושת רבעי הגידול במקורות מ־1986 הופנו לעלייה בצריכה הפרטית. רמת החיים עלתה בשנה שעברה ב־12% לאחר ירידת ב־'85־'84. בעקבות העלייה חסרת התקדים בצריכה, חזרה רמת החיים לרמה של 1986.

הלשכה מסרה כי על פי נתונים חלקיים יש המשך במגמת הגידול בצריכה הפרטית בחודשים הראשונים של השנה.

הגידול הרב בצריכה חל, למרות שההכנסה הפרטית לנפש הצטמצמה ב־1986 ב־3%. בעקבות זאת נרשמה ירידה חדה בשיעור החיסכון שעמד ב־1986 על 17%, כמחצית משיעור החיסכון של 1984.

נתוני הלשכה הראו כי בשנה שעברה חלה ירידה של 6% בהשקעה בנכסים קבועים.

בו בזמן היתה עלייה חדה במלאים. לפי אומדנים שונים הגיעה רמת המלאים בכ־4% מהתוצר של הסקטור העסקי, לעומת 2% שנה קודם לכן.

בתוצר התעשייתי חלה עלייה של כ־5%, לאחר עלייה של כ־3% קודם לכן. תוצר ענף הבנייה ירד בכ־11% ותוצר השירותים הציבוריים ירד כ־3%.

מובארק קורא לאש"ף להשתתף בוועידת השלום הבינלאומית

אלכסנדריה. — אש"ף מסתכן בפספוס שיאחר את הרכבת", אם לא יראה דרך להשתתף בוועידה הבינלאומית להשכנת שלום במזרח התיכון — נאמר בהכרזה שהשמיע אתמול נשיא מצריים חוסני מובארק.

מובראק שנפגש עם חוסיין מלך ירדן, הוסיף והטעים כי אין הוא מציג תנאים מוקדמים כלשהם לשיתופו של אש"ף בוועידה. „הוועידה הבינלאומית היא הסיכוי האחרון שבידינו לפתור את הבעיה הפלשתינית. הריני קורא לאש"ף למצוא דרך להשתתף בוועידה, כדי שנוכל להתקדם לפני שנאחר את הרכבת", הוסיף ואמר מובארק.

כזכור, החליטה המועצה הלאומית הפלשתינית במושבה באלג'יר בחודש שעבר לבטל את ההסכם עם ירדן משנת 1985 בדבר גישה משותפת לתהליך השלום, והחלטה היוצרת בעייה בעניין הייצוג הפלשתינאי בוועידת השלום המוצעת.

מובראק וחוסיין דנו בוועידה הבינלאומית ובמלחמה בין איראן לעיראק

מובארק נפגש עם חוסיין מלך ירדן ביום ג' בערב בקהיר. שני האישים דנו בהשלכות מושב המועצה הלאומית הפלשתינאית, ובתיאום צעדיהם לקראת ועידת שלום בינלאומית. בשובו לרבת עמון עם תום שיחותיו עם מובראק, אמר חוסיין כי הוא מרוצה מהדיונים שקיים בקהיר בקשר עם השכנת שלום במזרח התיכון ומלחמת איראן־עיראק.

סוכנות הידיעות הירדנית „פטרה" ציטטה דברי יועצו המדיני של הנשיא מובראק אוסמה אלבז, שאמר כי השיחות נסבו על המאמצים לכנס ועידת שלום בינלאומית במזרח התיכון ולשים קץ למלחמת איראן־עיראק. כמו כן דובר על חיזוק הקשרים בין שתי המדינות. סוכנות הידיעות הירדנית מוסרת מדברי אלבז, שאמר כי חייבים להגיע להסכם כללי ולהבנה מלאה בין כל הערבים, כדי לנצל את האווירה העולמית הנוחה כעת זו לכינוסה של ועידה בינלאומית.

אלבז: אין לכוף פתרונות על המשתתפים בוועידה בינלאומית

כשנשאל אלבז, אם הוועידה המוצעת צריכה לשמש רק למסגרת או שהחלטותיה צריכות לחייב את הצדדים, השיב „מה שחשוב הוא — להסכים על העקרונות" והוסיף „כמו בכל ועידה בינלאומית לא ייתכן לכוף פתרונות והשקפות על המשתתפים. הדבר החשוב הוא שההסכם בין הצדדים הנוגעים בדבר יושג במישרין ומתוך רצון חופשי ושכל צד יבטיח לקיים את התחייבויותיו".

רדיו דמשק טען אתמול כי בחירות מוקדמות בישראל, רק יעכבו החלטה מדינית בישראל ויגרמו להפחתת הלחץ הבינלאומי המופעל עתה על ישראל, מתוך מגמה להביאה להסכים לכינוס הוועידה הבינלאומית.

אתמול ליד מצודת זאב, ערכו חברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה הלוויה סמלית לשלום בעקבות ישיבת הקבינט אתמול, שבה הוחלט לא להחליט. (צילום: אנדרה ברוטמן)

מבוכה בנאט"ו מהצעת בריה"מ בעניין החימוש

שרי ההגנה של נאט"ו התכנסו אתמול בעיר החוף הנורווגית סטאוונגר, על רקע חילוקי דעות בין בעלות הברית המערביות בקשר לשאלה כיצד להגיב על הצעותיה האחרונות של בריה"מ בענין פירוק הנשק.

השרים, מ־14 מדינות נאט"ו, עומדים לפתוח היום ועידה בת יומיים בסטאוונגר, שתעמוד כפי הנראה בסימן של ויכוח חריף על השאלה כיצד להגיב על התנאים הסובייטיים בדבר חתימת חוזה בין מעצמות העל בעניין הגבלת הטילים הגרעיניים לטווח בינוני.

ההצעה הסובייטית האחרונה, המתייחסת למערכות גרעיניות בעלות טווח של 500 עד 1000 קילומטרים עוררה מבוכה בברית נאט"ו, שכן חלק מבעלות הברית חוששות שהדבר עלול לפגוע באסטרטגיה הגרעינית של המערב.

● **„רכבת הפרברים" תנוע בקרוב**

מנכ"ל „רכבת ישראל" אליהו ברק, הבטיח בביקורו אתמול בנהריה ש„רכבת הפרברים" חיפה־נהריה תנוע בקרוב. על־פי התיכנון לו שותף הטכניון, תנוע הרכבת לאורך מסלול של כ־42 ק"מ מצפון נהריה עד קריית חמדע שביציאה הדרומית של חיפה. בשלב הראשון תהיה תדירות השירות - כאורך המסלול — 28 דקות. עלות השלב הראשון תגיע לכ־30 מיליון דולר. על־פי הסקר שהוכן ישתמשו ברכבת הפרברים בין 18 אלף ל־24 אלף איש מדי יום, שהם כ־6.5 מיליון איש בשנה.

מנחם צור

שומרים על האלכוהול

שוטרים חמושים שומרים על חנות למימכר אלכוהול בעיר אמריצאר בחודש שעבר. בעיר זו איימו פעילים קיצוניים סיקיים (שזותי העיר המקודשת שלהם) לחרוס חנויות למימכר משקאות חריפות. שתיית האלכוהול אסורה על הסיקים. (צילום אי.פי.)

שם טוב מציע קרן למימון ניתוחים בחו"ל

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

ח"כ ויקטור שם טוב (מפ"ם) הציע אתמול במליאת הכנסת להקים קרן לניתוחי חו"ל למקרים מיוחדים, שתממן מגביית פרומיל נוסף מהכנסתו של כל אזרח, באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

כן הציע להעניק פטור מלא ממסים והיטלים על חולה החייב לנסוע לחו"ל, לצורך ניתוח שאי־אפשר לעשותו בארץ, לשתף את קופת החולים שלו בהוצאות, ולהעניק כרטיס־טיסה חינם באל על לחולה ולמלווה.

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו אמרה, כי היא תומכת בהקמת קרן, ובניצול כספים, אשר נתרמו לחולים, שכמה מהם נפטרו והכספים מונחים בבנקים. בימים הקרובים יוגש לשרת הבריאות דו"ח האומר את הסכומים המונחים בבנקים כאבן שאין לה הסכין. בעקבות הסקר אפשר יהיה לבחון כיצד להפשיר כספים אלה. הנושא הועבר לוועדה.

ח"כי הליכוד מתנגדים לפרסום דו"ח הקרקעות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

חברי הכנסת של הליכוד הביעו התנגדות לפרסום דו"ח מבקר המדינה בעניין רכישת קרקעות בגדה המערבית בנימוק שהפרסום יזיק להמשך רכישת הקרקעות ו„ערבים יסרבו למכור ליהודים" וכך „יחסרו קרקעות להתנחלויות."

מבקר המדינה, יעקב מלץ הודיע, בישיבת הוועדה לביקורת, כי הדו"ח יפורסם ב־30.6.87 בינתיים ניצל הליכוד את זכותו לקיים התייעצות סיעתית ובדרך זאת מנע מן הוועדה אפשרות לקבל החלטה כדבר עמדתו לפרסם אם לאו.

שפייזר דורש להוריד את מחיר הקפה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

פיקוח לקוי של משרד המסחר והתעשייה על מונופולים גורם לכך שגם אם יורדים מחירים של חומרי גלם בעולם — אין מורגש הדבר בישראל, אמר אתמול יו"ר ועדת הכלכלה, אליהו שפייזר.

הוא תבע ממשרד המסחר והתעשייה לפעול למען הורדה מיידית של מחיר הקפה. הנמס בכ־10 אחוזים. סמנכ"ל המשרד דוד ברודט הודה, כי היום נמצאים תחת פיקוח 45 אחוזים מכלל המוצרים והשירותים.

מטרת המשרד היא להגיע לכך ש־24 אחוזים יהיו בלתי־מפוקחים עד מארס 1988, נציגי עלית, פרדמן ומושביץ, אמרו שאין הם חוששים מיבוא מתחרה. לדבריהם, מחירי הקפה הנמס בארץ הם הזולים בעולם, למעט יבוא מקרי.

הלל דחה יציאה משלחת הכנסת לאירופה

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, דחה ביקור של משלחת הכנסת, שנועדה לצאת ביום א' הבא למשך שבוע בבלגיה ולוקסמבורג. חברי המשלחת הם הלל, שולמית אלוני, רפי אדרי ויהושע מצא.

המשבר לא נרגע, אמר אתמול הלל, ואף כי אין למשבר זה נגיעה ישירה ואישית ליו"ר.

ג'יהאן סאדאת: אל תחמיצו הזדמנות לשלום

ג'יהאן סאדאת, אלמנתו של אנואר סאדאת, יצאה ביום ג' בקריאה מחודשת לשלום בין ערבים לישראלים.

היא השמיעה את הקריאה במונטריאול, לשם הוזמנה על ידי אגודת ידידי אוניברסיטת הנגב ע"ש דוד בן גוריון.

„כל המדינות, עדות עתה להזדמנות לשבת יחד, כפי שעשה זאת בעלי המנוח", אמרה הגב' סאדאת במסיבת עתונאים במונטריאול. היא הוסיפה: „שום דבר אינו מגע על מגע של כסף", היא הוסיפה. „המנהיגים הערביים, ובייחוד ראש אש"ף, אשר החמיצו את ההזדמנות שניתנה על ידי אנואר סאדאת, צריכים עתה לאזור אומץ ולבוא לישראל כדי לדבר שם על השלום".

לבסוף הדגישה ג'יהאן סאדאת, כי בסיועה לאיסוף כספים למען אוניברסיטה בישראל, אין היא מסייעת לאויבים כי אם לידידים כפי שהיתה עושה זאת למען כל אוניברסיטה אחרת בעולם.

(ע"צ)

המשכים

שמיר: הפסקנו עם

(סוף מעמוד ראשון)

פרס, כי בעולם יודעים שחצי ממשלה היא בעד ועידה בין־לאומית וחצי ממשלה היא נגד, שכן אנו לא חיים בתנאי סוריות. „הנשא הוא כבד, מרכזי והעם חצוי לשניים".

הליכוד: פרס יפוטר

ב„מבט" שודר אמש בשם גורמים בלשכת ראש הממשלה, שאם ימשיך פרס לפעול בעד ועידה בין־לאומית, עשוי ראש הממשלה לפטרו מן הממשלה. מקורות מוסמכים בלשכת ראש הממשלה, המקורבים ליצחק שמיר, דחו ידיעה זו כחסרת שחר. פרס עצמו נשאל על כך אמש ב„מוקד" והגיב, כי גם שמיר וגם הוא אינם מעל לחוק ולא מעל לנוהל. „ראש הממשלה יכול לפטר אותי", אמר. „יעשה מה שהוא רוצה. זה לא מפחיד אותי. אני פועל לא

למען מישרה ולא למען כסא. אני פועל למען השלום".

פרסום יוצא דופן

לשכת ראש הממשלה פרסמה אתמול רשמית, באורח יוצא דופן, פרטים מישיבת הקבינט. בהודעת דובר ראש הממשלה נאמר, כי „בתום הדיון על המסמך שהגיש מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ על הוועידה הבין־לאומית, לא הביא המעודך את הצעתו להצבעה ומ"מ ראש הממשלה הסביר, שמכיוון שהדעות חלוקות שווה בשווה וצפוי בקבינט תיקו של 5 לעומת 5, אין טעם בהצבעה, ולפיכך הציע מ"מ ראש הממשלה ללכת לבחירות".

„בעקבות זאת הודיע ראש הממשלה בקבינט, שמשמעות הודעת מ"מ ראש הממשלה היא, שהצעתו לא התקבלה על־ידי הקבינט ולפיכך אין לשר החוץ מנדט לפעול בזירה הבין־לאומית בנושא הוועידה הבין־לאומית".

כתבתנו מוסיפה, כי בשלב ההצבעה אמר פרס לשמיר: אתה רוצה להפסיק את היוזמה, (לכן) אתה חייב להצביע.

אין בסיס לפרשנות

חוגים הבקיאים בנוהל ההכרעות בממשלה ובקבינט אמרו אמש, כי אין בכלל ספק בכך, שאם מציע הצעה אינו מגיש אותה להצבעה, אזי ההצעה לא הוצבעה ואי־אפשר להתייחס אליה כאילו התקבלה לגביה החלטה. נאמר, כי פרשנותו של ראש הממשלה, כאילו עצם ידיעת יחסי הכוחות בקבינט כמוה כהצבעה, אין לה שום בסיס ואין שום יכולת לתמוך בה.

פרס מקצר ביקורו בארה"ב

במהלך ישיבת הקבינט אתמול, שארכה למעלה משלוש שעות, היו חילופי דברים קצרים בין אריאל שרון ושמעון פרס. פרס קרא לעבר שרון: אתה שהבאת למלחמת לבנון בלי סמכות ובלי אישור, הגיב שרון: אתם, המערך, הבאתם למלחמת יום כיפור.

פרס החליט אתמול לקיים את ביקורו בארה"ב, אך לקצר את מסעו ביום. פרס ייצא לארה"ב הלילה ויבקר כנראה רק בניו־יורק, תוך ויתור על החלק המדיני שתכנן בוושינגטון. אולם הדבר טרם סוכם סופית. כן הוחלט, כי פרס ייוועד לשיחה מדינית עם מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ. הפגישה ביניהם תתקיים בניו־יורק או בוושינגטון.

מ"מ רה"מ ש. פרס אמר אתמול לאחר הדיון בקבינט, כי יש לפנות לעם להכריע בין שתי הדעות המנוגדות על תהליך השלום. עם זאת אין שום דבר שמונע ממנו להמשיך בתהליך זה כיום.

„לא הצעתי פורמלית שום הצעה בקבינט משום שמראש היתה ברורה התוצאה, ולא היה כל טעם להיכנס למצב טכני, שאין בו טעם ואין בו תועלת", אמר פרס בראיון ב„קול ישראל".

בלי אולטימאטומים

„הקבינט מחולק חצי־חצי. אני לא חושב, שאנחנו צריכים להציג אולטימטום לליכוד, ואני לא חושב שהליכוד צריך להציג אולטימטום לנו. אף אחד לא יקבל אולטימטומים ואף אחד גם לא יקבל טריקים טכניים. על כן המוצא הנכון הוא לפנות לעם ולבקש הכרעה", אמר.

„לפי דעתי", המשיך הדובר, „הנסיון שהיה לבטל את ההצעה שהוגשה בנושא הזה פירושה הפסקת תהליך השלום. אין הצעה אחרת איך להמשיך בתהליך השלום. הרעיון הזה להגיד לירדנים: בואו למו"מ ישיר, שלא דרך פתיחה בינלאומית — הוא רעיון שנידון לכשלון מראש. זו דעת כולם ללא יוצא מן הכלל".

זה בקווי היסוד

„בקווי היסוד של הממשלה", אמר פרס, „היו כמה דברים, ואחד מהם זה תהליך השלום". אם מפסיקים את תהליך השלום ולא חשוב אם מקשטים את זה במילים יפות, מפירים את קווי היסוד. אנחנו לא פורמליסטים, אנחנו לא רק עוסקים בדברים משפטיים, אלא בדברים רציניים של שלום ומלחמה. הפסקת תהליך השלום היא גמר אחר היסודות, אולי היסוד המרכזי, בהסכם הקואליציוני".

צריך לפנות לעם

„ממשלה לא קונים, ממשלה לא מוכרים. אפילו אם ישנם חברי כנסת של „סחר". צריך לפנות לעם כמו במשטר דמוקרטי. ישנן שתי דעות, כל דעה יש לה ודאי נימוקים משלה, והעם יכריע. אין דבר יותר הגון מזה, אמר.

„פניתי לראש הממשלה", אמר פרס, „להצעתי, שניפנה לעם ביחד, מפני שדרכינו נפרדו. בממשלת אחדות לאומית אנו 50 אחוז. אנו צריכים להחליף פתרון בפתרון. אנו לא מציעים להשאיר שום חלל ריק".

„האלטרנטיבה לממשלה הזו היא הבחירות. תוצאות הבחירות היו כאלה, שהמערך קיבל 44 מנדטים, והליכוד 41. אינני זקוק למנדט נוסף מאף אחד מחברי הליכוד. את המנדטים שלנו קיבלנו במישרין מהעם. אני לא מציע לבטל את הממשלה ובמקום זה לעשות ממשלה של מפלגת הליכוד. כי העם לא החליט על זה", אמר.

אין מניעה

„אין שום דבר", המשיך הדובר, „שמונע ממני להמשיך בתהליך השלום, כי אין החלטה המונעת ממני. אני שנתיים וחצי עוסק על התהליך הזה, וכולם יודעים את זה. הבאתי את זה 4 פעמים לכנסת. זה בכלל גסות רוח להגיד, שאני עוסק מאחורי הגב. איש לא אסר עלי. אפילו שמיר אמר, שאני רשאי להמשיך ולבדוק".

„מר שמיר לא הביא הצעה, שתאסור עלי לעשות את זה. אילו היה מביא הצעה זו בפני הקבינט, התוצאה היתה 5:5 והצעתו היתה נופלת. על כן לא רק אני לא הבאתי הצעה, גם שמיר לא הביא הצעה — מאותם הנימוקים ממש. מפני שכל מי שהיה מביא הצעה במצב הנוכחי — הצעתו היתה נופלת", אמר.

בוושינגטון

(סוף מעמוד ראשון)

אלה מצפים שהם ייפגשו כדי לסקור את המאמצים האחרונים שנעשו לקידום התהליך לחשכנת שלום, אמרו פקידים אמריקאים וישראלים.

מופתעים מהתרחשויות

פקידי הממשל אמרו שהם עדיין מופתעים ביותר נוכח ההתרחשויות האחרונות ובמיוחד הם מופתעים מההאשמות ההדדיות שהשמיעו פרס ושמיר במהלך 48 השעות האחרונות.

בוושינגטון מצפים שלא יעברו אלא כמה שבועות לפני שממשלת האחדות הלאומית תתמוטט.

שר־הקליטה יעקב צור אמר אתמול לכתבים ישראלים בוושינגטון שהוא באורח אישי מצדד בפרישת מפלגת העבודה מהממשלה, גם אם לא ייצא רוב בכנסת שיתמוך בהקדמת הבחירות.

מנהל משרד ראש־הממשלה יוסף בן־אהרון, אמר לפקידים בוושינגטון שעל ארה"ב להמשיך ולפעול כגורם ראשי, כדי לגשר ולהסדיר שיחות ישראליות־ירדניות, אך לא במסגרת ועידה בין־לאומית כלשהיא.

עסקת נשק בין מצרים לברית"מ

ביירות. — משלחת צבאית מצרית רמת־דרג, הכוללת מומחים מחילות שונים, תבקר בקרוב בברית"מ כדי לדון ברכישת אמצעי לחימה סובייטים מתוחכמים.

העיתון „שראע" מוסר כי העסקה תכלול טילי קרקע־קרקע, לטווח רחוק, מדגם „אס.אס.12" ו„אס.אס.23". המסוגלים לשאת ראשי נפץ גרעיניים.

בית המשפט והתביעה לא יכפו עליו נוכחות

קלאוס בארבי הודיע לשופטיו: „אינני רוצה להיות נוכח באולם"

ניצל זכות שמקנה לו החוק הצרפתי ● ייתכן כי ערכו ההיסטורי של המשפט נגרע וחשיפת העבר של חלק ממשתפי הפעולה – תימנע

מאת ארנון יפה, שליחנו המיוחד לליאון וסוכנויות הידיעות

אנדרלמוסיה השתררה באולם בית המשפט בליאון אתמול, כאשר לפתע הודיע פושע המלחמה קלאוס ברבי, הנאשם בפשעים נגד האנושות, כי הוא מסרב להמשיך ולהשתתף בדיונים, מאחר שהוא „קורבן חטיפה ומוחזק בבית כלא בצרפת באורח בלתי חוקי".

פרקליטי הקורבנות זעקו בחמת זעם „נאצי שחצן ושוטה", „אינך מעיז לתת דין וחשבון לפשעיך" אחרים השמיעו קריאות „הוא לועג לנו".

כמה מניצולי השואה שישבו באולם צעקו „איזיה, איזיה — רוצח ילדים". כזכור אחת מהאשמות המועלות נגד ברבי במשפט זה היא כי גרם למותם של ילדים יהודיים שהיו במעון באיזיה, כאשר ציווה לשלוח אותם למחנות מוות.

משפטו של מפקד הגסטאפו לשעבר בליאון התחדש אתמול אחה"צ, בלי השתתפות הנאשם. יצויין, כי לפני ההפסקה, שנגרמה בעקבות הצהרתו של בארבי, הוא נשאל על ידי השופט סרדני על השקפותיו בקשר עם התורה הנאצית בדבר גזעים נחותים. הוא התחמק תחילה מהנושא באומרו, כי אי אפשר לדבר על אירועים שהיו לפני יותר מ־40 שנה, אך לבסוף אמר: „באותה תקופה היו לי מפקדים ועשיתי את חובתי, על פי ההוראות של הממונים עלי".

כאשר לחץ עליו השופט להסביר מהן השקפותיו בנושא הגזענות עתה, אמר הנאשם: „אינני חש שנאה למיעוטים... אינני מכיר את המילה שנאה."

יצויין, כי סגן שר הפנים לשעבר של בוליביה, סנשו סלוה, שהיה אחראי לגירושו של בארבי לצרפת בפברואר 1983, אמור להעיד במשפט. איש זה אמר לכתב רויטר בליאון, כי יאשים את בארבי בהתערבות בפוליטיקה פנימית של ארצו, על ידי תמיכה באורח פעיל בקבוצות צבאיות למחצה ימניות קיצוניות ובסיוע למשטרים רודניים, שביקשו לדכא את כוחות השמאל.

„המשפט יאפשר לנו להעמיד [illegible] המנהיגים הנאצים, שהביאו [illegible] המלחמה המלוכלכת מאירופה לאמריקה הלטינית" הוסיף ואמר סלוה.

יצויין, כי נשיא בית המשפט יכול לכפות על בארבי להופיע באולם הדיונים גם נגד רצונו, אך אין הוא מתכוון להפעיל זכות זו. התובע הודיע, כי לא ידרוש להביא את בארבי בכוח את בית המשפט.

בליאון נפוצו שמועות, לפיהן עומד פרקליטו של בארבי ורג'ס להופיע בבית המשפט, כדי לנסות ולהביא לשיתוק גלגלי המשפט.

הפרקליט האשים את ממשלת צרפת שעילמה כבשק וקנה [illegible] 300 מיליון פראנק לבוליביה תמורת החזרתו של בארבי.

משקיפים בליאון הביעו את הדעה, כי המשפט הפתוח [illegible] אתמול. לא תהיה כל אפשרות לחשוף בתקופה השפלה של שיתוף הפעולה בין הצרפתית לכובשים הנאצים. הדיונים יוקדשו רק למשפטי פשעים נגד היהודים. הצרפתים שסייעו לפושעי המלחמה יוכלו להמשיך ולהסתתר ולהרגיש שוב בטוחים, כי מעלליהם מתקופת המלחמה ושיתוף הפעולה שלהם עם אנשי רייך ומשטר הכיבוש לא יובא לידיעת הציבור הרחב, כפי שחששו.

יצויין, כי גם הטרוריסט עבדאללה איברהים השתמש [illegible] שמקנה לו החוק הצרפתי לא להיות נוכח במשפט. גם עליו הגן עו"ד הדיין ורג'ס.

על פי מיטב המסורת העיתונאית של דיוות מצוייר מבית המשפט צוייר אתמול גם מפקד הגסטאפו של העיר ליון בהיותו כבושה ע"י הגרמנים – קלאוס בארבי. (צילום א.פ.י)

ג'ון או איוואן

מיליון עד שני מיליון אזרחים סובייטים שיתפו פעולה עם הכובש

סיפר ד"ר מייזל עם תום עדותו על ה„זירה האוקראינית" לפשעי „איוואן האיום"

מאת מרדכי בן־יטל, כתב עתי"ם

ד"ר מתתיהו מייזל, היסטוריון מהאוניברסיטה העברית, שהעיד מטעם התביעה במשפטו של דמיאניוק בירושלים, אמר אתמול כי הוא מעריך את מספרם של משתפי הפעולה הרוסים והאוקראינים עם שלטונות הכיבוש הגרמני בתקופת מלחמת העולם השניה, במיליון עד שני מיליון איש.

העד אמר, כי ידוע על 160 גדודים של „אוסטגרופ", הכינוי ליחידות של השבויים הרוסים והאוקראינים, ששיתפו פעולה עם הצבא הגרמני. כמו כן שירתו עוד אלפים רבים במשטרת העזר בשטחים הכבושים.

הוא אמר, כי לקראת סיום המלחמה והתבוסות שנחל הצבא הגרמני בחזית המזרחית, חל שינוי בעמדת משתפי הפעולה האלה, ויחידות שגוייסו להילחם ביחד עם הצבא הגרמני נגד הכוחות הסובייטים, עברו לצד הסובייטי. היו גם מקרים שיחידות כאלה נלחמו לצד הפרטיזנים, נגד הגרמנים.

בחקירת הנגד של הסניגור עו"ד מארק או'קונור אמר העד, כי לא היתה סלקטיביות מצד הגרמנים בגיוס אנשים ליחידות אלה מקרב מיליוני השבויים הסובייטים. הוא אמר, כי הצבא הגרמני מצא עצמו רחוק מאוד ובמצב קשה כבר בסוף 1941, כאשר החלה התקפת הנגד הסובייטית הגדולה בחזית המרכזית שבה נהדפו הגרמנים משערי מוסקבה. בעקבות זאת, החלו לגייס אנשים לצבאות העזר מקרב השבויים, ללא כל הבחנה כמעט.

העד אמר בתשובה לשאלת השופט דב לוין, כי אין לו ידיעות על צורת גיוס השבויים האלה לכוחות העזר.

לאחר מכן נחקר העד על ידי הסניגור על העברתם של למעלה מ־100 אלף שבויים סובייטים מחצי האי קרים, למחנות שבויים בסביבות רובנו וחלמנו בפולין. שאלות אלה באו ככל הנראה על רקע גרסת ההגנה, לפיה דמיאניוק נפל בשבי באזור העיר קרץ', שבקצה חצי האי קרים בחודש מאי 1942, בעת ההתקפה הגרמנית. כה כבשו את חצי האי קרים כולו, לפי אותה גרסה נשלח דמיאניוק ביחד עם המוני שבויים אחרים מקרים לפולין במרחק של אלפי קילומטרים משם. הסניגוריה טוענת שהוא לא יכול היה להיות, גם במחנה טרבלינקה.

או'קונור שאל כיצד הועברו השבויים האלה לפולין, והעד השיב כי רוב רובם הועברו לשם ברכבות, הם לא יכלו ללכת לשם ברגל, „מרחק היה גדול מדי", אמר.

הסניגור שאל את העד אם ידוע לו על תוכנית או הוראה סובייטית להוצא את גנראל אנדריי ולאסוב ואנשי מטהו.

מדברי העד עלה, כי ולאסוב התאכזב קשות מן היחס של המנהיגים הפוליטיים הסובייטים לצבא בכלל ולארמיה שלו בפרט, ורגז על כך שלא קיבל תגבורות למרות בקשות חוזרות ונשנות וכן כעס על פקודות שלטענתו היו מוטעות, וגרמו למפלת הצבא.

עוד עלה מדברי העד, כי ולאסוב היה הקצין הבכיר מבין הגנראלים שנפלו בשבי, שהסכים לשתף פעולה עם הגרמנים. כל יתר הגנראלים שנפלו בשבי, סירבו לעשות זאת. הוא נתפס על ידי הסובייטים עם סיום המלחמה, והוצא להורג בתליה, כבוגד.

העד אמר, כי היתה תוכנית סובייטית להתנקש בחייו של ולאסוב, מיד כשנודע על בגידתו, ואף הוצאו הוראות ליחידות פרטיזנים בשטח הכבוש, לנסות ולהרוג אותו ואת אנשי מטהו. יחידות מיוחדות נשלחו לצורך זה לשטח הכבוש, אולם הדבר לא עלה בידם.

העד סיפר עוד, כי לאחר מכן נמנעו הסובייטים מהריגת מפקדים גבוהים או מנהיגים פוליטיים של האויב, מאחר שהיו סבורים כי יש לו [illegible] ישנה ודבר באשר למלחמה.

העד נשאל מה עלה בגורלם של החיילים הסובייטים שלחמו לצד הגרמנים ונפלו בידי הצבא הבריטי והאמריקני לאחר שנסוגו מן החזית הגרמנית. העד השיב כי היו בקשר לכך הסכמים בין בנות הברית ולפיהם השבויים בעלי הנתינות הסובייטית שנתפסו על ידי הצבא האמריקני והבריטי במהלך המלחמה, הוסגרו לשלטונות הסובייטים.

או'קונור: האם זה נכון, כי מיד כאשר הוסגרו הם הושמדו?

העד: לא ידוע אם אמנם הושמדו. מה שידוע הוא שהם הועמדו כל אחד אישית לדין, ונגזרו להם עונשים כבדים, לרבות מוות. עוד ידוע כי בעת שהיו עצורים במחנות שנים, מתו רבים מהם. העד השיב גם על שאלות בעניין טבח קטין שבו נרצחו ע"י המשטרה החשאית של סטאלין 14,500 קצינים פולנים לפני נסיגת הסובייטים מפולין.

העד נשאל, בחקירה חוזרת על החנינה שהעניקה הממשלה הסובייטית למשתפי הפעולה האלה. השופט דב לוין שאל אם החנינה הזאת חלה גם על אותם משתפי פעולה שלא חזרו לברית המועצות ומצאו מקלט במדינות המערב.

העד השיב כי צו החנינה הזה הוצא ב־1955 ואחד הסעיפים בו קבע כי ישוחררו מאחריות פלילית גם כל האזרחים הסובייטים שעזרו לאויב ושירתו בצבא הגרמני ואשר אינם נמצאים בברית המועצות ומצאו מקלט במערב.

סעיף נוסף בצו החנינה מטיל על מועצת המיניסטרים של ברית המועצות לנקוט בצעדים, כדי להקל על כניסתם של מקבלי החנינה לברית המועצות ולהקל על קליטתם בה.

חיקורי הדין במשפט דמיאניוק יתחילו בגרמניה ביום שלישי הבא

חיקורי הדין של עדים בגרמניה במשפט דמיאניוק, יתחילו ביום שלישי הבא, ב־19 במאי, הודיע אתמול אב בית־הדין, השופט דב לוין, עם סיכום ישיבת בית־המשפט, שבעקבותיה תהיה הפסקה של כמה ימים בניהול הדיונים.

חיקורי הדין יתחילו בעיר קאסל במערב־גרמניה וינוהלו על ידי עו"ד מייק הורביץ מן הפרקליטות בירושלים ביחד עם [illegible] שכבר יצאו לגרמניה.

ראש המשלחת לחיקורי הדין הוא מר עודד מאושר, ראש הלשכה לתפקידים מיוחדים במשרד המשפטים. יחד עמו יוצא לגרמניה גם מזכיר בית־המשפט יצחק אליצור.

בחיקור דין זה יעיד היינריך שטר, שהיה מאנשי חיל־העזר הגרמני בטרווניקי.

לאחר מכן, יקיים אותו צוות חיקור דין להלמוט לאונהארדט, אף הוא מן הגרמנים, ששירתו במחנה טרווניקי. חיקור דין זה „ייעשה בעיר קלן". חיקור הדין של שני העדים האלה יתחיל, כאמור, ב־19 במאי, [illegible] לפי התוכנית, ב־27 במאי.

„מבצע משה" נגמר — החלו תלאות חדשות:

„אין לכן מה לעשות בשערות שלכן" אין כניסה לאתיופיות במספרות בב"ש

מאת שלי יחזקוביץ

כמה מן המספרות בבאר־שבע מסרבות לטפל בלקוחות אתיופיות, בתואנות שונות. [illegible] בתה רחל למספרה. כך היא מספרת. [illegible] היא דחפה אותי החוצה. [illegible] אין מה לעשות בשערות שלכן. איזה תספורת [illegible]

[illegible] „הוא קילל אותי וגירש אותי" [illegible] על המבצע שלנו" [illegible]

[illegible] בעלת המספרה [illegible] עובדת מוסמכת [illegible] מן המספרות בבאר־שבע [illegible] מקבלת את האתיופיות [illegible]

מנהיג „הכושים העבריים" הורה להפסיק התעמולה נגד ישראל בארה"ב

נשבוע האחרון ביקרו אצל אנשי הכת בדימונה כמה אישים מן הקונגרס היהודי האמריקאי

מאת שלי יחזקוביץ

מנהיג כת הכושים העבריים, בן עמי קרטר, נענה לפניית ראשי ארגונים יהודיים בארה"ב, הורה לתומכי הכת בארה"ב להפסיק את מסע התעמולה נגד ישראל.

קרטר גם הורה לבטל הפגנות גדולות שתוכננו ליום ראשון, יום של מצעד התרומה למען ישראל, אנו מארגנות הפדרציה היהודית מושינגטון, דברים אלה קשורים ישירות לפגישות שקיים קרטר באחרונה עם נציגי הארגונים היהודיים.

בשבוע האחרון ביקרו אצל הכת בדימונה מנכ"ל הסניף הישראלי של הקונגרס היהודי האמריקאי, דיוויד קליימן, וסגניתו ג'נט שרמן. גם הרב וור מהליגה היהודית נגד השמצה נפגש עם אנשי הכת.

קרטר אמר, כי הוא רואה בפגישות אלה פגישות פיוס. „אנו מייחסים לכך משמעות גדולה וחשובה", אמר קרטר, מפני שאנו יודעים שיהודי ארה"ב נותנים עזרה כלכלית רבה לישראל ויש להם יכולת השפעה על הממשלה בארץ. הארגונים היהודיים רוצים לפתור את הבעייה שלנו ולשפר את היחסים בין יהודים לבין שחורים בארה"ב ואת היחסים בינינו לבין תושבי הארץ".

דיוויד קליימן אמר, כי קרטר הסכים בתחילה להפסקת הפעילות נגד ישראל בארה"ב למשך 60 יום. נציגי הארגונים אמרו לו, כי אם מדובר על פיוס, „מוטב שיסיר את האולטימטום". קרטר נענה, והורה להפסיק לחלוטין את פעולות המחאה בארה"ב.

קליימן אמר, כי בתמורה הבטיחו הארגונים לכת סיוע כספי והומאניטרי. הוא אמר, כי התרשם שחל שינוי „באופיים של אנשי הכת".

קרטר אמר, כי הוא מקווה שיקבל גם סיוע מדיני מהארגונים, וכי יפעלו להשפיע על ממשלת ישראל להעניק לאנשי הכת מעמד של תושבי קבע בארץ.

ההסתדרות הרפואית הורתה לחבריה לא לשתף פעולה עם הוועדה שמינתה שרת הבריאות:

„הרפואה השוויונית בישראל אינה עונה על צרכי האוכלוסיה; צריך רפואה פרטית"

שלושה מחברי הוועדה העליונה, שמינתה שרת הבריאות לבדיקת מערכת הבריאות בישראל, פרשו מהוועדה מתפקידם, אחרי שההסתדרות הרפואית הורתה להם שלא לשתף פעולה עם הוועדה.

כתבנו עתי"ם מוסרת, כי לאחר פרישתם של ד"ר ערן דולב, ד"ר עמי [illegible] וד"ר פולק — נותרו בוועדה רק: פרופ' חיים לנגר, פרופ' רחמילביץ וד"ר חיים גורדון. שרת הבריאות הודיעה אתמול כי לא תפזר את הוועדה שהוקמה רק לפני חודשיים, וכי התנהגותם של אנשי ההסתדרות הרפואית בעניין זה „היא שערורייה".

במשרד הבריאות סבורים, כי ההנחיות שהוציאה ההסתדרות הרפואית לחבריה שלא לשתף פעולה עם הוועדה, נובעות משני סייגים מהותיים, אותם קבעה שרת הבריאות. הם קובעים, כי על חברי הוועדה לשמור, בהצעותיהם, על רפואה שוויונית בישראל ועל עצמאותן של קופות החולים.

ההסתדרות הרפואית גורסת, כי מערכת הרפואה השוויונית בישראל אינה עונה על צרכי האוכלוסיה ויש להקים בארץ מרכזים פרטיים כדוגמת השר"פ ב„הדסה" בירושלים.

שרת הבריאות אמרה אתמול, כי אינה מתנגדת להקמת ועדת חקירה ממלכתית שתחקור כיצד הידרדרה מערכת הבריאות הציבורית כפי שרוצה יו"ר ההסתדרות הרפואית ד"ר רם ישי, אך אין כל קשר, לדעתה, בין ועדה זו לוועדה העליונה שמונתה על ידה ולא ייתכן שאיגוד מקצועי יתן הוראות שכאלה לחבריו שמשמעותן שיבוש מטרותיה החיוניות של הוועדה.

(עתי"ם)

ברלב וקראוס החליטו: נאמני הר הבית לא יעלו להר הבית ב„יום ירושלים"

מאת בצלאל עמיקם, סגן „על המשמר" בירושלים

שר המשטרה חיים ברלב אסר על „נאמני הר הבית" לקיים תהלוכה ועצרת ברחבת הר הבית ב„יום ירושלים". ברלב סבור, כי אירוע מעין זה עלול לגרור אלימות בין מוסלמים ערבים לבין קבוצת הישראלים.

אתמול נערך בלשכתו של ברלב דיון, בו נטלו חלק השר, מפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, מפקד המחוז הדרומי במשטרה, ניצב רחמים קומפורט ומפקד מרחב ירושלים, תת ניצב יוסף יהוראי, עם חברי מזכירות תנועת „נאמני הר הבית". מנהיג הקבוצה גרשון סלומון קבל על האיסור ואמר, כי לא ייתכן שמקריאתו של מוטה גור „הר הבית בידינו" אותה הכריז ביום כניסת צה"ל לאתר — רוקנה מתוכן.

סלומון אמר כי ארגונו יקיים עצרת מחאה ליד שער המוגרבים. עוד אמר, כי אנשיו ייפגשו „כבר מחר עם השר שרון".

מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס אמר, כי ידי המשטרה ביום ירושלים עמוסות עבודה ואין להטיל עליה משימות רגישות זו של אבטחת מפגינים יהודים במקום הרגיש.

„אם תעלו לשם אצטרך להביא שוטרים מקצרין עד אילת. אלפי ערבים מוסתים יחכו לכם," אמר קראוס.

עם זאת נוטים במשטרה לאשר ל„נאמני הר הבית" לקיים עליה למקום במועד אחר.

בבית העלמין בחולון קוברים 25 מתים ליום — גידול של 25% במספר הלוויות

את הדשא שהקיף את 130 אלף המצבות הפכו ל־2,000 מלבני בטון הממתינים למתיהם

המגיע בימים אלה לבית העלמין האזורי „הדרום" שעל גבול חולון יכולים לראות איך שמה שהיה בעבר הקרוב דשא ירוק ורענן, הפך לשטח ענקית של 2000 מלבנים המיועדים לקברי בטון יצוק, ללא [illegible] מוכנים ומזומנים לקבור תחתיהם אלפי נפטרים של שנה, שהציבה חברה קדישא תל־אביב, מסביר הרקע למעשה בשל התנגדותה של עיריית תל־אביב להעביר שטח לקבורה ברמת אביב ג'.

מזכיר חברה קדישא, א. רוט, מסר לכתב על־המשמר כי בבית העלמין הזה טמונים 130 אלף נפטרים ומתקיימות בו 25 לוויות ביממה בממוצע. השנה חל גידול של 25% במספר הלוויות ביממה — כנראה בשל הזדקנות האוכלוסיה.

חברה קדישא ניסתה לרכוש 10 דונם, הגובלים עם החלקה הצבאית, השטח שייך אמנם לבעלים פרטיים מראשון לציון, אולם עיריית ראשון לציון מערימה קשיים בגלל פיתוח אזור התעשייה שלה, הגובל עם בית העלמין, שלצורך הקמתו נלקחו בשעתו 250 דונם מחולות ראשון לציון.

בגלל התנגדות עיריית תל־אביב להשיר השטחים ברמת אביב ג' — מסתמן הפיתרון למצוקת הקבורה באיזור הרחבת בית העלמין קריית־שאול.

חברה קדישא מקווה כי שר האוצר משה נסים אמנם יחתום על צו הפקעת השטחים לצרכי הרחבת בית עלמין זה. אם לא יימצא פיתרון, תחסל חברה קדישא את הדשא האחרון שעוד נותר לפליטה סביב בית־העלמין בחולון.

בכל אופן, חיסול הדשא ובניית רשת צפופה של אלפי קברי בטון — מוסיף לתחושת הניכור ומגביר עוד יותר את חוסר האינטימיות למשפחות המביאות את יקיריהן למנוחות — אינטימיות שנפגמת זה מכבר בעיר־מתים ענקית זו, כאשר לוויה רודפת לוויה, יש ומת ממתין בתור על האלונקה עד שיתפנה הדוכן ה„קדיש"; יש והמלווים טועים בין המלוויות, הולכים אחר מת לא „שלהם", חונים מחרישים אחד את השני ומתחרים אחד בשני מי יזכה ל„מת טוב", שתשלום הגון בצידו.

אנשים ואירועים

„העבודה" בק"ש החלה להחתים בעד פרס

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מאות תושבי קרית־שמונה חתמו אתמול על עצומה התומכת ביוזמת השלום של שמעון פרס ובעד מו"מ לשלום בוועידה בין־לאומית.

בדוכנים שהוקמו בשעות אחר הצהריים הציג סניף מפלגת העבודה בק"ש עצומה לתושבים, בה ביקש לחזק את ידיו של שמעון פרס במאבקו למען השלום.

תומכי העצומה מביאים, בנוסף לכך, תמיכה בשר הביטחון, יצחק רבין, הנאבק למען העדפת יישובי קו העימות על איזורים אחרים. „שלום הוא ערך עליון והחותמים מטה מודיעים שהדרך להשגתו מצדיקה כל מאמץ למען שלום לאבטחת עתידנו ועתיד ילדינו, נאמר בעצומה, עליה חתמו עד אמש כאמור, מאות תושבים.

הרצל בן אשר מסניף מפלגת העבודה בעיר מסר, כי בין החותמים רבים שאינם כלל חברי מפלגת העבודה „והסבורים שיש לעשות הכל למען השלום". בכוונת היוזמים להמשיך להחתים את העצומה עד לראשית שבוע הבא במטרה להוכיח כי תושבי קו העימות תומכים ברעיון השלום.

81% מהיורדים בניו־יורק: בישראל טוב יותר

מאת אתי רונאל

81% מהיורדים הישראלים הגרים באזור ניו־יורק טוענים, כי רמת חייהם נמוכה מהרמה שהיו בה בארץ, 11% טוענו, כי רמת חייהם דומה לזו שהיתה להם בארץ, ורק 3% טוענו כי רמת חייהם עלתה בצורה משמעותית לעומת רמת חייהם בארץ — כך עולה מסקר, שנערך בארבעה מתוך חמישה רובעי ניו־יורק: ברוקלין, מנהאטן, קווינס וברונקס, וכלל 1,500 ישראלים החיים בניו־יורק למעלה מחמש שנים.

הסקר נערך על ידי גוף יהודי לא־ציוני, לפי בקשת „האגודה הישראלית לעצירת הירידה" בראשותו של ח"כ אברהם כץ־עוז. הרעיון לעריכת הסקר הועלה על ידי הפסלת אילנה גור, הגרה גם היא בניו־יורק, שהביעה את דאגתה למצבם החמור של הישראלים הרבים החיים בשולי החברה האמריקאית. את המימון תרמו מקורות לא ישראליים.

הסקר מתייחס לסוגי העבודה בהם עוסקים היורדים כמו נהגי מוניות, זגגים, בעלי דוכנים, פועלי יצור, עובדי ניקיון ותחזוקה, מורים וכו'. אשר לכמות העבודה, רוב הנשאלים טענו כי הם עובדים 14־18 שעות ביממה, הכוללות, כנראה, גם שעה עד שעתיים של נסיעה לעבודה בכל כיוון בדרך כלל ברכבת התחתית.

רמת הדיור נמוכה מאוד בצפיפות דיור גבוהה. אשר לרמת־השכר — זו גבוהה יותר מאשר בארץ ומגיעה בדרך כלל ל־1,000 דולר ומעלה, אלא שגם רמת־ההוצאות היא גבוהה מאוד, כך שהסכום הפנוי שנותר איננו עולה על 5 אחוז. הסקר נערך בטלפון בשפה העברית.

31 דוקטורנטים מקבלים מלגות מקרן ב"ג

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

31 סטודנטים הלומדים לתואר שלישי יזכו למענקי מחקר מקרן ההסתדרות ע"ש בן גוריון — על כך מסר ד"ר י. קורן יו"ר הקרן.

בין הזוכים: נצ"מ אלכס איש שלום על הצעת מחקר שנושאה — תפקיד המשטרה במצבי שביתה, התקהלות והפגנות; כאמל חאלד מהכרמל שעמה חוקר את נוהגי התזונה של זחלי יתושים לשם שיפור ההדברה בשיטות ביולוגיות; ריאד אגבריה העורך מחקר בתחום הפרמקולוגיה הקלינית; עירית לנגר ואילנה כלור, שהגישו הצעת מחקר בתחום הסרטן; דן שקדי על מחקר שעיקרו מניעת המלחת קרקעות בעמק יזרעאל ועוד רבים אחרים.

צעירי „העבודה" בי־ם „נגד התפשטות החרדים"

מאת בצלאל עמיקם כתב על המשמר

דור ההמשך במפלגת העבודה במחוז ירושלים מתארגן נגד „השתלטות החרדים בעיר", המתבטאת, לדברי החבריא בהתפשטותם לכיוון צפון־מערב ירושלים (איזור רמות, שמואל הנביא) והתפשטותם לשכונות החופשיות, „כדי להפוך את ירושלים, בבוא היום, לעיר חרדית".

צעירי מפלגת העבודה מצביעים על „הגירת" צעירים רבים, לא דתיים מירושלים על רקע „ההתפשטות החרדית", הם תובעים לבנות שכונות חרדיות באיזורים, בהם ישנה הצטופפות חרדית.

מנתונים שמוסרים צעירי מפלגת העבודה בירושלים עולה, כי האוכלוסיה החרדית בעיר מונה 90 אלף נפש שהם 27 אחוזים מכלל אוכלוסית העיר.

ביום השנה ה־9
למותו של יעקב ריפתין

איש ההגנה ההיסטורית של השומר הצעיר ושל מפ"ם, אשר עמד בכל המבחנים, בנאמנות לרעיון ולדרך המקוריים, עד יומו האחרון, בגבורה.

אנו פונים לדור הצעיר בקריאה ללמוד את מורשתו של יעקב ריפתין למען המשך הליכה בדרך הארוכה לציונות, לסוציאליזם ולאחוות עמים.

מוקירי זכרו של יעקב ריפתין

על היום
14.5.87

שאלה של מחיר

מאת יצחק שור

מאז הוקמה ממשלת האחדות הלאומית, לפני שנתיים וחצי, ישב ח"כ אהרון אבו־חצירא בשקט. במליאת הכנסת ובוועדותיה לא נשמע קולו אף כי הוא מכהן כחבר בוועדת הכספים. בעבר כיהן אבו־חצירא כשר הדתות והקליטה מטעם המפד"ל, וכשר העבודה והרווחה מטעם תמ"י, עד למשפטו ולמאסרו.

בבחירות האחרונות העמיד הבוחר את האידיאולוגיה העדתית של תמ"י (והתנועה למסורת ישראל) במקומה הראוי. אבו־חצירא נותר בכנסת יחידי מסיעתו, שעה שבבחירות לכנסת העשירית, השיג שלושה מנדטים. השבוע, עם החרפת המשבר, הגיע שעתן של המפלגות הדתיות הקטנות. איש מסיעות הקואליציה לא ניהל מו"מ עם מפלגות מן השמאל, אבל בשביל ש"ס ואבו־חצירא החלו ימים טובים. הליכוד מוכן לשלם כדי להעמיד את המערך במקומו, כמיעוט גדול, אך נטול כוח לפזר את הכנסת.

השבוע פורסמו ידיעות לפיהן סיכם אבו־חצירא עם הליכוד, כי יתנגד לבחירות מוקדמות ובתמורה יקבל שני מקומות ברשימת הליכוד לכנסת הבאה. אחד בראש ואחד בזנב הרשימה. סגן השר רוני מילוא אמר לי אתמול: „אין עדיין שום דבר". אבו־חצירא ניסח זאת אחרת: „שום דבר עוד לא סגור נכתב".

עם החרפת המשבר בין הליכוד ומפלגת העבודה הגיע שעתן של המפלגות הדתיות הקטנות: בשביל תמ"י וש"ס החלו הימים הטובים. הליכוד מוכן לשלם כדי להעמיד את המערך במקומו, כמיעוט גדול אך נטול כוח לפזר את הכנסת

בשיחות עם אבו־חצירא השתתפו גם איש סודו, המסעדן אלי רונן, השר דוד לוי וסגן השר רוני מילוא. עמדתו של אבו־חצירא נגד הקדמת הבחירות איננה חדשה. אלא שהפעם אפשר לקבל משהו בתמורה. עמדתו ביחס לעריכת ועידה בינלאומית איננה ידועה. דרכו למפד"ל חסומה, משום שהמזכ"ל החדש, יצחק לוי, איננו זקוק למתחרים נוספים מעדות המזרח. די לו בפרופ' אבנר שאקי וגם הוא עצמו מעוניין להכנס לכנסת הבאה. גם אבו־חצירא אינו נלהב לחזור למפד"ל. שום דבר לא השתנה בה, הוא אומר, לא בדרכה ולא במנהיגותה.

מה יהיה המחיר שהליכוד מוכן לשלם? הדבר תלוי בנסיבות הפוליטיות. המשתנות במהירות. מניותיו של אבו־חצירא יעלו במידה שיתהווה מצב של שוויון בין שני הגושים הגדולים. שוויון זה איננו קיים עתה. ההיפך הוא הנכון. רוב של 64 ח"כים תומך עתה בהמשך כהונת הכנסת הנוכחית. זה מוריד את מניותיו של אבו־חצירא. או לפחות את כוח המיקוח שלו, ביחס למועמד השני מטעם רשימתו, במסגרת סיעת הליכוד.

על הפרץ

אהרון אבו־חצירא   שנתיים וחצי ישב בשקט

... ואליה לא תבוא

יורי שפייזמן נפטר בדרכו לישראל, אחרי מאבק ממושך בשלטונות הסובייטים. האביב בבריה"מ לא הפשיר את יחסה הנוקשה של הביורוקרטיה

מאת יוסף גלילי

מותו של יורי שפייזמן (55), מסורב עלייה חולה סרטן, ביום שעזב את ברית־המועצות והגיע לווינה, בדרכו לישראל, מעורר שורה של שאלות, המחייבות תשובה מצד השלטונות הסובייטיים קבל עם ועולם. השאלה הראשונה הזועקת לתשובה היא: האם מתן היתר יציאה לחולה סרטן במצב אנוש, ימים ספורים או לעתים שעות בלבד לפני מותו (במקרה של יורי שפייזמן) — היא בגדר מדיניות מכוונת?

מותו של יורי שפייזמן מאיר כאור בלהות את המקרים שקדמו לו, המצטרפים לרשימה מתארכת של מקרים דומים: חיה קובינה, אינה מימן ומיכאל שירמן. כולם נאבקו במחלתם בעודם זועקים להיתר יציאה מבריה"מ, להם או לבני משפחתם. לא מנינו את המקרים הטראגיים שאירעו בישראל לאמהות ואבות שהיו להם בנים בברית־המועצות. הם הלכו לעולמם ובלי לראות את בניהם ונכדיהם.

פניות מכל העולם

ראשי ממשלות, נשיאי ארגונים אקדמיים ומדעיים, אישים כמו וילי ברנדט, הנשיא מיטראן, חברי כנסת בישראל מכל הסיעות ומי לא, פנו לקברניטי ברית־המועצות, למנהיגה מיכאל גורבצ'וב, לנשיא בריה"מ אנדרי גרומיקו, בבקשה אנושית אלמנטרית להתיר איחוד משפחות, בהתאם לאמנת הלסינקי לכיבוד זכויות האדם. תביעה זו תאמה גם את רוח תקנות והגדרה החדשות, שנכנסו לתוקפן באחד בינואר 1987, המכתיבות היתרי יציאה למשפחות כרמה ראשונה כמו הורים, אחים, אחיות וכד'.

שאלה שניה, שלא נותנת מנוח וזועקת להסבר כלשהו, היא: כיצד מתיישבת מדיניות „הגלסנוסט" (הפתיחות) של מיכאיל גורבצ'וב כלפי יציאת יהודים הרוצים בכך ובמיוחד לחולים שביניהם, שיציאתם מתאפשרת ברגע אחרון ממש, ביודעם שיגיעו לישראל כארון?

לשבט או לחסד

עם כל הרצון הכן להאמין, שאכן מתרחשים תהליכים ונסיונות ליתר פתיחות וליברליזציה בכלכלה, בחברה ובמדיניות, אין מנוס מן ההרגשה שהרוחות החדשות המנשבות חולפות ברפרוף על פני המציאות היהודית ובעיותיה. אלה נתונות עדיין לשבט ולחסד בידי הביורוקרטיה, המתייחסת ל„גלסנוסט" כמסכנת ועתידה לערער את מעמדה השליט והבלתי מעורער.

הפקידים והביורוקרטיה לא נבהלו ממאמרו של העורך הראשי של „פראבדה", ויקטור אפאנסייב, שמתח ביקורת בעיתונו על מדיניות ההגירה של השלטונות הסובייטיים, באומרו כי „העיכובים בטיפול בבקשות לקבלת אשרות־יציאה יוצרים דעת קהל שלילית נגד הממשלה הסובייטית במערב". אפאנסייב, שהוא חבר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, אמר את דבריו בעת שדיווח על ביקורו ופגישתו עם 20 חברי הפרלמנט הקנדי. „אנו יוצרים סחבת, משהים את ההחלטות שלנו על יציאתם של מותחי ביקורת על המשטר. העיתונות המערבית מקימה מהומה אנטי־סובייטית גדולה בעניין זה"...

אפאנסייב טוען עוד, כי „בגלל העיכובים הארוכים האלה, נוצר דימוי של בית־סוהר גדול ואנו מכינים את הרקע למתקפה תעמולתית אנטי־סובייטית חדשה".

סירוב מתארך

מאז נכתבו דברים אלה בסוף ינואר, לא השתנתה המדיניות הנוקשה וההפכפכת של הקרמלין לגבי יציאת היהודים הרוצים בכך. לגבי מדיניות הסירוב במתן היתרי יציאה מבריה"מ — אמנם התשובה מהירה יותר, אך תאריך הסירוב מתארך עד לשנות ה־2000. ההפשרה האביבית בטבע לא הביאה בכנפיה גם הפשרה ביחסה האכזרי של הביורוקרטיה לגבי בעיות אנוש אלמנטריות המתחייבות ממצבם של הורים וזקנים, בנים, אחים ואחיות, המייחלים זה שנים לאיחוד משפחות.

היתר מאוחר

יורי ונלי שפייזמן

יורי אידלשטיין (55) ז"ל, היה מהנדס טכני בלנינגרד. בתם היחידה של יורי ונלי, מרגריטה, עלתה עם בעלה בספטמבר 1977 ולהם שני ילדים בני 9 ו־6.

מאז 1977 יורי ונלי הם מסורבי עלייה, באופן רשמי — בגלל „סודות" שידע אחיו. ב־1983 חלה יורי בסרטן הלימפה. באביב האחרון בריאותו התדרדרה והרופא החליט לאשפזו, אך לא „נמצא" עבורו מקום פנוי בבית החולים.

ב־5 באוקטובר 1986, קיבל הזוג סירוב נוסף — כל פניותיו של יורי וכיתו בישראל נותרו ללא מענה. כאמור, ב־13.5.87 הגיע ארונו לישראל.

י.ג.

„החלוקה" באטלס הרוסי

יש לדייק. הצהרת גרומיקו ב־47' לא תמכה ישירות בהקמת מדינה יהודית, אלא במדינה דו־לאומית; במקביל, הם ידעו שהצעתם אינה מציאותית, לכן יש פה תמיכה בעקיפין ■ שיחה עם הסובייטולוג, פרופ' יעקב רועי

מאת רונית מורגנשטרן

בדיוק לפני ארבעים שנה עמד [illegible] החוץ הסובייטי דאז, אנדרי גרומיקו, [illegible] דוכן הנואמים בעצרת האו"ם והביע [illegible] תמיכה ברית־המועצות בחלוקת [illegible] ישראל בין יהודים לערבים — [illegible] תמיכה בהקמת מדינה יהודית.

אל הרקע להכרזת גרומיקו ואל [illegible] שגם לאחר 40 שנה, למרות התהפ[illegible] והשינויים במפת המזרח־התיכון [illegible] הבינלאומיים של בריה"מ, עדיין [illegible] בריה"מ בעמדה העקרונית של החלוק[illegible] מתייחס הסובייטולוג פרופ' יעקב [illegible] מהמכון לחקר בריה"מ באוניברסיטת [illegible] אביב: „ראשית יש לדייק — הצהרת [illegible] לא תמכה בהקמת מדינה יהודית. [illegible] גרומיקו נטענו שלוש טענות מרכזיות:

● הסובייטים לא יתמכו בפתרון [illegible] לגמרי פרו־יהודי, כלומר לתת את כל [illegible] ליהודים, ולא בפתרון שהוא לגמרי פרו־[illegible] כלומר לתת את כל א"י לערבים. [illegible] תמכו בפתרון פדראטיבי או מדינה [illegible] לאומית. רק אם מדינה דו־לאומית [illegible] תיתאפשר בגלל מתחים בין ערבים ליהו[illegible] אז תתמוך בריה"מ בחלוקה.

● גם ליהודים וגם לערבים יש [illegible] היסטורית על ארץ ישראל. זאת [illegible] הראשונה שבריה"מ מכירה בזכות [illegible] של היהודים על ארץ ישראל וזו [illegible] חשובה בהצהרה.

● מכיוון, כפי שטען גרומיקו, [illegible] הקפיטליסטיות לא הצליחו להעניק [illegible] ליהודים בתקופת השואה, יש למצוא [illegible] ליהודים הנמצאים בארצות [illegible] בכך הם הוציאו את יהדות מזרח־אירופה [illegible] המסגרת. הפיתרון מיועד ליהודים [illegible]

תמיכה בעקיפין

„השאלה היא", אומר פרופ' רועי, [illegible] מידה היתה הצעת הפיתרון של מדינה [illegible] לאומית הצעה כנה? אני טוען [illegible] ושולחיו ידעו, שהמתחים בין [illegible] לערבים לא יאפשרו הקמת מדינה דו־לאומית. משום כך, בעקיפין, יש פה תמיכה [illegible] מדינה יהודית".

פרופ' רועי טוען, כי בתמיכתה זו [illegible] בריה"מ להשיג למעשה שלושה [illegible] לשים קץ באופן חד־משמעי למנדט [illegible] בארץ. 2) למצוא דרך לשיתוף־פעולה [illegible] האמריקנים עם סיום המנדט [illegible] בריה"מ, לאחר מלחמת העולם [illegible] מחפשת הכרה בה כמעצמה לצד [illegible] וארה"ב מעצמות המזרח רוצות [illegible] וצרפת המעצמות הדועכות של [illegible]

מצב פרדוקסלי

פרופ' רועי: „באותה תקופה היה [illegible] פרדוקסלי. מצד אחד פנתה בריה"מ [illegible] המלחמה הקרה, שמשמעותה יחסים [illegible] ארה"ב, ומצד אחר רצתה להיות [illegible] בפתרון של סכסוכים רגיונליים בכל [illegible] בעולם. בכך היא רצתה להציג [illegible] פרתנות לסיכסוכים בינלאומיים [illegible]

(המשך בעמוד [illegible])

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי חמגים: [illegible]

עין בעין עם „משמר"

„הדבר היקר ביותר בשבילנו בעמדה הסובייטית היא ההודאה הברורה בקשר בין שאיפותיו הלאומיות של העם היהודי לבין בעיית ארץ־ישראל" - כתב פרשנו המדיני של „משמר" למחרת הכרזת גרומיקו

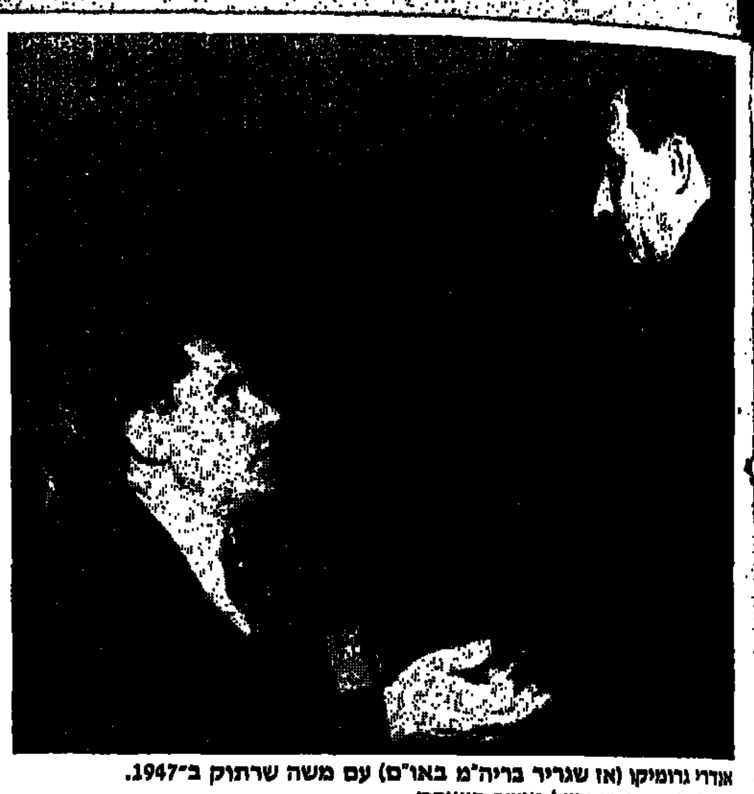

אנדרי גרומיקו (אז שגריר בריה"מ באו"ם) עם משה שרתוק ב־1947. נאומו היה ההפתעה של מושב העצרת

מאת חיים מרגלית

ביום ד', 14 במאי 1947, נשא אנדריי גרומיקו את נאומו ההיסטורי בעצרת האו"ם שהתכנסה אז בפלשינג מדו בניו־יורק. עיתוננו, „משמר", הופיע למחרת, ביום ה' 15 במאי, בכותרת ענק: הצהרה פרו־ציונית של ססס"ר (לא בריה"מ — ססס"ר כמו ברוסית — ח.מ.). 15 במאי 1947 — שנה בדיוק לפני הכרזת המדינה.

מי שטרם שכח, יודע כי קו ישר נמתח בין הכרזת גרומיקו בפלשינג מדו להכרזה של בן־גוריון על הקמת המדינה בבניין המוזיאון בתל־אביב, קו שעליו נבנה גשר להובלת הנשק שהביא לניצחון במלחמת השחרור.

„משמר", עיתון יומי, בעריכת מרדכי בנטוב, יעקב עמית ואליעזר פרי, מנוחתם עדן, הרגיש כמו שושבינים. אנדריי „שלנו" מ„כוחות המחר", שאנחנו — כלומר מפלגת הפועלים „השומר הצעיר" היינו חלק אינטגרלי מ„הכוחות" — הכריז כי השיטה המנדאטורית פשטה את הרגל. הוא אמר: „עתידו של חלק חשוב של העם יהודי קשור בעתידה של ארץ־ישראל. האומות המאוחדות אינן יכולות יותר להתעלם מסבלותיהם של היהודים באירופה לאחר ש־6 מיליון מהם נרצחו באכזריות על־ידי הנאצים. דבר זה מסביר עתה את שאיפתם למדינה משלהם. אי־אפשר להקים בארץ־ישראל מדינה יהודית טהורה או מדינה ערבית טהורה. אחד הפתרונות הטובים ביותר הוא הקמת מדינה דו־לאומית, בה ייהנו זכויות שוות לשני העמים. ואולם, אם אין הדבר ניתן להגשמה בגלל היחסים הרעים בין היהודים והערבים, יהיה צורך לעיין בפתרון אחר כגון חלוקת ארץ־ישראל לשתי מדינות עצמאיות". כך גרומיקו.

למחרת, ביום שישי, 16 במאי 1947, ב„על החרשות", כותב מרדכי נחומי ז"ל, פרשנו המדיני של „משמר", כי „הדבר היקר ביותר בשבילנו בעמדה הסובייטית היא ההודאה הברורה בקשר שבין שאיפותיו הלאומיות של העם היהודי לבין בעיית ארץ־ישראל. אמנם, גרומיקו לא הזכיר במפורש את המלה „עלייה", כמו שעשה זאת הנציג הפולני פירידקיביץ' בישיבת הוועדה הפוליטית, אך ברור שהוא התכוון לדבר זה כשדיבר על הקשר בין עתידו של חלק חשוב של העם היהודי ועתידה של ארץ־ישראל וכן על השאיפה המוצדקת של שארית הפליטה למולדת ולעצמאות מדינית.

אין ספק, שהסובייטים רואים בשאלת ארץ־ישראל גיזרה אחת בחזית השלום הגדולה, מציין נחומי. לדבריו, המזרח־התיכון הוא מנקודות־המוקד של התככים האנטי־סובייטיים. ברור שברית־המועצות מעוניינת לשים לאל את התככים הללו. אך השיטה בה היא משתמשת לשם מטרה זו מעידה על תמורות חשובות שחלו במציאות המזרח־התיכון והעולם ובראיית המציאות הזאת על־ידי הסובייטים, בהשוואה למה שהיה, למשל, בשנות 1936־1938. הסובייטים אינם נוקטים עמדה פרו־יהודית נגד הערבים, אך גם לא להיפך. יש להם היום הבנה לגבי העובדה ההיסטורית והלאומית שיצרו היהודים בארץ־ישראל וכן ברור להם, כי שאיפתו הלאומית של העם היהודי איננה „מכשיר בידי האימפריאליזם". כמובן, גם השאיפות הלאומיות של הערבים אינן „מכשיר לאימפריאליזם". מה שיכול לשמש מכשיר בידי התככים האימפריאליסטיים זו הקיצוניות הלאומית, הרצון להשיג דברים שלא יתחשבו בזכויותיו ושאיפותיו של אחד משני העמים.

באותו 16 במאי בעמוד 6, מתפרסמת „תוכנית מתקדמת לפתרון שאלת ארץ־ישראל", נוסח של תזכיר שהוגש על־ידי מפלגת פועלים „השומר הצעיר" למפלגות הפועלים בעולם. וכן נאמר בין השאר, כי מפלגת פועלים „השומר הצעיר" מציעה למפלגות־אחיות בתנועת הפועלים בעולם את תוכניתה לפתרון שאלת ארץ־ישראל. אם מפלגות פועלים יקבלו דעת המפלגה, תשפיע גם עמדתן של ממשלות ומשלחות במוסדות האומות המאוחדות.

ארץ־ישראל צריכה להיות מדינה דו־לאומית

וזאת תמצית תוכנית מפלגת „השומר הצעיר" לפתרון שאלת ארץ־ישראל:

(א) יש להקים בארץ־ישראל באופן מודרג מוסדות שלטון, אשר היהודים והערבים יהיו מיוצגים בהם שווה בשווה, הפיקוח וההכרעה בשעת הצורך יהיו בידי ועדת־תמיד מקרב האומות המאוחדות ובה נציגי בריטניה, ארצות־הברית של אמריקה וברית־המועצות.

(ב) תפקידה המוצהר של ועדת האומות המאוחדות יהיה לסייע לבניינו של הבית הלאומי היהודי, לעליה יהודית המונית ובלתי־מופרעת, להתיישבות צפופה ולפיתוח כללי של הארץ לטובת כל תושביה; יוטל עליה לקדם את ארץ ישראל לקראת דמוקרטיה.

(המשך בעמוד 8)

זוכר את הימים הטובים

פרופ' מיכאל הרסגור, והח"כים אבא אבן ותופיק טובי — על רלוונטיות ההכרזה של גרומיקו לימים אלה

מאת שלמה סלוצקי

את הכרזת גרומיקו, שמע פרופ' מיכאל הר סגור ברדיו, כשהיה חבר בהנהגה הראשית של „השומר הצעיר" רומניה. הוא זוכר אותה כרגע גדול של התלהבות. צער שתלו בו תקוות גדולות, ענין בעל חשיבות עקרונית ופוליטית כאחת.

— כהיסטוריון, מה הם האלמנטים החשובים והרלוונטיים לימינו בנאום הזה?

האלמנט החשוב היה הדברים של גרומיקו לגבי העובדה, ששום מדינה מערבית שנכבשה על־ידי הגרמנים לא הצליחה להגן על היהודים, ועובדה זו עומדת מאחורי הדרישה והזכות להקמת מדינה ליהודים בפלסטינה. כהיסטוריון הייתי מוסיף, שלא רק על המדינות הכבושות היה ניתן להצביע כמשתפות פעולה אלא גם על אנגליה וארה"ב, אשר אינן רואות לנכון להפציץ את מסילות הברזל שהובילו את היהודים למחנות המוות, גם כשדבר זה היה כוודאי מעל לכל ספק.

— האם ניתן לצפות לחזרה לימי ההוד של היחסים בין בריה"מ לישראל שמצאו את ביטויים בהצהרת גרומיקו?

בריה"מ היתה עוינת שנים ארוכות למהטמה גנדי ולאופי מאבקו הפציפיסטי נגד הבריטים, וכינתה אותו „שחקן" שעושה הצגות בינלאומיות. אלא שכאשר גנדי הצליח במאבקו, והודו זכתה בעצמאות, מצאתי שינוי באנציקלופדיה הרוסית בערך „מהטמה גנדי", ומקום שתואר בעבר כמנהיג ראקציונר, יהיו ייזכר הלל לגנדי המהפכן. אז והיום ראיתי את כבשורה לציונות. זו הוכחה לכך, שקיימת אפשרות של שינוי עמדותיה של בריה"מ כלפי ישראל, בנסיבות מסוימות, ואם השינוי עדיין לא התממש, יש לזכור שההיסטוריה תמיד צעירה.

— ח"כ אבא אבן, מה היתה המשמעות המדינית של הצהרת גרומיקו בזכות הקמת מדינה יהודית?

הנאום של אנדריי גרומיקו היה לכל הדעות אירוע מיוחד שהיווה נקודת מפנה בסיכויים להקמתה של מדינת ישראל. החשבון המשוער הראה עד אז שלא היה רוב בעצרת האו"ם לעמדה שכנגדה היו מוכתבות שלוחותיהן של מדינות ערב, האנגלים וחלק מבעלי־בריתם. וזאת בזמן שארה"ב לא הבהירה את עמדתה בגירון.

— היית בין הרצים במסדרונות במאמצי שכנוע במזרח ובמערב. איך קבלת אתה באופן אישי את ההכרזה?

כששמעתי את הנאום, לא יכולתי להאמין למשמע אוזניי מרוב התלהבות. עוד באותו יום ניגשתי אליו אישית ואמרתי לו זאת. אמרתי: „דבריך הצליחו להפתיע אותי מאוד לטובה", והוא השיב לי באומרו: „במשך השנה תופתע מעוד כמה דברים שתשמע ממני". ובאמת כך היה הדבר. ב־1973, לאחר שנותקו היחסים, פגשתי אותו שוב באו"ם ובאחת ההפסקות לקח אותי לצד ואמר לי: „כעת אנחנו בניתוק יחסים. אבל אתה לבטח זוכר את הימים הטובים. בהם ב־1948, כשהיינו יושבים ביחד ומגבשים יחד מדיניות, בעוד שהיו האמריקנים אלו שהתנכרו לכם."

— אתה לא נשמע חושש למדי מכניסה מחודשת של בריה"מ לאיזור...

אין ממה לשמוח במיוחד, אבל גם אין שום בסיס לפחד העמוק שמבטאים אחרים ממנהיגנו מהסובייטים. בסך־הכל, בעזרתם הוקמה מדינת ישראל. התקבלנו לאו"ם. הם אלו שהיו מעורבים בארבעה הסכמי הפסקות־אש בינינו לבין הערבים, הם אלו אשר התנגדו בפועל לחצונה של מצרים לסגור את מיצרי סואץ וטיראן ב־1951, והם אלה שהיו גם מעורבים בקבלת ההחלטות 242 ו־338 שהן היום בסיס למדיניות החוץ של ישראל. כמובן, שהיו בעיות חמורות ביחסים בינינו, והבולט ביניהם מוצא ביטוי בעובדה שהיחסים נותקו על־ידם ב־1967. אבל כאשר באים לבדוק את תרומתם האפשרית לשלום באיזור, חייבים גם להיזכר בעבר הלא כל־כך רחוק.

— ח"כ תופיק טובי, כיצד קיבלתם אתם, אז הצעירים הקומוניסטים של

(המשך בעמוד 8)

„הצהרת גורבצ'וב"

האם יש לראות בהתרחשויות האחרונות בבריה"מ וביחסה לישראל מעין הצהרת גרומיקו מחודשת? אריה יפה, המזכיר הבינלאומי של מפ"ם: „כיום ניתן לשוחח עם נציגים סובייטיים בצורה הגיונית, גם אם מתוך חילוקי דעות גדולים. מורגש שינוי לא רק בסגנון אלא גם בתוכן"

על הכרזתו של גרומיקו באו"ם, ב־14.5.47, בה הצהירה בריה"מ על תמיכתה בסה מלא בהקמת מדינת ליהודים בפלשתינה, שמע אריה יפה, מי שמכהן היום כמזכיר הבינלאומי של מפ"ם, בחדר המערכת של העתון היהודי בפולנית „גשרים" בעיר לודז', שאליה חזר לאחר שלחם כחייל בצבא האדום בזמן המלחמה. העבודה בעתון, שהופיע שלוש פעמים בשבוע, היתה חלק מפעילותו ב„שומר־הצעיר". שם היה חבר ההנהגה ובה„חלוץ", ארגון־הגג של תנועות הנוער החלוציות. על ההודעה שמח לשמוע, במסגרת עבודתו העתונאית שכללה הקשבה לחדשות ברוסית.

„באותם ימים עקבנו בדריכות אחר הדיונים בעצרת האו"ם וכאשר שמענו את נאומו של גרומיקו, ראינו בו סימן נוסף לתמיכת בריה"מ ובעלות בריתה בתביעת יהודי אירופה למקלט, ובהקמת מדינה יהודית, זאת חרף הוויכוחים העקרוניים שקיימנו עד אז וגם אחר־כך עם בריה"מ, על מהות הציונות, כשאנו ראינו אותה כתנועה לשחרור לאומי והם התנגדו לה.

„מעבר לכך, היה השיקול המעשי, שעמדה זו של בריה"מ איפשרה את הרוב הדרוש להכרזת האו"ם על מדינה יהודית, כמה חודשים לאחר־מכן."

— האם הופתעתם מהעמדה הסובייטית לגבי מדינת ליהודים והיחס לישוב בארץ ישראל?

שמחנו מאוד, אך לא הופתענו הפתעה מוחלטת, מאחר שראינו בזאת רק הוכחה לעמדה עיקבית של בריה"מ בנושא, שבאה לידי ביטוי לאי־ההתנכלות לשומר־הצעיר, שמעלה במחתרת בבריה"מ בימים ההם, והבהרת חופש התארגנות מוחלט בפולין ובמדינות אחרות בגוש הסובייטי, למען ארץ ישראל, העליה והישוב היהודי בארץ.

כבוד של גנראל

— במה בא הדבר הזה לידי ביטוי מעשי?

כדברים שלא ייאמנו היום. בפולין לא רק שהוקם ארגון „הגנה" באופן חוקי, אלא שארגון זה אימן את בוגרי תנועות הנוער, ההכשרות וצעירים יהודיים אחרים באימונים צבאיים מלאים, במחנה צבאי שנמסר לנו על־ידי השלטונות. כך גם ידעו השלטונות על הפלגתן של אוניות מתנדבים לארץ ישראל, כאשר פרצה המלחמה, על משלוחי כספים ונשק ועוד.

אולי הפרט המעניין ביותר היה קבלת־הפנים שניתנה ליצחק פולקוביץ מעין־שמר, שנתקבל על־ידי הצבא והממשלה הפולנית בכבוד של גנראל ונציג מדינה ידידותית כאשר הגיע לשליחות כדי לארגן את ה„הגנה". כאשר חזר ארצה בסוף שליחותו, כיתת חיילים דיגלה לו את נשקה לאות הוקרה ולהזדהות עם המאבק של הישוב היהודי וישראל העוברת, נגד מה שאז ראו כאפנדים, מלכים ושאר שליטים ראקציוניים, ולמען מאבק נגד האימפריאליזם הבריטי.

— האם יש לראות בהתרחשויות האחרונות בבריה"מ וביחס לישראל מעין הצהרת גרומיקו מחודשת, כיום מסוף של גורבצ'וב?

— כדי לענות על שאלה זו יש לראות את המציאות של אז והיום. אז, בריה"מ ציפתה מאתנו למלחמה נגד האימפריאליזם האנגלי ולכן תמכה בנו. כשהניתוח הפוליטי התהפך, התהפכה גם תמיכתם. מכאן, שיש לראות את העמדה הסובייטית, אז וגם היום, כתוצאה משיקול פוליטי גרידא, וכפי שהסתבר מבחינתם, שיקול פוליטי שהיה מוטעה.

עניין של תרמית

— האם יש לצפות היום לשינוי אמיתי בקשר להגירת היהודים?

העליה מבריה"מ היא קודם־כל עניין של תרמית. השלטון החדש מבין שהתשלום בתרמית גבוה לעומת התוצאות. הוא נמצא במצב דו־משמעי מאחר שצריך לתרץ כלפי פנים את היתר ההגירה ליהודים, בעוד שלערבים הם חייבים להסביר שבכל מקרה המהגרים אינם מגיעים לישראל.

— האם התרשמת משינוי זה במדיניות מוכרים ששמעת בכנס אונך ובמגעים שלך בחו"ל?

במה שנוגע בסכסוך ופתרונו, שמעתי מהרוסים ברומא, בכינוס האינטרנציונל הסוציאליסטי לפני כמה שבועות, עמדה מפורטת ביותר לגבי התנאים לוועידה בינלאומית לשלום במזרח התיכון: א) לא כפתרון ביניים. הפתרון חייב להיות פתרון קבע ויציב; ב) הסובייטים לא ידחקו את רגליו של אף אחד. אבל לא יתנו לדחוק את רגליהם הם; ג) המטרה של הוועידה היא להביא לשיחות דו־צדדיות ורב־צדדיות בין הצדדים המעורבים ישירות בסכסוך, ולמציאת פתרון לסכסוך זה; ד) תפקיד המעצמות. הן יכולות וחייבות לעזור במציאת פתרון, אך לא יכולות לכפות את הפתרון שלהן על הצדדים.

לא תהיה כפייה

— מתוך הבירורים הישירה עם הסובייטים התוכל לומר במה ותבטא השינוי בעמדת בריה"מ כלפי ישראל ובעיית היהודים בשנים האחרונות?

את המגעים הראשונים בנושא התחלתי ב־1983, כשהייתי בשליחות באירופה. אז המילה „זכות הגירה" היתה לסובייטים אות לסיום השיחה. כיום ניתן לשוחח עם נציגים סובייטיים בצורה הגיונית, גם אם מתוך חילוקי דעות גדולים על הנושא, ומרגישים שינוי לא רק בסגנון אלא גם בתוכן.

— האם חברי מפ"ם משתמשים בקשריהם הטובים עם גורמים בבריה"מ לשירות משרד החוץ ומדינת ישראל?

מה שמכתיב את פעולתנו בחו"ל הן עמדותינו הפוליטיות לגבי נושאים בינלאומיים ולגבי פתרון אפשרי של הסכסוך. אין לי ספק שבתחומים מסוימים אנו מסוגלים להסביר את עמדות ישראל והציונות יותר טוב מאחרים ושמשרד החוץ מעריך תרומה זו של מפ"ם לחיזוק מעמדה הבינלאומי של מדינת ישראל.

האם לדעתך יש מקום לחשוש מכפייה של בריה"מ והמעצמות על ישראל בוועידה בינלאומית?

כל הנושא הזה, של אפשרות לכפות פתרון על הצדדים, מופרך מעיקרו. כי האינטרס המשותף של המעצמות מוגבל ביותר — רק ההנחה שיש לקבל שלום תמורת שטחים. ומעבר לזה אין כל קונסנזוס. מי שמקבל את ההנחה שלא ניתן יהיה להשיג שלום בלי פשרה עם הפלשתינים והירדנים לגבי חלק גדול של השטחים, לא צריך לפחד מאותו מכנה משותף. מעבר לזה, כל תוצאה של משא־ומתן תלויה ברצון כן של הצדדים. הבעיה איננה האפשרות לכפייה אלא הנכונות לוויתורים על שטחים תמורת שלום.

שלמה סלוצקי

זוכר את הימים הטובים

(המשך מעמוד 7)

פלסטינה, את ההכרזה שנתנה לגיטימציה למאבק היהודי על ארץ־ישראל ולזכות העם היהודי למדינה עצמאית?

בנאומו ההיסטורי של גרומיקו בעצרת האו"ם היו שני דברים שמיקדו את תשומת ליבנו: העמדה הנחושה של בריה"מ לשחרר את פלסטינה מהשלטון הקולוניאלי הבריטי, ולהעניק עצמאות לשני עמי הארץ, דבר שעורר התלהבות וציפיה גדולה בתוכנו. הדבר השני היה קביעתו של גרומיקו שהאינטרסים החוקיים של העם היהודי והעם הערבי בפלסטינה, יחיו מוגנים כראוי רק בדרך של הקמת מדינה יהודית־ערבית בלתי־תלויה. לקביעה זו באה התוספת של גרומיקו, והיא שאם התברר שפתרון זה אינו בר־ביצוע בגלל היחסים שנשתבשו בין שני העמים, יהיה צורך לבחון הצעת פתרון שנית, והיא חלוקת פלסטינה לשתי מדינות עצמאיות, יהודית ופלסטינית. מתוך השאיפה העזה שלנו להקים מדינה עצמאית אחת, ששני העמים יחיו בה בשיתוף פעולה ובדמוקרטיה, ראינו עידוד רב באופציה הראשונה שהוצגה ושאפנו ופעלנו ליצירת שיתוף פעולה זה בין שני עמי הארץ, ולמניעת פרוץ יחסי איבה ביניהם, שימנעו את מימוש האופציה העדיפה הזו. לצערנו, התברר שחסרו אז התנאים להקמת מדינה עצמאית אחת. אך לנוכח נסיבות חדשות אלו, הקומוניסטים תמכו באופציה השנית, והיא על הקמת שתי מדינות לשני העמים, כאשר הוחלט על כך בעצרת האו"ם ב־29.11.97.

— האם יש מסר רלוונטי עד היום לאותו נאום היסטורי על מי שהיום נושא את תפקיד נשיא בריה"מ?

בהחלט. ראשית, יש לזכור שבזכות אותו נאום נוצרו התנאים להקמת מדינת ישראל, ועד היום אני רואה בו קול־קורא ומורה־דרך להבטחת האינטרסים של שני העמים והמצווה גם היום פתרון מלא לבעיה הפלסטינית, ומימוש זכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית ליד מדינת ישראל. בלי מימוש החלק הזה של המסר ההיסטורי, האיזור ימשיך להיות עקוב מדם ומלחמות. שנית, יש להוסיף לדבריו ההיסטוריים של גרומיקו גם את הצהרותיו הרבות בעצרת האו"ם מאז הימים ההם, אלו הקוראים להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצידה של ישראל, אשר אף הם מתווים את הדרך לשלום במזה"ת.

— האם כשהגיעה אליכם הידיעה על הצהרת גרומיקו, לא היתה לכם תחושה של אכזבה כלשהי מבריה"מ, שמתוך עמדה מסורתית כלפי העם היהודי מנוגדים אתכם, הקומוניסטים והערבים?

למען האמת, חשנו עידוד בפתרון הראשון שהוצע, והוא הקמת מדינה אחת, עצמאית ודמוקרטית, שבה יחיו שני העמים בשלום, בניגוד למצב העוינות שחיינו עד אז. ראינו בזה המשך של עמדתה של בריה"מ שאנחנו רגלנו בה כל הזמן.

— אם בריה"מ היתה מודעת לאשר התרחש ב־40 השנים האחרונות לגבי מימוש האינטרסים של העם הפלסטיני, — היתה יוצאת בהצהרה שכזו ב־1947?

אני חושב שמדיניותה של בריה"מ היתה אז עקרונית, ומכאן, שבהכרזה זו ראתה סיוע למטרה לשחרר את שני העמים משלטון זר, ומכאן תמיכתה בהגדרה העצמית של שניהם. העמדה היתה עקרונית, וממשיכה להיות כזו לאחר 39 שנות קיומה של מדינת ישראל.

עין בעין עם "משמר"

(המשך מעמוד 7)

שלטון עצמי עד לעצמאות מלאה, במדינה דו־לאומית.

ביסוד התוכנית של מפלגת "השומר הצעיר" מונחת ההתנגדות להפיכת ארץ־ישראל למדינה יהודית או למדינה ערבית. התנגדות זו אין מקורה בשלילת שאיפתם של הערבים או של היהודים לעצמאות מדינית. מפלגת "השומר הצעיר" סבורה, כי בתנאים הממשיים של ארץ־ישראל אין השאיפות האלה יכולות להתגשם במסגרת של מדינה חד־לאומית. הערבים בארץ־ישראל הם רוב האוכלוסיה, קשורים בארץ זו מהמאה השביעית ולא ישלימו עם הפיכתה למדינה יהודית. זיקת היהודים לארץ זו נקבעה על־ידי ההכרח לבנות לעצמם מולדת בה — הכרח ההולך ומחריף כמידת החרפת בעיית היהודים בעולם; על־ידי קשר היסטורי עתיק־יומין, אשר לא נפסק מעולם בהכרת העם היהודי; על־ידי קיומו של הישוב העברי, אשר עם הייתו לפי־שעה מיעוט מיספרי הוא הגורם הדינאמי של הארץ מבחינה סוציאלית, כלכלית, תרבותית ופוליטית; על־ידי זרם פליטים יהודים ההולכים לארץ־ישראל, למרות כל המכשולים שהשלטון האנגלי שם בדרכם. היהודים לא ישלימו עם הפיכת ארץ־ישראל למדינה ערבית.

הנה כי כן, האם נאומו ההיסטורי של אנדריי גרומיקו את התפיסה המדינית של מפלגת "השומר הצעיר".

"משמר" ב־18 במאי 1947, מוסר מפי קליפטון דניאלס, סופרו של "ניו־יורק טיימס" בירושלים, על שמחה עד כדי שגעון מנאום גרומיקו.

באותו יום מרגישים בעיתון כי נאומו של גרומיקו הסיר את המיכשול האחרון ממני אפשרות של פתרון קונסטרוקטיבי של בעיית ארץ־ישראל. במדור "מן הצד" כתב ר.ב.מ. (רב ברמלכין ז"ל, פובליציסט ידוע מאוד באותם ימים) תחת הכותרת "הנאום", כי נאומו של גרומיקו במליאת האו"ם הצביע על כך שברית־המועצות נקטה זו הפעם הראשונה עמדה ברורה בשאלת המפעל הציוני בארץ־ישראל והעמדה פרו־ציונית מובהקת לא רק במסקנותיה אלא גם בביסוסה.

זה היה בימים ההם. מאי, 1947. ואולי יחזור בימינו אלה?

החלוקה באטלס הרוסי

(המשך מעמוד 6)

בריה"מ. המצב די דומה למצב כיום בנושא הוועידה הבינלאומית — גם כיום העמדה האסטרטגית של בריה"מ, כמו לפני 40 שנה, אומרת שחייבים להתחשב בדעתה בכל פתרון לסיכסוך בינלאומי".

הדבר השלישי שרצתה בריה"מ להשיג, בהצהרת התמיכה בהקמת מדינה ליהודים, לפי רועי, היה לרכוש דעת־קהל אוהדת במערב לבריה"מ ולאידאולוגיה שלה, שתסייע גם לתחיה, בסיוע סובייטי, תחת משטרים במערב. היום, 40 שנה לאחר הצהרת־גרומיקו, 39 שנה לאחר הקמת מדינת ישראל ו־20 שנה לאחר השינוי הגדול במפת ישראל, מפת המדינה היהודית לגבי בריה"מ היא עדיין — החלוקה. זו המפה המופיעה באטלסים בבריה"מ.

נוח להם...

פרופ' יעקב רועי: "גם היום טוענים הסובייטים לזכות שני העמים להגדרה עצמית, משום שזה נוח להם וגם קל להם. היו תקופות, ב־48 למשל, שהם לגמרי לא התנגדו לכך שחרגנו מגבולות החלוקה.

"מבחינת היהודים הם השיגו מה שרצו אצלנו. הבריטים יצאו מפה והם השיגו דעת־קהל אוהדת. הם לרגע לא חשבו שנהפוך לגרורה סובייטית וידעו שישראל נועדה מלכתחילה להיות קשורה במערב. נכון שהיתה פה, בישראל, אוריינטציה סוציאליסטית, אבל הקבוצה המרכזית, גם במפא"י, לא היתה פרו־סובייטית ואילו מפ"ם, גם אם היתה בעלת אוריינטציה סובייטית, היתה בכל זאת ציונית, נכון שמפ"ם חגגה את הכרזת גרומיקו, אבל הסובייטים ראו בה מפלגה ציונית.

"היום מכירים הסובייטים במדינת ישראל, למרות האינטרסים שלהם במדינות־ערב, משום שלומר שאין לישראל זכות קיום זה לא מציאותי — מדינת ישראל היא עובדה והם לא ילכו להטיח את הראש בקיר. חוץ מזה, הם הכירו במדינה בעבר, אז מה פתאום שישנו את עמדתם? לעומת זאת, בריה"מ מקורבת יותר לערבים. עמדתה תומכת יותר בפלשתינים מזו של ארה"ב ולכן היא מועדפת בעיני רוב מדינות־ערב על פני ארה"ב."

סוף שבוע ב"נייברהוד"

מאת עמירה הגני

"נייברהוד" אין פירושו שכונה בלבד. זהו, אמנם, תרגומה המילוני של המלה. אבל כאן, בתחום העיירות הקטנות, המשתרעות על שטחי רשא נרחבים מאד, הבתים בני קומה אחת עד שתיים לכל היותר. סביב כל בית עצים, פרחים, שתיים־שלוש מכוניות — כאן "נייברהוד" פירושו, קודם כל, שכונת המגורים. זה הרחוב הקטן, המתפתל בקשת רחבה, והבתים הבנויים סביבו ומקיפים אותו מכל צד. בדרך כלל ניכר היטב שקבלן אחד בנה את השכונה: כל הבתים — באותה תבנית, מאותו הדפוס. דיירים מסודרים מוסיפים מוסך כאן, מחסן שם, לפעמים חדר קידמי או אחורי, סוגרים מרפסת בקירות זכוכית גדולים. לעתים רחוקות אפילו מוסיפים קומה. אבל התבנית עדיין ניכרת לעין.

מה שיפה, זה הדשא המכסה־הכל, שכל שכן דואג לכסחו בתחום הטריטוריה שלו, ורק קו־הכיסוח מסמן, כדרך כלל, את הגבולות. עכשיו, כשאביב, הכל מלא פריחה: עצים, צבעוני־ענק בכל גוון, נרקיסים בגדלים בלתי־מוכרים אצלנו — הכל גדול, חזק, והרבה. ובאמת, הארץ יפה.

בשכונה כולם עושים הכל באותו זמן, וזה הלא טבעי: כשכיסה אותנו השלג, יצאו הכל, אתיהם בידיהם, לעבודת הפינוי. כשנמס השלג וזרחה השמש והדשאים פרצו כבת־אחת למעלה — יצאו הכל במכסחותיהם הממונעות (והמהדרין — אף בטרקטוריהם הזעירים) לכסח. עכשיו נראית השכונה כמקום מגורי אדם: אחרי הצהריים משחקים הילדים על הכביש, השכנות (אצלנו בשכונה כולן צעירות, מגדלות ילדים ראשונים) עומדות חבורות־חבורות ומפטפטות, והגברים משפצים את נזקי החורף.

כך כל השבוע. סוף־שבוע זה דבר אחר לגמרי.

מכירה שכונתית

סוף־השבוע באמריקה נמשך, כידוע (וכראוי מאד לקנאה ולחיקוי) יומיים: ולא בכדי. את השבת מקדישים לשתי משימות חיוניות: בבוקר — רוחצים את המכוניות (כשיש שתיים למשפחה, זו עבודה...); אחרי הצהריים מציפים את מרכזי הקניות, הנערכים בעוד מועד לשטפון הצפוי. מרכז־קניות ממוצע כולל כל שירות שצרכן — בפוטנציה עשוי להזדקק לו: סניפי בנקים, משרד־דואר, מסעדות ומזללות מהירות, מיספרות וסלוני יופי, וכמובן — חדרי שירותים (שהם — כמעט־ללא־יוצא־מהכלל — נקיים מאד). המשפחות מגיעות למרכזי־הקניות לשם בילוי, והקניות עצמן אף הן חלק בלתי־נפרד מן הבילוי הזה. אדם יכול לבלות במקום כזה כמה שעות בלי להרגיש אפילו שהזמן עובר.

אבל בעינינו, בילוי־הקניות האמיתי הוא החיפוש אחר "מכירות הגאראג'" — מוסד אמריקני בלעדי, כנראה: משפחה העוקרת דירתה, או סתם מבקשת להיפטר מעודפי חפצים, מכריזה (בעיתון המקומי) על מכירת־גאראג' בשבת, ומציגה את החפצים המוצעים למכירה לעין כל, במחירים שהם בבחינת שווה־פרוטה, בדרך כלל. לא רק אנחנו — גם "אמריקנים תיקניים" מנצלים את המכירות האלה להשלמת פריטים למשק הבית, או מציאות סתם.

בשבת בבוקר רוחצים את המכוניות • אחרי הצהריים — מציפים את מרכזי הקניות • לפעמים השכונה כולה מוציאה את עודפיה ל"מכירות גאראג'" • ביום א' — כולם הולכים לכנסיה • לאלוהים אשר לאלוהים

וכך נפלנו השבת, לגמרי במקרה, לאירוע השנתי הבלעדי והייחודי של שכונה אחת בסביבתנו: כל השכונה כולה, בבת אחת, פרשה את עודפיה בציבור, והמון־עם־רב הגיע במכוניותיו, אנשים, זקנים וטף, וסבב בין הבתים לראות ולחטוף. בין המוכרים היו גם יזמים זריזים, שאפו כעכים ועוגות והכינו סירי קפה (הכל בתשלום, כמובן), למען הלקוחות. הלקוחות חיטטו, מישמשו, שאלו, התמקחו ועמדו על המקח, ופה ושם אף קנו, ונשאו איש־איש את שללו אל המכונית.

בירורנו: אין לשכונה תכניות משותפות נוספות. האירוע הזה הוא האחד. ובאמת גם זה קשה לקרוא לו "משותף": הם לא נערכו שולחן ליד שולחן, לא הציצו וחברו זה לזה. כל אחד בתחומו, עם חפציו. כל אחד — בפרטיותו.

באמת זה היה שוק, ככל השווקים. הוא נערך למען הדווח וכך אף פעל [illegible] כשברקע השולחנות וגלי המטרטרים [illegible] הדשא וזהרו הפרחים, ואף השמים [illegible] סוף־סוף והגשם נעצר והעננים התפזרו [illegible] הופיעה — מן הנמנע היה שלא [illegible] איזה בילוי חברתי משעשע [illegible] שכונות אחרות, במקום אחד, [illegible] הרעיון הזה...

ביום א' — לכנסיה

אחרי שבת בא יום א'. [illegible] שקט מוחלט: ישנים. [illegible] הראשונות לצאת, המכוניות [illegible] מותנעות. ב־11 לפני הצהריים — [illegible] ריקה: כולם נסעו. לאן? [illegible] לכנסיות.

לא להאמין: אנשים צעירים [illegible] שיגרתיים (ג'ינס, [illegible]) [illegible] — וכמעט כולם מקדישים את [illegible] של יום א' לאחת מכנסיותיהם [illegible] הרבה: יוצאים, חוזרים — [illegible] אבל כל שבוע, ובכל התנאים [illegible] — אבל באים לכנסיה, [illegible] שרים, אומרים את התפילות, [illegible] לקהילה. לכנסיה קבועה, [illegible] הם. ואין סיבה שלא יגדלו [illegible] וימשיכו אותו עם ילדיהם [illegible]

חיוכים ורוב נועם

אנחנו ביקרנו הפעם [illegible] המתודיסטיות שבסביבתנו.

את הטקס מנחה שלישיית [illegible] אחר מלווה בגיטארה, שני [illegible] מוליך שקפים (מילות המזמורים [illegible]) בפועל. הכל בחיוכים וברוב נועם [illegible] מכיר את מילות השירים [illegible] בהקרנה. אחרי השירה [illegible] לומר מה שבליבם, ואחרים [illegible] ומספרים בקצרה על רגשות, [illegible] נפשיות ורוחניות [illegible] אחר כך מושמעת דרשה, [illegible] פרשנות והרחבה של פסוקי [illegible] דורש ממך, כי אם עשות משפט [illegible] והצנע לכת עם ה' אלוהיך" [illegible] "...האם זה כל כך קשה? [illegible]" — שואל המטיף; הדרשה ארוכה, [illegible] עסוקים, בספסליהם, במשחקים, [illegible] ובספרי תמונות. והכל — בשקט.

עם תום הטקס [illegible] בניחותא. אחדים ניגשים אלינו [illegible] רב בהיותנו ישראלים. [illegible] בישראל: "...היא קדושה ליהודים ולנו [illegible] אנחנו הנוצרים למדנו הרבה [illegible]" מסבירים לנו.

ואז חוזרים כולם הביתה [illegible] הכל קיבלו את שלהם: גם אלוהים [illegible] הקיסר. אפשר להתחיל שבוע חדש [illegible]

אבטלה לבנה ביוהאנסבורג

כתריסר לבנים, לבושים לבוש זול ומבע של כלב מוכה על פניהם, עמדו אותו בוקר ליד תחנת הרכבת. הם באו לקבל עבודה, במקום עובדים שחורים של חברת הרכבות שפוטרו אחרי שביתה. הם אינם מתעניינים בדקויות האפארטהייד — הם יקחו כל מה שיוצע להם, בכל מקצוע, ועם דרכון דרום־אפריקני שום מדינה לא תרצה לקבלם.

מאת ג'ונתן שארפ, רויטר

יוהאנס קוטסי הוא הוכחה חיה לכך, שעור לבן אינו בבחינת דרכון אוטומאטי להצלחה בדרום־אפריקה, בעלת השלטון הלבן.

באחד מימי חודש אפריל השנה, בבוקר קריר, עמד קוטסי בן ה־44 בתור ליד תחנת הרכבת הראשית של יוהאנסבורג, יחד עם עוד כתריסר לבנים, כולם לובשים בגדים זולים ובפניהם מבע של כלב מוכה.

הם היו מובטלים. חלק מהם לא עבדו כבר כמה שנים ואורשת פניהם ענתה בהם כי בליבם יודעים הם שמצבם לעולם לא ישתפר בהרבה.

חבורה נטולת תקווה זו היתה דגם של העניים הלבנים בדרום־אפריקה, אלה שלא הצליחו להגיע לשיגשוג אשר ממנו נהנים יתר הלבנים, בפרוורים האמידים ובמשקים החקלאיים השופעים של דרום־אפריקה.

הם הגיעו לתחנת הרכבת מאחר ששמעו כי אפשר להשיג שם תעסוקה — 16,000 מקומות תעסוקה, לאחר שביתה מרה וממושכת נגד חברת תעבורה ממלכתית הסתיימה בפיטורי אותו מספר עובדים — כולם שחורים.

בהזדמנות זו מבקשים לבנים עבודה הנעשית כרגיל על־ידי שחורים, דבר נדיר בארץ אשר בה ההפרדה הגזעית פירושה כי ברוב המקרים אין הלבנים והשחורים עובדים באותן עבודות.

אך קוטסי אינו מתעניין בדקויות של המשטר החברתי בדרום־אפריקה: "אני אעשה כל דבר. אני חייב למצוא איזושהיא עבודה. עלי לעזור לאחי" (הנכה) אמר.

עד כה עבד, בין היתר, כשוער זמני בבית־חולים, בבית מטבחיים, ובסוף כמציל בבריכת שחיה. העבודה האחרונה הזאת, אשר בה השתכר 445 ראנד (220 דולאר) לחודש, אבדה לו כאשר בריכת השחיה נסגרה לחודשי החורף.

הדור הנוכחי של לבנים עניים רשאי לטעון, כי הממשלה אינה מסבירה להם פנים. אך יש להניח כי בבחירות האחרונות הצביעו כולם בעד המפלגה הלאומית השלטת — ולוא מתוך הרגל גרידא. המפלגה הזאת עשתה הכול כדי להעשיר את האפריקאנים ממוצא הולנדי. מאחר שרוב הלבנים העניים הם אפריקאנים, המפלגה הלאומית יכולה בדרך־כלל לסמוך על קולותיהם, אף־כי אינם זוכים דווקא לחלק רב מן העושר הזה.

אך בכל שמצבו של קוטסי ושל לבנים כמותו ייראה קשה, הוא כמעט נוח לעומת זה של הרוב השחור. בשביל לבנים קיימת מערכת ביטוח מפני אבטלה, המשלמת מענק כלשהו לפחות לזמן מוגבל. לגבי הרוב העצום של שחורי דרום־אפריקה אין מקלט כזה. קשה להשיג נתונים מציאותיים על האבטלה בדרום־אפריקה, שכן הממשלה סופרת רק את אלה הנרשמים כמובטלים. אך ידוע ששיעור האבטלה בקרב השחורים גבוה לאין ערוך מאשר בין הלבנים. לדברי הכלכלן רוני בתלהם מגיע השיעור בין השחורים קרוב־לוודאי ל־35 אחוזים, בעוד ששיעור האבטלה הגבוה ביותר שנרשם אי־פעם לגבי הלבנים וכן האסיינים וה"צבעוניים" (מעורבי־הגזע), היה 5 אחוזים.

זה היה בחודש ספטמבר אשתקד, כאשר הגיעה דרום אפריקה לנקודה העמוקה ביותר של השפל הכלכלי אשר ממנו היא מתאוששת כיום בהדרגה, בין היתר בשל העליה [illegible] במחיר העולמי של הזהב, מוצר־היצוא [illegible] של דרום־אפריקה.

כתוצאה מכך ירד — לדבריו של [illegible] — שיעור האבטלה בקרב כל [illegible] מוסיף כי העיצומים הכלכליים [illegible] דרום־אפריקה על־ידי ארה"ב [illegible] הקהילה האירופית לא השפיעו [illegible] מאוד — לפחות עד־כה.

בעייתו של קוטסי היא, [illegible] הלבנים האחרים אין לו מקצוע [illegible] בימי גאות כלכלית לא ישיג [illegible] כפיים פשוטה. אותו דבר [illegible] שעמד לידו בתור בתחנת הרכבת, [illegible] לאנץ (את שמו הפרטי קיבל [illegible]) המדינה בארה"ב אשר [illegible] ה־18 מעולם לא היתה עבודה [illegible] את לימודיו בבית־הספר התיכון [illegible] חודשים הוא מקבל מענק אבטלה [illegible] 280 ראנד (140 דולר). על השאלה [illegible] שוקל לעזוב את דרום־אפריקה, [illegible] אמנם היה עושה כן אילו יכול. [illegible] דרום־אפריקני וללא כל הכשרה [illegible] קרוב־לוודאי ששום ארץ לא [illegible]

עם זאת, נוכח 16,000 מקומות [illegible] הפנויים להלכה, בעקבות פיטורי [illegible] נראו סיכוייהם של מבקשי [illegible] בוקר ורודים למדי. ואולם [illegible] התחבורה הדרום־אפריקנית [illegible] היו המקומות פנויים, אמר [illegible] יועסקו בכלל, תהיה זו תעסוקה [illegible] זאת משום שהחברה מגיעה [illegible] השחורים השובתים יבקשו [illegible] ואם אכן בקשתם תיענה, [illegible] ותבריחם שוב בתור.

כסא טוב באמצע

רגע האמת

מאת דורית גפן

ממשלת האחדות הגיעה לרגע האמת שלה. על פי הכללים ועל פי נורמות של ממשלות מתוקנות צריך היה הוויכוח חסר המוצא בקבינט להביא לסיומה המסודר והמוסכם של ממשלת האחדות. שהרי כאשר הוקמה היה ברור לליכוד ולמערך, שהשותפות הפוליטית הזאת נכפתה עליהם בגלל תוצאות הבחירות לכנסת ה־11. ועל כן עליהם לפעול כל עוד מדובר בנושאים שאין עליהם חילוקי דעות מהותיים, ואשר ניתן על כן לגשר בהם בין העמדות של הליכוד והמערך. עם זאת היה ברור לשני הצדדים, כי כאשר יגיע רגע של אמת, בעיקר בנושא המדיני, תתפרק החבילה. ואם לא יחול שינוי דרמטי ביחסי הכוחות הפוליטיים־פרלמנטריים, דהיינו [illegible] המנוטרל את הצדדים להקים ממשלה צרה ללא אחד מהם, הרי הפועל־היוצא מן המצב יהיה הקדמת הבחירות. בוויכוח הנוכחי על ההצעה האמריקנית מתמצה למעשה אותו הבדל [illegible] קוטב — שאינו ניתן לגישור בין שתי המפלגות הגדולות. אלא שבעוד שמעון פרס [illegible] אומרים, כי המצב מחייב ללכת להכרעת העם, מבקשים שמיר וחבריו בליכוד לנסות [illegible] את עגלת הממשלה, אשר כל גלגליה נשרו בדרך. ובלבד שלא להקדים את הבחירות.

האמנם חושש הליכוד מפני בחירות? בליכוד ידחו טענה כזאת על הסף, וינמקו את ההתנגדות להקדמת הבחירות בסיבות כלכליות כביכול. לשמיר וחבריו יש היום מטרה קצרת טווח, אשר קודמת לכל מטרה אחרת. הם רוצים להוציא כל טיפת אוויר ממה שהם מכנים "בלון" השלום של פרס. ליתר בטחון הם ינקבו ויחוררו אותו — כדי שבעיתוי הנוח להם יוכלו להציג את [illegible] פרס ואת תוכניתו ככלי ריק. בעניין זה תולים בליכוד תקוות רבות בקוצר־סבלנותו של [illegible] חוסיין, ובכך שינתק עצמו מההסכמה שכבר נתן להצעה האמריקנית. ללא חוסיין אין הצעה אמריקנית ואין תוכנית שלום של פרס.

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס יומר מדי פעם על בשרו כי הליכוד אינו משנה את עורו, ולא תעמולתו — חברבורותיהם. מה שהיה הוא שיהיה, ודמגוגיית השיטנה ורצח־האופי כבר יוצאים מהאינוונטר הליכודי — לשימוש חוזר. שמעון פרס יודע, כי אין עוד קמצוץ של טעם [illegible] קיומה של ממשלת האחדות. הוא אף אמר את הדברים בצורה המפורשת ביותר בימים האחרונים, ועתה נותר לו רק לעשות הכל כדי להביא להקדמת הבחירות, ולהסביר לציבור את [illegible] לאישורו.

יש הטוענים היום כלפי שמעון פרס, כי לא קרא נכון את המפה, וכי לא ראה את המבוי הסתום [illegible] הוא צועד — באין לו רוב בכנסת לתמיכה בחוק פיזור הכנסת והקדמת הבחירות. [illegible] כך יוצאים כנראה מתוך הנחה, שכל המהלך הנוכחי של פרס היה לא יותר מאשר תירוץ [illegible] הקדמת הבחירות. הללו אינם מתייחסים למאמץ המדיני שעשה פרס במשך השנתיים האחרונות [illegible] להביא לאפשרות של פריצת הקפאון המדיני, ולפתיחת מהלכי שלום עם ירדן והפלשתינים. [illegible] אשראי לפרס ולרצינות כוונותיו מבין, כי הטקטיקה ובחירת העיתוי הנוח היו עניין [illegible] האתגר של יוזמה מדינית חדשה עמד, כך נראה, מעל לכל שיקול אחר. בנסיבות הנוכחיות [illegible] לראות כיצד תמשיך הממשלה בתיפקודה. ספק אם מפלגת העבודה תרחיק לכת עד כדי [illegible] הממשלה לאופוזיציה. שמעון פרס אף אמר בישיבת "שרינו" שלשום, כי אין בכוונתו [illegible] את תיק הבטחון בידיו של שרון. הזירה תעבור עתה איפוא לכנסת, שם יוגברו המאמצים [illegible] ח"כים נוספים להסכים להקדמת הבחירות.

דימויים משולחן הקצבים

לראש הממשלה שמיר אין מילה אחת [illegible] על ההצעה האמריקנית לוועידה בינלאומית — כפתיחה לשיחות שלום עם ירדן והפלשתינים — שאותה הוא מגדיר [illegible] "תוכנית פרס". זה אולי אינו מפליא, [illegible] שמיר מתנגד לה מכל וכל. אך בדיקה [illegible] של המלים והביטויים שהשתמש [illegible] נאומו בסיעת הליכוד שלשום [illegible] כי ראש הממשלה לא מצא אפילו מילה נייטראלית אחת. אדרבא, הוא בחר בכל ביטוי שלילי אפשרי, כאשר ההדגשה היא על "מזימה", על "מעשה נואל" ועל כוונות זדון להיפטר — לא פחות ולא יותר — מיהודה ושומרון ועזה ומרמת הגולן; קרי, אליבא דשמיר, מכל נכסיה הבטחוניים והלאומיים של ישראל. גם לא היה חידוש רב בדבריו על "אסון" ו"סכנות" מכל צורה שהיא. אך אם חשבנו כי עולם הדימויים הקטסטרופאלי והאפוקאליפטי של שמיר הגיע לידי מיצוי, הרי הסתבר לנו, כי הפארנויה הפוליטית־מילולית של ראש הממשלה יצחק שמיר מזינה את עצמה ומגיעה לשיאים חדשים. כך למשל, בהתייחסו לבריה"מ ו"לכוונותיה הזדוניות כלפי ישראל", הוא שאל הפעם דימויים היישר משולחן הקצבים, או אם תרצו מתכונותיו של "פודפרוססור". כך דיבר על הכוונות "לרסק" ו"לקצץ" את ישראל.

מנתחי ביטויים ימצאו ודאי הסברים משכנעים לצורך שמוצא יצחק שמיר בהדגשים כה קודרים ומעוררי ביעותים לצורך ויכוח פוליטי לגיטימי. הם אולי ייעזרו כמשקל־נגד בביטויים המופרזים שבהם נקט למשל בהתייחסו לעצורי המחתרת היהודית, ביניהם טרוריסטים ורוצחים. גם אז לא השתמש במילה נייטראלית אלא קרא: "אל תגעו במשיחי".

בין שני הקטבים הללו מתמקדת חשדנותו הפתלוגית של שמיר כלפי הערבים, ואי־האמון המוחלט שלו בכוונותיהם וברצונם בשלום. הדבר בא לידי ביטוי בשעתו בהתנגדותו לשלום עם מצרים, בעמדותיו בעת שיחות האוטונומיה (כאשר היה שר החוץ בממשלת בגין), בהתנהגותו בכל הקשור למו"מ על טאבה, בעמדתו בעניין מלחמת לבנון ולאחר־מכן היציאה ממנה, ועכשיו כלפי הסיכוי של פתיחת מהלך מדיני חדש עם ירדן והפלשתינים. לזכותו של שמיר ייאמר, כי הוא עקבי וכי אין הוא מסתיר את עמדותיו. הוא מדבר אומנם על מו"מ ישיר עם ירדן — כאלטרנטיבה, כביכול לתוכנית פרס, אך באותה נשימה הוא חוזר גם על הסיסמה שלו, של הליכוד, "התחיה" וגוש־אמונים: שלום תמורת שלום, ומפקיע למעשה את השטחים כנושא עיקרי של כל מו"מ עם הערבים.

מעבר לאותה לשון אפוקליפטית, מעבר לאותם ביטויי הפחדה שנועדו להחריד את כולנו לא רק משלוותנו, אלא גם לעקור את התקווה לסיכוי של תהליך שלום חדש, יש כאן תיחום ברור בין שני מחנות בעם. וזה תיחום בקווים שחורים וברורים, ללא חללים אפורים, בין המחנה הלאומי לבין התבוסתנים — על פי גירסת שמיר, או בין מחנה הסירוב למחנה השלום על פי הגירסה של פרס.

יצחק שמיר
חשדנות פתולוגית

14.5.87

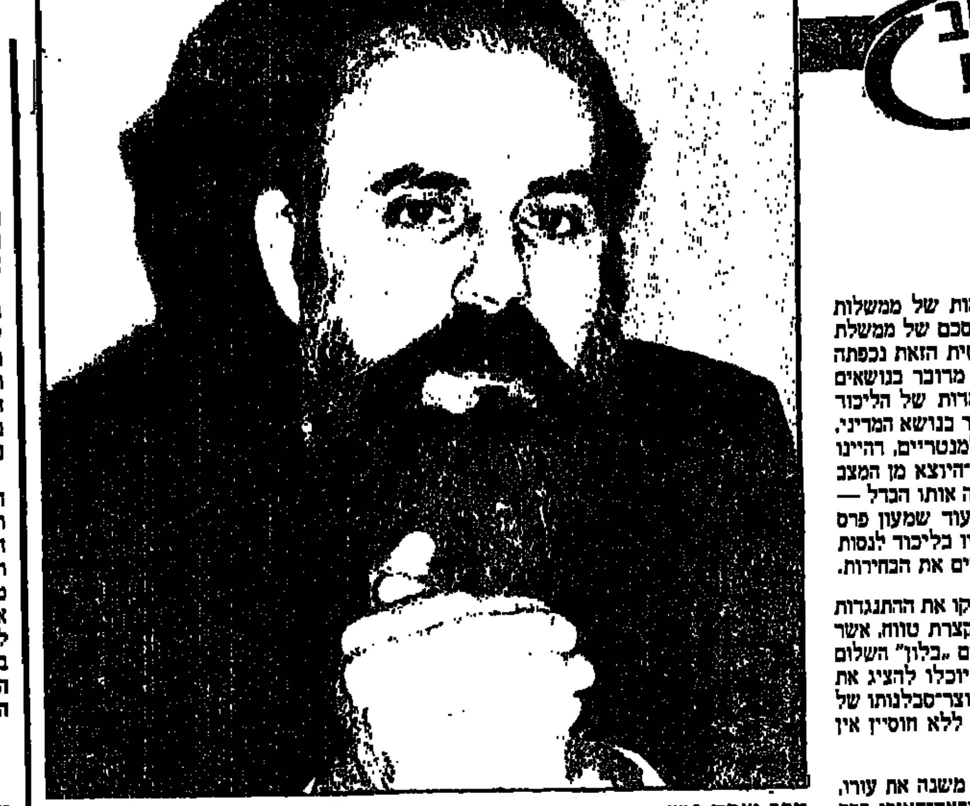

הרב יצחק פרץ
עבר טירונות פוליטית

המפתחות בכיס של ש"ס

בליכוד לא מבזבזים זמן. לאחר סדרת חיזורים נמרצת אחרי הרב עובדיה יוסף והח"כ הרב יצחק פרץ, שנועדו להבטיח את התנגדות ש"ס להקדמת הבחירות — תוך כדי הבטחות חדשות למציאת פתרון בנושא רישום הגרים, שיאפשר את שובו המהיר של פרץ לממשלה, הספיקו כבר לסגור ענין גם עם ח"כ אהרון אבוחצירה. בכך הוכיחו עסקני הליכוד, כי המטרה מקדשת אצלם את האמצעים, והם מוכנים אפילו לשכוח לאבוחצירה את הצבעתו בכנסת הקודמת, שהביא או להקדמת הבחירות.

לאבוחצירה לא היה מה להפסיד מההסכם הנוכחי עם הליכוד. הקדמת הבחירות היתה מקצרת את הוותק המצטבר שלו בכנסת. יותר מזה, היא היתה מחסלת את סיכוייו להיות בכנסת ה־12. עתה, יוכל להמשיך עד הבחירות, מתי שלא יהיו, ולהיות גם בטוח, כי מקומו לא ייפקד גם בכנסת הבאה, הפעם בחסות רשימת הליכוד.

מעניין על חשבון איזו מפלגה יקבל אבוחצירה את המקום שלו ברשימת הליכוד, ספק רב אם יהיה זה על חשבונה של "חרות". גם לא בטוח שיהיה זה על חשבון ע"מ — הסיעה של שוסטק־אולמרט. מה שנשאר זה הליברלים, והוויכוח יהיה כנראה האם יהיה זה במקום נציג של מחנה שריר־פת, או במקום נציג של מחנה מודעי. אך די לצרה בשעתה.

המפתח להקדמת הבחירות נמצא עדיין בכיסה של ש"ס. אף כי הרב עובדיה דיבר נגד הקדמת הבחירות, הרי מועצת חכמי התורה, שהיא הגוף המחליט, טרם התכנסה. המקורבים לש"ס מספרים, כי בנושאים כגון אלה, שיש בהן יותר חול מקודש, קל יותר לשכנע את החכמים. הח"כ פרץ, שנכווה ברותחין עם הליכוד, מבקש עתה להשיג את ליטרת הבשר (הכשר), וכבעל נסיון אין הוא מקדים הפעם תשלום (והבטחה מוחלטת) לסחורה. הוא אף משאיר פתח צר למערך. בבחינת גם אם לא יוכל לעבור דרכו, הרי די לה לש"ס ודי לו לרב פרץ, שהליכוד יחשוש שמא מפלגת העבודה תצליח לשכנעו. הרב פרץ כבר עבר את הטירונות הפוליטית שלו ועתה נקרתה בפניו ההזדמנות, החד־פעמית כמעט, לנצל את הסיטואציה הפוליטית לטובתו הוא ולטובת ש"ס.

עוד מפלגה דתית שכאילו נשתכחה היא אגודת־ישראל. אומנם באריתמתיקה הנוכחית שני המנדטים שלה אינם מספיקים להביא להקדמת הבחירות, אך כאשר אוספים קול ועוד קול — גם לשני הקולות של אגו"י עשוי להיות משקל. מה גם, שהח"כ אברהם שפירא, שהוא פוליטיקאי משופשף אך סוחר גדול עוד יותר, כבר רמז שאין הוא מתכוון לעמוד מנגד, ולראות כיצד משלשלים לכיסיהן של מפלגות קטנות, או ח"כים בודדים, מחירים מפולפלים, ואילו את אגודת־ישראל מקווים לקבל בחינם.

מפד"ל מצ"דית

הצטרפותה של מצ"ד למפד"ל — כחלק מתהליך השיקום של המפלגה הדתית־לאומית, כבר נותנת את אותותיה. בישיבת הלשכה שנערכה בראשית השבוע היה הוויכוח בין הקיצונים, לקיצונים פחות ולמתונים כה חריף עד כי נדמה היה שאי־אפשר יהיה לקבל הצעת־החלטה מוסכמת. בעוד הרב דרוקמן וחנן פורת ביקשו החלטה חד־משמעית, השוללת מכל־וכל את מהלכיו של פרס, טען למשל רפאל בדנתן כי כדי להבטיח רגיעה חייבת להיות דינמיקה של מו"מ לשלום. ולכן, אמר, לא יהיה זה מן התבונה אם המפד"ל תשלול על הסף ועידה בינלאומית.

קריאת הצעות־ההחלטה של לשכת המפד"ל, שאמורות היו לבטא את המשותף בכל העמדות שהושמעו באותה ישיבה קשה, פורשו לאחר־מכן על־ידי כל קבוצה — כנצחון שלה. קשה לומר כי היה כאן נצחון למתונים דווקא. מלבד העובדה, שאין בהחלטה שלילה מוחלטת וחד־משמעית של ההצעה האמריקנית, נאמר בהחלטה, כי המפד"ל קוראת לשתי המפלגות הגדולות ולקבינט לבדוק פעם נוספת את ההצעות השונות לקיום מו"מ ישיר. אלא שמיד מופיעים גם תנאים נוקשים: כמו למשל, שישראל לא תשתתף במו"מ כל עוד הממשלה לא תגבש את עקרונותיה למו"מ כדי שתופיע בעמדה מאוחדת. המפד"ל מבטיחה גם, כי בעת גיבוש אותם עקרונות של המו"מ בממשלה היא תעמוד על עקרונותיה בדבר שלימות הארץ והתיישבות בכל חלקיה. כלומר, עמדה דומה מאד לליכוד.

מה הפלא שהליכוד אינו טורח במיוחד לחזר אחרי המפד"ל בהתרוצצויות הנוכחיות. הרי השר שפירא והרב דרוקמן עושים את מלאכת הליכוד טוב ממנו. אשר למערך, מסתבר כי שמעון פרס יודע מי נותן היום את הטון במפד"ל, ואין הוא מבזבז אנרגיה מיותרת על חיזור־סרק עקרים אחרי המפד"ל המצ"דית.

הרב דרוקמן

חנן פורת

לא די להתבשם

לא די להתבשם בריחות של ערב בחירות. החבל עליו מהלכים שני השותפים בממשלה, המתגוששים ברעותיהם והשגותיהם בעניינים החיוניים והגורליים למדינה, כה דק עד כי צליל הקרע הסופי כמעט בטוח.

הצעד המתחייב מהמצב הוא להתחיל לדבר גם בשפת המעשה. מחנה הקידמה ושוחרי שלום על כל חלקיו, אינו יכול להסתפק רק בהכרזות וטיעונים בנושא כל כך חשוב וגורלי. הציבור שלנו חייב להיכנס בתנופה החלטית לתגובה המונית, לצאת לרחוב במצעד של עשרות אלפים, ולהפגין מאבק על נושא השלום והורדת הימין מהשלטון.

יש להתאמץ ולפעול למען לרכוש קולות חדשים נוספים ולהקים ממשלה שפויה ומתקדמת. זוהי שעת אמת מכרעת. מחנה השלום — מפלגת העבודה, מפ"ם, ר"צ, תנועת "שלום עכשיו" ואחרים, כגוש אחד מלוכד, חייב להכריז על שעת חירום. על כל אחד ממרכיבי הגוש הזה לחוור, וכולם יחד, להתארגן לפעולה לא שיגרתית, תקיפה, בקיבוצים, בעיר בעיירות הפיתוח ובמקומות העבודה במאמץ משותף, ותוך התגייסות המונית, לצאת לרחוב ולהשמיע.

הסיכוי הוא גורלי. אל תחמיצו.

אייזיק זלשינסקי, עברון

"אשת המעשה" ו"איש הרוח"

שתי הדמויות שהופיעו באחרונה על מרקע הטלוויזיה הן שני צדיו של אותה מטבע. הראשונה מייצגת עכו"ם, המקדשים את האבן, האדמה ומיסטיקה קמאית, והשני את הכניעה והקבלה ללא תנאי ואת האנשת האלוהות, ומייצג את הדת היהודית ומאמיניה ברמה הפרימיטיבית ביותר.

הראשונה היא אשת המעשה, הלוקחת את החוק לידיה, ומחליפה את כוחות הביטחון בהענשת אוכלוסיית עיר על־ידי ידויי בקבוקים בחנויותיהם ושיסוי פורעים אחרים; השני הוא "איש הרוח", הממלא את כרסינו בהבלים. בחצאי־אמת ובהוספה לתורה לגלות, רוחנית ומדינית, בבחינת "נדרגים באוהלה של תורה" ו"עמלקים התופסים עמדות גבוהות" ו"מחבלים בעבודתו של הקב"ה".

לשמחתנו הרבה, שניהם כאחד מייצגים את השוליים המטורפים של חברתנו, שעברה כברת דרך במהפיכתה הציונית המדינית והחברתית. אך אין להתעלם מסכנתם ומכוח שכנועם ולהטם הרב, אם כי הפנאטי והאנטי־ציוני.

עלינו לעמוד על המשמר ולהדוף בכל כוח אפשרי את המגמות ההרסניות שהללו מפיחים בציבור, ובעיקר בקרב ילדינו, ולכרוך אותם יחד עם תנועתו של כהנא וכך לסייג את מעשיהם.

דן יהב, תל־אביב

לא מפלצת

קראתי בעיון רב את כתבתה של אתי רונאל בנושא הערוץ השני, "עוד מפלצת משעממת ואפורה" וחיפשתי את המפלצת. אתי רונאל מתייחסת בכתבה לתהליכים שהובילו להכרעת היועץ המשפטי לממשלה, ערב יום העצמאות, בדבר המשך השידורים הנסיוניים בערוץ השני ולהיבטים הפוליטיים הקשורים בנושא. כן היא מעלה הערכות שונות לגבי עתידו של חוק הערוץ השני המונח בכנסת. לפני סיום הכתבה מוסיפים דבריו של ד"ר יריב בן־אליעזר, המזהיר מפני יצירת שתי מפלצות תקשורתיות תחת האחת הקיימת. לדבריו, אנחנו לא ניחנו "ברוחב הדעת וכמאגר האנושי שיש לבריטים" ולכן אין לשיטה הקיימת סיכוי להצליח.

מאליו מובן, גם מתוך הכתבה, כי "המפלצת" והרפורמציה היא תוצאה של הוויה חברתית בה אנו חיים. לא רשות השידור הולידה מפלצות. לא כן הובן מתוכן הכתבה, ולא כך הובן מהמובאה. עיון מדוקדק בכתבה לא גילה טלוויזיה אפורה, מפלצתית ומשעממת.

האם הטלוויזיה הישראלית הינה מפלצת? האם זהו נוסח ראוי של ביקורת עתונאית? האין הביטוי בוטה, מעליב וגס? האין הוא יוצר בהכרח דעת קהל עויינת? האם משקפת הכותרת האלימה את דעת הקהל? האומנם משקפת הכותרת את האמור בכתבה?

הטלוויזיה הישראלית הממלכתית, הפועלת במסגרות אילוצים כבדים פוליטיים, כלכליים ומשפטיים, מנסה לספק מדי ערב צרכים כמעט בלתי אפשריים. האומנם מפלצת הולידה תכניות כמו "הדרך לחיים חפר", "מוקד", "מבט לחדשות" ועוד?

שרי צימרמן,
דוברת רשות השידור

תודה וסליחה

תודה לכם, שכנינו הערביים החיים איתנו בשלום, המשכימים קום לעבודתם באתרי הבנייה, בשירותים, בתעשייה ובמסחר ועוזרים לבנות את הארץ הזאת.

סליחה, על שמיעוט חמומי מוח מבין היהודים מבצעים פשע נתעב, בהתקיפם תושבים ערביים שלווים כל אימת שמותקף יהודי ע"י ערבי.

המחנה השפוי, בשני העמים, לא ידשפע מתופעות קיצוניות ולא יתן למיעוט קטן לקלקל את הדרקים בין היהודים לערבים.

עמוס רחביה, ירושלים

פרופ' איתן ברגלס:

מתן זכויות הצבעה — הסוואה לכוונות חברתיות

הסדר מניות הבנקים לא נחקר. כמו שנחקרו פעולות ויסות המניות. כתוצאה מכך, נוצר מצב שעלות ההסדר משמשת במודד לכשלון הבנקים. כאילו הבנק הפסידו או גרמו הפסד של 7־8 מיליארד דולר — אמר יו"ר מועצת בנק הפועלים, בערב עיון שהוקדש לנושא זה.

למעשה ההסדר, בעיקרו, מהווה הטבה למחזיקי המניות הבנקאיות באוקטובר 83, ורק בחלקו הקטן לבנקים. מחיר המניות בהסדר נקבע מתוך רצון לצמצם את הפגיעה בציבור הרחב של מחזיקי המניות, ומי שהרוויח מההסדר הוא, לכן, מחזיקי מניות הבנקים באוקטובר 1983.

תהיה הדעה על ההסדר אשר תהיה, אין ספק שהוא יצר מצב חדש. היום עולות הצעות שונות לגבות חלק מההטבה בחזרה, להטיל מס או לפרוע חלקית את המניות. וכאן עולות מספר שאלות:

ראשית, אין זהות מלאה בין מחזיקי המניות באוקטובר 83 לבין אלה המחזיקים בהן היום. האם מתקבל על הדעת שמי שקנה נייר־ערך ממשלתי, או בערבות ממשלה, יאבד את הערבות משום שהממשלה או הכנסת תחליט שממשלה קודמת עשתה עיסקה שגויה? שנית, גם לגבי מי שזכה בהטבה, ובאוקטובר 1983 נענה לעידוד הממשלתי והסם את המניות שברשותו לארבע שנים. האם מתקבל על הדעת להפלותו היום לעומת מי שמכר את מניותיו?

הקולות שבה מדברים היום בציבור על ביטול הסכמים, גם כאשר מוסכם שהם גרועים, מכניסה גורמה מאור מסוכנת. ולכן המסקנה מדיון זה, כמו לגבי תחומים אחרים, היא שהממשלה חייבת לעמוד בהתחייבויותיה.

בדרישה לבטל את זכויות ההצבעה המיוחדות כתוצאה מהסדר המניות יש משום שינוי הסכם רטרואקטיבי. בזמנו, ההצטרפות להסדר היתה מרצון. יש בנקים שהצטרפו ויש בנקים שנמנעו. אילו הועמדה בזמנו השאלה של ויתור על זכויות ההצבעה, יש להניח שההסדרים היו אחרים מאלה שנחתמו. ואגב, היו כאלה שהציעו לבטל את זכויות ההצבעה המיוחדות כבר בשנת 1983, אולם הצעות אלה לא נתקבלו.

לממשלת ישראל חוב ענקי, העולה על שתי שנות ייצור ולמעלה מפעמיים התל"ג). חוב זה גדול מעבר למותר, וקיומו מטיל מגבלות כברות על כל מדיניות כלכלית.

מותרות מעל ליכולת

החוב בגין הסדר המניות, גם כלי להתחשב בערכן, אינו עולה על כ־10% מהחוב הלאומי. אסור להפריז בבעיה המיוחדת שיוצר פדיון מניות הבנקים, והיא בהחלט ניתנת לפיתרון. המדברים על פרעון של 7 מיליארד דולר מפריזים בחומרת הבעיה, שכן כרבע מהמניות כבר נפדו ולמעלה משליש נוספות מוחזקות ע"י מוסדות, שיסכימו לעשות הסדרים מוסדיים להחלפתם בניירות אחרים. גם הציבור ברובו ירצה ניירות אחרים בעת פדיון המניות.

מכל התאריכים הקריטיים, הקרוב ביותר — אוקטובר 1987 — הוא החשוב, כיוון שבו נפדות מרבית המניות החסומות, וצריך יהיה לכן לחשוב על הצעת תנאים מיוחדים במועד זה. עם זאת, יש לציין שפדיון המניות יתן בידי הממשלה נכס בעל ערך, כאשר השאלה הינה לגבי גודל הערך. חלוקה של מניות הבנקים בחינם תוך מתן זכויות הצבעה תגדיל את החוב הלאומי הדיאלי או תמנע את הורדתו. אלה הן מותרות שאיננו יכולים להרשות לעצמנו בשעה זו (אגב הרעיון איננו מקורי: הוצע ע"י מילטון פרידמן כפתרון לבעיות ה„פריבטיזציה" של המשק הממלכתי בבריטניה).

המבחן של כל הצעה לפתרון בעית מניות הבנקים הוא בתרומתה לתפעול התקין של המערכת. השאלה של מהות והתפקידים של המנהל, המפקח, בעל המניות, הציבור והשלטונות לגבי הניהול היעיל של חברות במשק עלתה לתודעת הציבור בעקבות אירועים משברים — משבר המניות, ועדת בייסקי ועוד. בגלל האופי המשברי מוצעים פתרונות שאין דומה להם בעולם, בכיוון של הגברת פיקוח וחקיקה.

— פיזור זכויות לא מבטיח יעילות

לעיסוק בהגברת הפיקוח חסרון מרכזי, בכך שהוא מסיט את תשומת הלב מהפונקציה המרכזית של כל יחידה כלכלית — ניהול יעיל ורווחי של עסקיה. במקרה של הבנקים, בהיותם כה מרכזיים בפעילות הכלכלית, ניהול יעיל הוא חיוני גם מנקודת הראות של המשק. כל אלה מחייבים מערכת ניהול בעלת כושר פעולה. בכל הריונים האחרונים הושם הדגש מהמנהלים למפקחים. לא ניתנה כל תשומת־לב להשלכות של הגברת הפיקוחים על יכולת הניהול. הגענו למצב שמערכת הפיקוח לוקחת על עצמה את התפקיד של ייעול הבנק הבודד, מצב שלא קיים בשום ענף במשק ואין לו מקום גם בתחום הבנקאות. ייעול בבנקאות הוא תפקיד ההנהלות, ושום גורם מפקח אינו יכול להחליפן בתחום זה.

פרופ' איתן ברגלס
לא להתנער מהתחייבויות

גישת הפיקוח יוצרת אשליה, כאילו ניתן לפתור את כל הבעיות הקשות על־ידי מנגנוני פיקוח מתאימים, והדבר איננו כך. שתי ציטטות תספקנה להדגמה: זכויות הצבעה שוות תבטחנה יעילות הבנקים. הדירקטורים מהציבור יבטיחו יעילות וטוהר כפיים של כל הפירמות במשק. אם המשפט השני נכון, כי אז אין צורך בזכויות הצבעה שוות. אם שניהם נכונים, אין צורך במפקח על הבנקים. כמובן ששני המשפטים מוטעים ויש צורך בכמה מנגנוני פיקוח. כיוון ששום מנגנון פיקוח בעצמו, ואפילו לא כולם ביחד, לא ימנעו כשלונות. יש גם לזכור שפיקוח כרוך בעלויות וכן בסירבול הביצוע, כאשר פיקוח יתר פוגע בתיפקוד וביעילות.

אשר לחקיקה. הניסיון מראה שכמעט כל חקיקה הפזורה בעקבות משבר יצרה עיוותים, שלעיתים לקח זמן רב עד שתוקנו. לאחר שיישככו הסערות והאבק ישקע, נגיע למסקנה שיעילות אי־אפשר להשיג בחקיקה. אילו אפשר היה, היינו מעבירים חוק המחייב שבכל מפעל יהיה ניהול יעיל, ושתפקיד מרכזי של מועצות המנהלים הוא להבטיח בחירה של מנהלים טובים, לסייע להם בביצוע תפקידם, לעקוב אחר התיפקוד שלהם, להנחות ולבקר את הבצוע ולקבוע מדיניות בשתוף עם ההנהלה.

לבעלי המניות נותר התפקיד של בקרה קלושה — סילוק, או איום בסילוק מועצות המנהלים, אך לא בהכוונה שוטפת. כוחם העיקרי של בעלי המניות הוא בהצבעה ברגלים, דהיינו במכירת מניות, כאשר יש אי־שביעות רצון מההנהלה. דבר שיביא ללחץ על ההנהלה או לפיטוריה.

150 בנקים פשטו רגל

אולם גם לאחר כל זה עלולים להיות כשלונות. בארה"ב, למשל, פשטו את הרגל באחרונה 150 בנקים — איפה היו בעלי המניות על זכויות הצבעה והיכן היו רשויות הפיקוח? וגם במציאות הישראלית לא הוכח שניהול יעיל יותר כאשר לבעלי המניות יש זכויות הצבעה, וניתן למצוא לכך דוגמה גם במערכת הבנקאית.

כאשר מדברים על מכירת מניות הבנקים לציבור, העקרונות המנחים בפעולה זו הם: ראשית, שרצוי לעשות את המכירה בזמן קצר. ושנית, רצוי למכור במחיר גבוה ככל האפשר.

למעשה קיים ניגוד בין שני עקרונות אלה, שכן קיים סיכון גדול בהצעת מכר תוך זמן קצר של כל מניות הבנקים לציבור (כמובן לאחר הפרעון המלא של התחייבות הממשלה), מבחינת המחיר שישיגו המניות. מאידך, קיים סיכון שממשלה שתחזיק את המניות, ביחוד אם תשתמש בכך להגדלת המעורבות שלה בניהול, לא תמכור אותן בכלל.

עקרונית נראה, שמכירת המניות צריכה להתבצע תוך פחות מחמש שנים.

ערך המניות תלוי ברווחיות הצפויה של הבנקים, וזו תלויה ברווחיות השוטפת. תהיה זו שגיאה מבחינה כלכלית להעניק לבנקים רווחיות מדומה על מנת לשבח את המניות. באותה מידה תמוה זו שגיאה לנקוט מדיניות הפוגעת בבנקים בטווח הקצר, הכרוכה בעיוותים שיש לסלקם. לפיכך, אין לרחות תיקון עיוותים כאלה למועד מאוחר, לאחר פדיון המניות.

בשנים האחרונות יש שורה של עיוותים הפוגעים ברווחיות השוטפת של הבנקים וגורמים לציפיות מוטעות לגבי העתיד:

— מיסוי עודף על הבנקים מצד הרשויות המקומיות. מס מעסיקים, מס ערך מוסף וחוקי המיסוי בתנאי אינפלציה מפלים את הבנקים לרעה.

— הטיפול במניות הנוסטרו הטיל למעה מס על ההטבה שניתנה לבנקים. — גילגול חובות רעים מהממשלה לבנקים, דבר שיש בו משום נוחיות תקציבית בטווח הקצר, (מנועי בית שמש, מושבים). — — פיקוח מחירים על עמלות הבנקים ומגבלות יתר על המרווחים הפיננסיים שלהם. — אפליות נגד הבנקים בשוק ההון ובפעולותיהם בחו"ל.

קיימת הילה סביב נושא זכויות ההצבעה וערך המניות. חלק מהדוברים רואים בעיניהם מאבקי שליטה, המעלים בצורה דרמטית את ערך המניות. זה עשוי לקרות; אולם לטווח ארוך, מחיר המניה קשור ביעילות וברווחיות. מאבקי שליטה יכולים לתרום ליעילות, אך עלולים לפגוע בה. המחקרים מראים כי ההשפעה על היעילות של מאבקי שליטה בשנים האחרונות בארה"ב לא היתה חד־משמעית, וככל שחולף הזמן נראה כי מתרבים מאבקים שליליים שכל מטרתם רווח מהיר, וכבר צפויה הגברת הפיקוח בנושא.

מכל מקום, מבחינת ערך המניות, מדיניות הממשלה ומבנה הניהול חשובים לאין ערוך. כלומר, יש להתייחס לזכויות ההצבעה מנקודת ראות של יעילות הניהול, וזו גם תהיה ההשפעה העיקרית שלהן על מחיר השוק.

השתלטות „חופשית"

אלה המדברים על הפקעת השליטה מידי הבעלים הקיימים על הבנקים ומתן זכויות הצבעה שוות לכל המניות, אינם פטורים מהשאלה למי ניתן למכור את הבנקים. נבדוק כמה אפשרויות:

ב. מכירה חופשית לציבור הרחב
— מכירה לציבור הרחב, תוך השוואת זכויות ההצבעה, איננה מבטיחה פיזור שליטה. יתכן שמישהו במקרה זה ישתלט על מניות הבנק, גם כשבידו אחוזים ספורים של מניות. יש לזכור בהקשר זה, שבנק ישראל התנגד בעבר להשתלטות חופשית על הבנקים. התערבות את של בנק ישראל סותרת, כמובן, את העיקרון של מכירה חופשית ולמעשה מנוגדת לעיקרון של זכויות הצבעה שוות.

נניח, לחילופין, שנוצרת דמוקרטיה עם פיזור שליטה רחב. במקרה זה השולט לא יהיה הציבור, אלא ההנהלה. זו מצליחה בדרך כלל לגייס את הרוב הדרוש לאישור בחירתה מחדש, ונלחמת בנסיונות השתלטות על החברה. המדיניות של חברות אלה מוכתבת על ידי האינטרסים של המנהלים.

ב. חלוקה של המניות או אופציות לציבור בחינם — זו תגרור אחריה הגדלה של החוב הלאומי ואו מניעת ירידתו), ונוסף על כך חל עליה האמור לעיל לגבי מכירה חופשית לציבור הרחב.

ג. מכירה לעסקים — בישראל נחקקה חקיקה מקיפה, שהופעלה רק בחלקה, ושכוונתה להפריד עסקים מהבנקים. המניע העיקרי לחקיקה זו היה הרצון למנוע מהבנקים בעלות על עסקים שתגרום לכך שיערבו שיקולי בנקאות ושיקולי בעלות. במלים אחרות להבטיח כי שיקולי הזהירות הבנקאית לא יידחקו מפני הרצון להביא לרווחיות בעסקים אחרים. הניסיון בישראל מראה, כי בנקים שפשטו את הרגל היו בשליטתם של עסקים או בעלי עסקים. גישה זו של הפרדת בנקים ועסקים איננה מקובלת בכל מקום ויש מקום לשיקול נוסף בנושא, אך תמוה שמערכת מימסדית, המקדמת את ההפרדה בין עסקים ובנקים, תתמוך במכירת בנקים לעסקים. בכל מקרה, למערכת העסקית בישראל אין ההון הדרוש כדי לרכוש שליטה בבנקים.

ד. מכירת הבנקים לחו"ל — אם מדובר במכירה לעסקים זרים, הבעיה דומה לבעיות מכירה לעסקים ישראליים. מרחיקה לכת יותר הינה מכירה לבנקים זרים. גישה כזאת מנוגדת למקובל בכל מדינות המערב, שכן, כהן מאפשרים לבנקים זרים לפעול, אך אין מאפשרים להם להשתלט על הבנקים הגדולים המקומיים. מכירת הבעלות על הבנקים הגדולים לבנקים זרים מקטינה את היכולת לקיים מדיניות מוניטרית עצמאית ובוודאי את היכולת לנהל פיקוח יעיל על מטבע חוץ. זוהי מדיניות עם קווי דמיון רבים לדולריזציה עם פתיחה של המשק לתנועות הון חופשיות.

ה. מכירה לחברה לנאמנות — הרעיון מוצע, אומנם, כרעיון זמני. פיתרון זמני אינו משביע רצון, מכמה סיבות: ראשית, הניסיון הקיים בארץ עם מכירת חברות ממשלתיות. שנית, קיימת בעיה אמיתית למי למכור את הבנקים, ובעיה דומה תעמוד גם למני חברת הנאמנות, בבואה למכור את המניות. ושלישית, צפויה היווצרות של אינטרסים בתוך חברת הנאמנות ואצל בעליה — הרשויות — להנציח את המצב הקיים.

אולם פיתרון מסוג זה לקוי גם כפיתרון זמני, שכן כבר היום קיימת מעורבות יתר של הממשלה במשק ובמערכת הבנקאית בתוך זה. קשה לאמוד את מידת הריכוזיות הנוספת שתיגרם אם הבנקים יעברו לבעלות ממשלתית, אפילו זמנית.

מי ינהל את חברת הנאמנות?

זאת ועוד: הסדר כזה לא יתרום לשיפור ברמת המנהלים. הניסיון לגבי דרכי הבחירה למועצות מנהלים ולתפקידי ניהול בחברות ובגופים ממשלתיים אינו מבטיח רבות בתחום זה.

האם הדבר יתרום לניהול תקין יותר? — מפעלים ממשלתיים כמו מנועי בית שמש, מספנות ישראל ואחרים, אינם מהווים עדות [illegible] ספק גם אם ניתן יהיה, [illegible] בעלות ממשלתית, [illegible] הזעזועים הכרוכים [illegible] ומכנה בבנקים השונים, [illegible] השאלה מהי התחרות [illegible] גופים שונים המצויים [illegible] יתר על כן. שילוב ה[illegible] הממשלה, תעלה את ש[illegible] של הבנקים בחברות [illegible] תהיה שהתהליך י[illegible] להלאמה של מרבית [illegible] פרטי.

בעיות אלו קשורות ברעיו[illegible] לגבי השליטה בבנקים, כאש[illegible] הקיצונים — הציבור האנונימי [illegible] — מהווים מהפכה מרחיקת ל[illegible] אלה המעלים רעיונות לפיתרו[illegible] מסמכים מפורטים, והדיונים [illegible] בחדרי חדרים. אלה הרחוקים [illegible] בנושא זה תוך זמן קצר, אינ[illegible] גודל הבעיה.

לשאלת השליטה יש [illegible] חברתיות ופוליטיות מרח[illegible] שיקולים כאלה הינם חלק לגיט[illegible] יש המעלים שיקולים אלה בגלו[illegible] הביעה את עמדתו. יש המע[illegible] יעדיהם החברתיים תוך הצנ[illegible] אלה. אבל גם המשקיף המקצו[illegible] יכול להתעלם ממשמעויות [illegible] המניות תהיה השפעה רבה על [illegible] בין הסקטור הממלכתי, ההסתדרו[illegible] הפקעת השליטה מהבעלים ה[illegible] כהכרח, לפחות בשלב הראשון [illegible] של הסקטור הממלכתי על [illegible] האחרים.

יהיה ההסדר הרצוי אשר [illegible] שחשוב למנוע את שלב גי[illegible] הממלכתי.

העורך הכלכלי: צבי טימור

„לחלק זכויות לכל משפחה"

מנכ"ל בנק לאומי. צדיק בינו, ממשיך ביוזמותיו בתפקידו כמנכ"ל בנק לאומי. בימים אלה הוא מציע להשוות את זכויות ההצבעה של חלק ממניות הבנק ולהציען למכירה לציבור. הצעתו של צדיק הועלתה השבוע בכנס עיון של בית הספר למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב. באמצעות פרופ' אבי ברנע.

על פי הצעה זו. יוענקו זכויות הצבעה שוות למניות של בנק לאומי בסכום של [illegible] מיליון דולר. מניות אלה ייסחרו בבורסה וייקבע להן מחיר לפי היצע וביקוש. [illegible] יהיה לבדוק את מידת נכונותו של הציבור להחזיק במניות הללו. במקביל [illegible] הון לגבי כל המניות האחרות. גם שטרי ההון הללו, שניתן יהיה להמירם [illegible] בבורסה, אולם הם יהיו חסרי זכויות הצבעה. רק במועד המרתן למניות [illegible] הצבעה לבעלי המניות.

צדיק בינו מציע, ששטרי ההון ישאו ריבית נמוכה מזו שהמדינה משלמת על [illegible] החוב שהיא מנפיקה. כן הוא מציע שפרמיית ההמרה של שטרי ההון תהיה נמוכה [illegible] שמועד ההמרה יהיה קרוב יותר.

ביום העיון הועלתה גם הצעה לפתרון בעיית מניות הבנקים של צוות משותף ל[illegible] ובנק ישראל. את ההצעה העלה ד"ר אבי בן־בסט מבנק ישראל. הצעה זו [illegible] בהקניית זכויות הצבעה שוות לכל מניות הבנקים שבהסדר, דבר שישביח את [illegible] המניות. מניות אלה ימכרו לציבור אט־אט, על מנת למנוע מצב של הצפת השוק [illegible] דבר שיביא לירידת ערכן. לפיכך הוא מציע שהמכירה תיעשה לגבי כל בנק [illegible] ולפי סדר מסויים שייקבע. בתקופת ביניים הוא מציע להקים נאמנות ציבורית [illegible] בידיה את המניות עד שהן יימכרו כולן לציבור. תקופת המכירה תהיה עד [illegible] תאגיד כזה צריך לפעול על־פי חוק שיקבע גם את תקופת פעילותו.

הצעה שונה העלתה אריה מינטקביץ, מי שהיה היועץ המשפטי של משרד האוצר וכיום יו"ר הרשות לניירות ערך. מינטקביץ שולל את הגישה של מכירה [illegible] מניות הבנקים. או של מכירת מניות כל בנק בנפרד. לדבריו. „גם הקמת חברת נאמנות איננה עסק ברור דיו". הוא מציע לחלק לכלל האוכלוסיה זכויות רכישה של [illegible] הבנקים. כל בית־אב יקבל זכויות לרכישת מניות בסכום של 2,400 דולר. [illegible] ההצבעה של כל המניות יושוו. זכויות הרכישה ייסחרו בבורסה. בעת המרת [illegible] למניות יוכלו קבוצות שיהיה להן עניין ברכישת השליטה בבנקים לרכוש [illegible] בבורסה, ובדרך זו לשלוט בבנקים.

בתקופת המעבר. עד למכירת המניות, ימשיכו ההנהלות ובעלי השליטה [illegible] לנהל ולשלוט בבנקים.

פרופ' איתן ברגלס, יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים, התנגד לשינוי [illegible] ההצבעה, שפירושו הפקעת השליטה מידי בעלי השליטה הנוכחיים.

הוא גילה, לראשונה, כי בהסדר מניות הבנקים שנעשה בשנת 1983 [illegible] זכויות ההצבעה ונקבע מפורשות, כי זכויות ההצבעה של בעלי השליטה [illegible] יופקעו. „אם מדברים היום על שינוי בתחום זה, זוהי הפרה רטרואקטיבית [illegible] חתום. יהיה צורך לבצע זאת באמצעות חקיקה, וזהו תקציב מסוכן", אמר פרופ' [illegible] הוא הוסיף, כי לאזרינה מהתחייבויות יש השפעה על מחיר המניות [illegible] לא פחותה מאשר לעניין זכויות הצבעה. „לא צריך להתנער בקלות כזאת [illegible] מחיקת הסדרים באמצעות חקיקה. היא שגיאה לרעתי". אמר יו"ר מועצת [illegible] בנק הפועלים.

גם ברגלס תומך במכירה הדרגתית של מניות הבנקים. לדעתו. זהו תהליך [illegible] להימשך חמש שנים. הוא הוסיף, כי בעלי המניות ממלאים תפקיד בקרה [illegible] על החברות. „רוב בעלי המניות, מצביעים ברגליים. כאשר ניהול החברה אינו [illegible] בעיניהם — הם פשוט מוכרים את המניות".

בכהלך יום העיון נמסר גם. כי בידי הממשלה מוחזקות כבר היום מניות [illegible] ששווין 2 מיליארד דולר. מתוך סכום כולל של 7 מיליארד דולר מניות [illegible] הבנקאיות.

דברי פרופ' ברגלס במלואם — ראה בנפרד.

אייל שגב

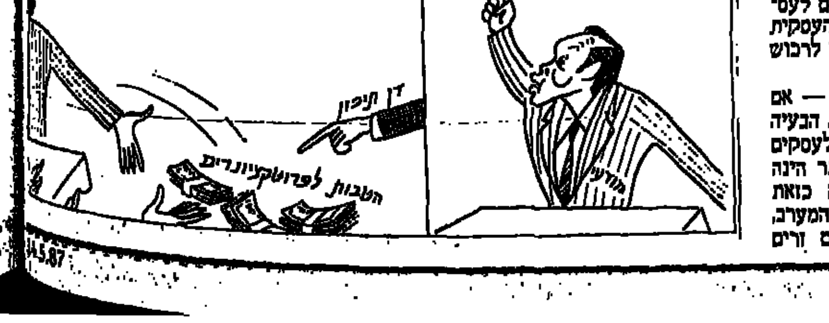

המצב הכלכלי מחייב בחירות מייד

הכנות הצבעויות למשק מוקדמת הבחירות שימשו לליכוד כטיעון מרכזי כדי להצדיק ציבורית את התנגדותו לנייאתו של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס „ללכת אל העם" בנושא הוועידה הבינלאומית. עם ההכרעה שנטלה השבוע בכנסת, נשאר המשק נתון במצב בלתי אפשרי. למעשה, המדינה נתונה מאז יום ג' במערכת בחירות והשאלה היחידה היא, האם היא תמשך 4 או 18 חודשים.

אם לשפוט על ההתפתחויות השבוע, שמיר יעמוד בראשות קואליציה של 60 ח"כים, אך בשלות האופוזיציה העיקרית תהיה חלק מהממשלה ותשתתף בתהליך קבלת החלטות, או ליתר דיוק אי־קבלת החלטות. הגוף האופוזי הזה יצטרך להתמודד עם שאלות כלכליות קשות ביותר, ובתנאים גרועים. דבר זה נכון אפילו אם פרס יוציא את מפלגת העבודה מהממשלה. שמיר לא יצטיין מעולם בהכרעות קשות, וספק אם הוא יוכל להתמודד עם נקודתיים: העורף הפוליטי שלו מצומצם כלכך.

הבחינה הראשונה למה שצפוי תבוא ביום ג', כאשר בוועדת הכספים של הכנסת ידונו בתכנית פריסת החובות של המושבים. אפילו נציגים עקטים יותר היו ח"כים מהליכוד נכנסים לחסום או להאט את ביצוע ההחלטה. לא כל שכן כאשר הקרקע הפוליטית בוערת.

שיתוק בכל המערכות

נושא המושבים יהיה רק הדגמה של הצפוי בעתיד. הקיפאון בוועדת הכספים יהיה מוחלט. עם זאת, ועדת הכספים תהיה רק זירה משנית לעומת ההתפתחויות בתוך הממשלה, וביחסים שבין הממשלה לבין ההסתדרות.

לשר האוצר משה נסים מצפה עבודה קשה בנסיונו להביא את ההסתדרות להסכים להקפאת שכר. הפעם נסים לא יוכל לצפות לעזרתו של פרס כפי שקרה בינואר האחרון, כאשר שר החוץ הביא את מנהיגות ההסתדרות להסכים ולוותר על חלק מתוספת היוקר. בתנאים אלה קל לשרטט תסריט של עליות שכר שיובילו ללחץ לעליית מחירים מצד תעשיינים, יחד עם דרישות שיגברו ויילכו לפיחות. לחצים אלה יגבירו את הציפיות בקרב הציבור לחידוש האינפלציה. אליהן יתלוו רכישות ספקולטיביות של מטבע חוץ ככל שהזמן יחלוף המצב יחמיר ויילך בתחום זה.

פיחות בסביבות חודש נובמבר לא יהיה הנושא האחרון שהממשלה תידרש לו. מצפות לה גם הכרעות בכל הקשור ליישום ההסדר של המניות הבנקאיות, כזכור, היתה זו ממשלה חלשה שנכנעה ב־1983 ללחציו של ח"כ אברהם שפירא והביאה בכך את הסדר המניות גרוע. ממשלה חלשה ובלתי אפשרית עלולה לחזור על טעויות דומות.

הקבינט היה אמור להצביע החודש על עתידו של פרוייקט הלביא. אשר הצבא רוצה להפסיק אם לא יימצאו כספים מחוץ לתקציב הביטחון. אך ספק אם ממשלה כמו זו הנוכחית תוכל לקבל את ההכרעה הנכונה. יש לזכור, שבתעשייה האווירית מועסקים כ־20,000 עובדים והם ומשפחותיהם מהווים מיצבור של קולות פוטנציאליים שממנו לא הליכוד ולא המערך יוכלו להתעלם. כאמור, במצב של מערכת בחירות מתמרת, ספק אם ההחלטות הנכונות יתקבלו.

לבסוף כדאי רק להזכיר את הצפוי בתחום המדיניות הפיסקאלית. מדובר לא רק בניהול של מדיניות תקציבית, ובמשברים הצפויים בתקציבי החינוך והבריאות, למשל. למעשה, התנאים הנוכחים מזמינים את שר השיכון דוד לוי ואת שר התעשיה אריאל שרון להזרים כספים במלוא הקצב להתנחלויות בשטחים הכבושים, על כל המשמעויות שבדבר לגבי המדיניות הפיסקאלית.

אך זהו רק מבוא, כי קביעת התקציב לקראת השנה הבאה תהיה בלתי אפשרית ומכאן שכל ניסיון לתכנן קדימה יהיה אשליה בלבד. בתנאים אלה יש רק מסקנה אחת — יש לקרוא לעם להכריע. במערכת בחירות של שלושה עד ארבעה חודשים ניתן למזער נזקים. אם בכלל יהיו כאלה. החלטות שונות ניתן לדחות לחודשיים־שלושה. אך לבקש מהמשק להמתין 16 חודש. זה להזמין אסון.

אילן אברהם

גלגלי הבורסה

מפולת שיא של 7%

שפל־שיא של 7.1% חלה אתמול בשוק המניות החופשיות, אחרי שהיצעים בהן בסך 58 מיליון ש"ח. המחזור הסתכם ב־19.9 מיליון ש"ח בלבה. מדד ירדו 327, לעומת 18 שעלו. במניות ההסדר הסתכמו עודפי ההיצע בקצת פחות ממיליון ש"ח. בשוק איגרות החוב בלטה נטייה לעליות קלות בצמודות למדד, בצמודות למט"ח היו נטיות ליציבות ולירידות קלות.

[illegible] המטבעות עלה אתמול ב־0.03 אג', ל־1.6756 ש"ח ושער הדולר היציג עלה ב־0.01 אג' ל־1.5900 ש"ח. דולר נוסעים היה 1.1501 ש"ח. הדולר השחור הוסיף להיסחר בין 1.58 ל־1.59 ש"ח

במסחר ב„משתנים" לפני הצהריים ירד [illegible] המדד מ־160.81 ל־156.88 בסיבוב הראשון, ל־151.97 בסיבוב השני, ול־151.11 בסיבוב השלישי. במסחר אחר־הצהריים ירד [illegible] ל־149.36. אתמול לפני הצהריים נעשו 320 עסקות, תוך תמורה כספית של 2.53 מיליון ש"ח. כל 22 השערים ירדו. הירידה הגדולה ביותר — 7% — נרשמה במניות פז חברת נפט.

במניות ההסדר נעו העליות בין 0.1% ל־1.9% והירידות בין 2% ל־0.6%. תשואותיהן [illegible] נעו בקרבת 17.5%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים (ב־%): אדנה — 1.2; הספנות 0.1 — 6.7; הנשות 0.5 — 4.2; כללי מ"ד 1 — 3.0; פ'ב' — 4.0.

במניות החופשיות בלטו ביותר הירידות [illegible]: הדר אופ' — 11.2; אקרשטיין 5 — 10.1; פריקלס אופ' — 10.4; דנבר 5 — 10.1; דלק נפט א' — 13.1; כלל ישראל 10 — 11.3. ב־10% ירדו: לאומי תעש', הדר 1, [illegible] הראלו, מנורה 1, צור, רפק 1 ו־5, [illegible] 0.1, שנסורטיום 5, מלונות דן 1, [illegible], רטה, ניקוב 5, אלרוב 1, ארלדן 1, [illegible] 0.5, מגרב, קיסריה 0.1, ויטלגו, [illegible] לודויה 1, מקט 1, כבלי ציון 1, גליל [illegible], אלקטרה 1, כלל תעש' א', ספקטרון 5, [illegible] 1, פנן 5, פראויל כ'. לעומתן נרשמה רק [illegible] אחת ב־10% — במטוויות 1.

בשוק איגרות החוב היו תנודות עד 0.5% [illegible] צמודות למדד ונושאות 3% ריבית לשנה. [illegible] נושאות 4.25% היו עליות עד 1%. גם [illegible] צמודות כ־80% למדד היו עליות עד 1%. [illegible] „בריה כפולה" היתה יציבות. בסוג [illegible] נרשמו עליות קלות, בנסחרות [illegible] נרשמו יציבות וירידות עד 1%.

[illegible] קצר מועד נעו התשואות [illegible] בין 24.5% ל־25.7%, תוך מחזור של 36.6 מיליון ש"ח.

„סדאויל" דיווחה על פעילותה בחיפושי נפט וגאז ברבע הראשון של 1987: בקידוח שיקמה 1: עלות הקידוח — 189 אלף דולר: השתתפות החברה "12%. השקעת החברה בפועל — 25 אלף דולר. הבאר מפיקה גאז בקצב של כ־500,000 עד 700,000 רגל מעוקב ביממה. בתקופת הדו"ח הפקה מצטברת של כ־42 מיליון רגל מעוקב. הפקה מצטברת כוללת כ־365 מיליון רגל מעוקב.

אשדוד 1. הבאר המפיקה גז בקצב של כ־136 אלף רגל מעוקב ליממה. בתקופת הדו"ח הפקה מצטברת של כ־12 מיליון רגל מעוקב. אשדוד 2־5. עלות הקידוח כ־1.2 מיליון דולר. בארות המפיקות נפט בקצב של כ־40 חביות ליממה. בתקופת הדו"ח הפקה מצטברת של כ־3,650 חביות. הפקה מצטברת כוללת כ־131 אלף חביות נפט.

אלחנן הורוביץ

„בנק אגוד" דיווח על רווח נקי לרבעון הראשון של 1987 בסך 8.7 מיליון ש"ח (5.4 מיליון דולר), לעומת 3 מיליוני ש"ח (1.9 מיליון דולר) לסוף מארס 1986, גידול של 188.5%. הגידול ברווח הנקי ברבעון [illegible] השנה נובע מגידול בנפח העסקים, [illegible] בהוצאות התפעוליות ומהרפורמה [illegible] במיסוי.

„הפניקס הישראלי" דיווח על רווח של 5.8 מיליון דולר ב־1986. הרווח הנקי המאוחד לאחר מס והכולל גם הפרשות קרנות לסיכונים מיוחדים הגיע ל־8.7 מיליון ש"ח. הרווח הנקי לאחר מס ולאחר הפרשות [illegible] לסיכונים מיוחדים הסתכם ב־5.1 מיליון ש"ח בשנת 1986, בהשוואה ל־2.7 [illegible] בשנת 1985.

ברביע הראשון של 87

188% גידול ברווח הנקי של „איגוד"

● 45% תשואה נטו על הון עצמי

הרווח הנקי של בנק איגוד ברבעון הראשון 1987 הסתכם ב־8.7 מיליוני ש"ח (5.4 מיליוני דולרים), לעומת 3.0 מיליוני ש"ח (1.9 מיליון דולר) לסוף מארס 1986, גידול של 188.5%. הגידול ברווח הנקי ברבעון הראשון של השנה, לעומת הרווח הנקי בתקופה המקבילה אשתקד, נובע מגידול בנפח העסקים, מחיסכון בהוצאות התפעוליות ומהרפורמה במיסוי. ההפרשה למסים ברבעון הראשון של 1987 הסתכמה ב־53% מהרווח לפני מס, לעומת 71.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח התפעולי לפני מס הסתכם ב־18.4 מיליון ש"ח (11.4 מיליון דולר), לעומת 10.6 מיליון ש"ח (6.6 מיליון דולר) לסוף מארס 1986, גידול של 73.5% לעומת התקופה המקבילה ב־1986.

התשואה ברוטו על ההון העצמי הגיעה ל־96.0% (בחישוב שנתי), ואילו התשואה נטו על ההון העצמי ל־45.2% (בחישוב שנתי).

ההון העצמי של הבנק הסתכם ב־85.2 מיליון ש"ח (53.1 מיליון דולר), לעומת 76.6 מיליון ש"ח (47.7 מיליון דולר) בסוף 1986, גידול של 11.3%.

הרווח למניה (בחישוב שנתי) היה ברבעון הראשון 10,155% לעומת 3,520% בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 188.5%.

מאזן הבנק הסתכם ב־2,191 מיליון ש"ח (1,364 מיליון דולר), לעומת 2,187 מיליון ש"ח (1,361 מיליוני דולר) בסוף 1986.

פקדונות הציבור הסתכמו ב־1,340 מיליון ש"ח (834 מיליון דולר) לעומת 1,298 מיליון ש"ח (808 מיליון דולר) בסוף 1986.

הלוואות לציבור הסתכמו ב־734 מיליון ש"ח (457 מיליון דולר), לעומת 667 מיליון ש"ח (415 מיליון דולר) בסוף 1986.

הבנק ערך הפרשות מתאימות לחובות מסופקים. ההפרשות נערכו בצורה שמרנית ולדעת הנהלה מכסות, במלואם את הסכומים שפרעונם מוטל בספק.

האוצר תומך ברפורמה במשק הדלק

משרד האוצר תומך בהפעלת הרפורמה במשק הדלק, כפי שהציע שר האנרגיה משה שחל. מהלך הרפורמה מהווה צעד חשוב בתהליך הסדרת מעורבות הממשלה בניהול משק הדלק — נאמר במכתב ששיגר אהרון פוגל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, לשר האנרגיה. פוגל מדגיש, שעל מנת להבטיח את הצלחת הרפורמה, יש להכין ולהשלים את התכנון המפורט של השלבים השונים עוד לפני תחילת ביצועה.

לפי התכנית, יפעיל משרד האנרגיה את השלב הראשון ברפורמה במשק הדלק בתחילת חודש יולי הקרוב. בשלב הזה יוכלו שלוש חברות הדלק וחברת בתי הזיקוק לייבא נפט גולמי משוקי הספוט, המהווים 25 אחוז מיבוא הדלק, בצורה חופשית וללא פיקוח. בשלב השני, שיחל בסוף 1987, יוכלו החברות לייבא כל כמות של דלק גולמי ממצרים, מקסיקו ונורווגיה, ויהיו חופשיות להתחרות בינהן על מחיר ושירות בתחנות.

במשרד האנרגיה סבורים, כ ביצוע שני השלבים הראשונים יביא להתייעלות חברות הדלק, התייעלות שממנה ייהנו הצרכנים. הן בהוזלת מחירי התזקיקים והן ברמת שירות גבוהה בתחנות.

חיים מרגלית

הסוחרים: רק לא חקירות

התאחדות הסוחרים שיגרה אתמול מכתב למנהל המכס מרדכי ברקת, בו היא מתריעה על פרסומים שהיו בעיתונות בדבר העלמת הכנסות ופשיטות של חוקרי המכס על ענפי מסחר שונים.

במכתב אומר יהושע נהרי, יו"ר התאחדות הסוחרים, כי „הפרסום וההכללה, שהעצמאים מעלימים הכנסות בהיקף מרהים, מחטיא את המטרה ועלול לפגוע קשות בעצמאים ובאוצר, ולהוריד את מוראל הנישומים כתוצאה מפרסומים אלה".

הוא מציין, כי התאחדות הסוחרים מוכנה לסייע לאוצר ולשלטונות. מע"מ כדי לאתר ליקויים או עיוותים בגביית מיסים בענפים מסויימים, אם אכן ישנן חריגות כאלה. „לעניות דעתי", כותב נהרי, „יתכן שישנם אי־אילו חריגים או עסקים שהכנסתם נפגעה עקב התחרות מצד רשתות השיווק והכוויות המפעל. ומכאן הבעיה". הוא מציע לפיכך לקיים פגישה עם ברקת, כדי למצוא דרכים לשיתוף פעולה.

„עלי להסב את תשומת לבך לכך שהתאחדות הסוחרים בארץ מעוניינת להרחיב את רשת משלמי המיסים, ואין צורך להפחיד את היהודים בקומנדו ובפשיטות", כותב נהרי.

מזווית אחרת

השיטפון, היתרות והמכס על יבוא מט"ח

מאת ד"ר יקיר פלסנר

בימים האחרונים רבו הערכות מהערכות שונות אשר לכיוון אליו מתגלגלת הכלכלה הישראלית. כאוויר שוב מרחפים ריח גזרות מחד, וציפייה לבחירות מאידך. כבר שוב מדברים על „צעדים בלתי נמנעים". כאילו שצעדים כאלה הועילו אי־פעם מעבר לתקופה של חודשים אחדים. ונגיד בנק ישראל מנסה לפתור בעיות מוניטריות ע"י הגבהת החומות סביב ישראל: הוא רוצה מכס על יבוא מטבע חוץ. באווירה זו כדאי, לעתים, לחזור ליסודות ולהיווכח עד כמה התבטאויותיהם של כלכלנים בישראל מנותקות מההוויה הכלכלית שלה.

הנושא המיידי העומד על סדר היום של ועדת הכספים, ואשר לו גם הקדיש עורך מדור זה מאמר ב־11.5.87, הוא מה שקרוי „השיטפון" במטבע חוץ. אלא שהעניין מתקשר גם לנושא יסודי הרבה יותר: מצבה של המדינה בתחום מטבע חוץ. ראשיתה של הפרשה בתקופה בה היו אזרחי ישראל מנועים מכל פעולה במט"ח שלא נעשתה על־פי רשיון המפקח על מט"ח באוצר. באותם ימים לא החזיקו גופים ישראליים בנכסים במט"ח וכל המערכת היתה קשובה ליתרות מט"ח כמדד למצבה של ישראל בשוקי המטבע הבינלאומיים.

אין מקום לאופוריה

מהרגלים נגמלים בקושי, ומההרגל של שימוש ביתרות מט"ח כאינדיקטור למצבה של ישראל עוד לא התחלנו אפילו להיגמל. התוצאה — אופוריה אמיתית. כל הדוברים מתבשמים ביתרות מט"ח הגבוהות ללא תקדים ומשרים אווירת גינוחות, המציגה את אלה המתרגשים מהים הגועש של צריכה פרטית כתמהונים. ואף כי אין מקום לבהלה בגלל ההתרחשויות בצריכה הפרטית, הרי לאופוריה בגלל יתרות מט"ח הגבוהות ודאי אין מקום.

הטענה המנוחה ביסוד הדברים דלעיל, היא ששימוש ביתרות מט"ח של המדינה כאינדיקטור למצבה הפיננסי הבינלאומי משול לבחינת מצבה של חברה עסקית על־פי גודל חשבון עו"ש שלה. המשל ברור: חברה עסקית שופטים על־פי סך נכסיה. הרכב מקורות המימון לנכסים הללו ופוטנציאל ההכנסות בעתיד. על אף לא אחד מן הסעיפים הללו ניתן להקיש מבחינה של חשבון הבנק של החברה. במה שונה מכך המצב ביחס לטיב האינדיקציה של יתרות מט"ח? אין שוני. את מצבה הפיננסי של ישראל יש לבחון לפי סך נכסיה והתחייבויותיה במט"ח או, בקיצור, על־פי חובותיה נטו במט"ח.

בסוף 1983 עמדו חובותיה נטו של מדינת ישראל. על־פי הגדרת בנק ישראל. על 18.3 מיליארד דולר. בסוף ספטמבר 1986 עמד הסעיף הזה על 19.4 מיליארד דולר כלומר, גידול של 6 אחוזים. זהו קצב גידול השווה לקצב הגידול של כלכלת ישראל במשך התקופה האמורה. מכאן, שעומס החוב על העסק הקרוי מדינת ישראל נשאר כשהיה בסוף 1983. אבל אז היה עם ישראל תקוף פאניקה ביחס למצבה הפיננסי של ישראל, ואילו כיום מתנהלים הדברים על מי מנוחות. מה נשתנה? שני דברים: יתרות מט"ח ואמינות הריווח. בסוף 1983 רווח שיתרות מט"ח עומדות על 2.9 מיליארד דולר, וריברו על „קווים אדומים". לאמיתו של דבר, ייצג הסכום ההוא רק את היתרות הרשמיות של בנק ישראל. המספר המקביל לסוף יולי 1986 הוא 2 מיליארד דולר בלבד ואילו זה היה הסכום המרווח, כבר היו כולם נתונים כאן באווירת קטסטרופה. למעשה עמדו היתרות (שכאמור, חשיבותן אפסית) בסוף 1983 על 3.8 מיליארד דולר, ואילו רמתן בסוף ספטמבר 1986 היא 4.1 מיליארד דולר. יש יותר משמץ אירוניה בכך שכוח הקנייה של היתרות הנמוכות יותר בסוף 1983 היה גדול משל היתרות הגבוהות יותר בסוף 1983 היה גדול משל היתרות הגבוהות יותר בסוף 1986. אבל מי מתעניין בעובדות.

ההערה האחרונה בהקשר זה עוסקת במידת הדאגה הראויה. האם צריך להיות מודאג אם השאלה נבחנת ביחס לתמונת המצב הנוכחית, התשובה היא שלילית; אין מקום לדאגה יתרה. מצבנו בתחום מט"ח אינו רע משהיה לפני שלוש שנים ועובדה היא שהמשק תיפקד במשך התקופה האמורה ללא הפרעה בתחום זה. אך אם מדובר בהתפתחויות עתידיות, המצב שונה. שכן, יש לזכור: ישראל זכתה כמענק מיוחד בהיקף של 1.5 מיליארד דולר. לשון אחרת, אילו התנהגנו ללא המענק הזה כפי שהתנהגנו איתו, כי אז היה החוב נטו בסוף ספטמבר 1986 עומד על כמעט 21 מיליארד דולר. כלומר, מאז סוף 1983 הוא היה גדל ב־14.5%, ולא ב־6%. זהו קצב הגידול הצפוי לנו בשנים הקרובות, אם לא ישתנו המגמות, וכאן יש ויש מקור לדאגה.

שיטה מלאכותית המועדת לכישלון

ולבסוף, בקשתו של בנק ישראל להטיל מכס על יבוא הון. את חשיבות בנק ישראל ניתן, קרוב לוודאי, להציג כך: אשראי לצרכי מימון היצוא הוא אשראי זול וניתן בכמות העונה על הביקוש לו. משמע, שהאשראי החופשי ממומן פעילות לשוק המקומי. זו פעילות שאיננה רצויה ולכן יש להטיל ריבית גבוהה על פעילות זו. אלא שאם ניתן לייבא אשראי זול מחו"ל, יכולים עסקים לממן את פעילותם המקומית ע"י אשראי כזה, וכך תובס המדיניות המנסה לצמצם את הפעילות לשוק המקומי. התרופה: יש לסתום את מקור האשראי הזול ע"י הטלת מכס. או תצטמצם הפעילות המקומית.

ההצעות האלה באות מצד מורה באוניברסיטה שלימד את תלמידיו, אלה היושבים לו בעת, כי שיטות מלאכותיות, מן הסוג הזה נועדו לכישלון. האם הדברים שנאמרו בכיתה היו לצרכי משחק בלבד?

קודם כל, עוד לפני שגמר נגיד בנק ישראל להרצות את דבריו לפני ועדת הכספים, כבר המציאו חכמי הכספים בסקטור הפרטי חצי תריסר דרכים לעקיפת ההיטל החדש. שנית, וזה חשוב הרבה יותר, כבר ראינו ששערי ריבית מרקיעי שחקים אינם מרתיעים את הלווים, כיוון שהם בטוחים כי לא ייתנו להם להתמוטט. האותות ששולחת הממשלה בעניין זה מרגיעים בהחלט: ראה מושבים, קיבוצים, מנועי בית־שמש, סולל־בונה ועוד. יוצא, שהריבית הגבוהה רק יוצרת את הבעיה הכלכלית הבאה. בלי שתפתור את הנוכחית. האם יש צורך ללמוד לשם זה כלכלה בכלל, וכלכלת־ישראל בפרט?

מבזקים כלכליים

■ צוות משותף לישראל ולמכסיקו יקיים בימים הקרובים דיונים בהגדרת היצוא התעשייתי הישראלי למכסיקו, כדי לצמצם את הגרעון הגדול במאזן המסחרי שבין שתי המדינות. הודגש, כי ישראל רוצה להגביר את קשרי הסחר שלה עם מכסיקו, אך הדבר חייב להתבצע ע"י הגברת הרכישות של ממשלת מכסיקו בישראל.

■ לשכת המסחר של פאריס, המאגדת 250 אלף חברות רשומות, תפעל במשותף עם משרד התעשייה והמסחר כדי לעודד חברות ויזמים צרפתיים לבחון אפשרויות לשיתוף פעולה עם חברות ישראליות.

■ על אף הקפאת המחירים הועלו הקנסות ברשויות המקומיות, פי שלושה פרט לקנסות חניה במקומות אסורים. תושבים מתמרמרים על העלאת הקנסות בצורה כה תלולה, למרות ההקפאה במשק. משפטנים במשרד הפנים בדיעה, שאין קשר בין העלאה לבין הקפאת המחירים.

■ מועצת עיריית ראשון־לציון החליטה, בישיבתה האחרונה, לאשר את הקמתה של חברה עירונית, שתיקרא החברה הכלכלית לפיתוח ראשון־לציון בע"מ. מטרת החברה לעסוק בקידום תוכניות פיתוח במערב העיר, בקידום יזמות ופרוייקטים לפיתוח התיירות בעיר. יו"ר הדירקטוריון של החברה יהיה ראש העירייה ובהרכבה ייכללו תשעה חברי מועצה, שלושה עובדי עירייה ושלושה אישי ציבור.

■ 15 פרוייקטים חדשים בתחומי הכימיה, התוכנה, האלקטרוניקה והמכונות, המשותפים לחברות ישראליות ואמריקניות ידונו בישיבת מועצת המנהלים של הקרן הדו־לאומית למו"פ ישראל־ארה"ב. שתתקיים חשבון בוושינגטון. את ישראל מייצגים בקרן מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר יורם בליזובסקי (יו"ר), יגאל ארליך, המדען הראשי של משרד התעשייה והמסחר. והציר הכלכלי בוושינגטון, את ארה"ב ייצג עוזר שר החוץ לענייני טכנולוגיה, עוזר שר האוצר לעניינים בינלאומיים ומנכ"ל מכון התקנים האמריקני.

פסטיבל ישראל '87

השפה שאלוהים שכח

מפסטיבל אביניון לפסטיבל ישראל — ארבעה תיאטרוני „אוף" צרפתיים

שלושה טיפוסים כלואים בקרון רכבת מפואר. „תיאטרון קוסמוקימקס" ב„נא לא להתכופף החוצה".

מאת חנה רוזנטל

אומרים שבאשר נגמרות המלים מתחילות ההבנה. אומרים ששפת הגוף אין בה רמייה, והיא אוניברסלית. אם כך הוא הדבר, הרי אין מניעה מאלה, שכל ידיעתם בצרפתית מתרכזת בשמועתה בלבד, לבוא ולחזות את שמעלים בהצגותיהם ארבעה תיאטרונים קטנים, שהגיעו מצרפת. מפסטיבל אביניון 1986 לפסטיבל ישראל 1987.

הבזקים

קבוצת קאסה סמפל הביאה את ההצגה „במבינר־במבינר". ההצגה עוסקת באהבה, אבל היא לא מספרת ספור. ישנם הבזקי מצלמה כביכול, שברי מראות, פגישות של רגע, כאילו עצרת ברחוב — הסתכלת וקלטת.

אין טקסט - השחקן הוא החוויה כולה. זכרונותיו, תחושותיו, רגשותיו, גופו, בשרו נשמתו, חשיפת עולמו הפנימי הוא כל מה שאתה מקבל.

אומר ז'אן פייר דוראן: התיאטרון עוסק יותר מדי במוות ועושה אותנו עצובים. לשנות את הכיוון הזה הוא לצחוק על הכל, בעיקר על עצמנו — לפחות לחייך. האירוניה היא תנשק חסר הרחמים, המכוון אל הקהל, ואומר לו שאנחנו חיים — וזה התיאטרון שלנו, תיאטרון של ניגודים, של קיצוניות מעלה קטעים ורסיסים. התיאטרון הזה לא צריך להמציא שום דבר, הוא פשוט ישנו, מסתכל על העולם ומדבר על יאוש, על שירה, על בדידות ועל ביחד, על גוף בתנועה ועל מילות אהבה.

חפצים נושמים

תיאטרון אקרלט (תיאטרון השני) מביא את „גראנדיר" — „לגדול", שלושה שחקנים, בידיהם פיסות עור שאותם הם מעצבים ל„אני השני" שלהם. תיאטרון בובות, אשר לדברי השחקנית סוזאנה לאסטארטה, מספר על שלושה שרוצים להסתלק מן הילדות, מן המחוות המוכרים, מביתם, מהוריהם, מאהבותיהם — ולא רוצים. יום אחד הם יוצאים לדרך בכל זאת — כי תרצה או לא תרצה — תמיד תצא לדרך. ואז הם שישה. שלושה גדולים מסתכלים ממרומי קומתם על העצמי האחר הקטן, כלואים במטפחת של אל ענק, הגוזר עליהם ללכת.

„לגדול" — תיאטרון חפצים שמופחת בו רוח חיים. „שעה של חלום" לפי הפיגארו.

תלישות

ביטול מוחלט של תקשורת מילולית יש ב„אלה טגאור" של תיאטרון ל'אמפר. תיאטרון שוליים מאנגולם שבמערב צרפת, שדאג להבין מילון לשפת ה„סלאמק", אותה המציאו לצורך הצגה זו בלבד.

במקום שהוא שום מקום, בזמן שאינו זמן נעצרת קבוצת אנשים בדרך מאין לאן? אלימות, אהבה, חגיגת מזון וריקודים, נאומים ומוות מתחלפים זה בזה, ומביאים את הקבוצה להתפוררות, לאיבוד תרבותם, מחזירה אותם לנרודים אל אופק לא ידוע — אנלוגיה לחיים הדוממים והנשכחים אשר במכרתנו.

רנדוו

צרפתי ועם זאת בינלאומי הוא תיאטרון הקוסמוקומיקס של המנהל והבמאי הקטור מלמוד מארגנטינה. שחקניו, שהתאספו מארצות שונות, הביאו אתם מיגוון של סגנונות מן הבורלסקי שבליצן ועד הסוריאליזם שבאבסורד.

הצגתם הנושאת את השם „נא לא להתכופף החוצה" יש לה על מה להסתמך — תמיד ימצא מי שיתן לך דחיפה מאחור — לעזרה... במיוחד אם המחזאי מכניס לתוך קרון רכבת את מקס שלפה, סוחר מכרשות מלוקסמבורג, איש אוהב חברה — בעיקר של נשים, חובב בריחות — במיוחד של עצמו, לבו חלש ומוחו רופס עוד יותר. אליו מצורף הרוון דה פיסיס, היפוכונדר כרוני, מטורף להיגיינה ושונא חברה — של עצמו, של אחרים כולל של המין השני.

את המין השני מייצגת העלמה שרה שמילינסקי, שעזבה בחפזון את בית הוריה, את ידידיה ואת אהוביה, ונושאת אתה את בוריס בכלוב. אשה עצבנית, קצרת ראייה, מתעטשת לעתים קרובות - גורמת טבעית לקטאסטרופות.

שלושת הטיפוסים האלה כלואים בתוך קרון מפואר במסע ארוך, שייעודו לא ברור, אך הוא מאפשר צלילה לתוך העבר המעלה דברים קומיים, טראגיים, מסתוריים ומפתיעים. מסע של אנשים לפגישה, שהיא אולי האחרונה בחייהם.

על התיאטרון הזה נאמר, שכאשר אלוהים העניש את בני האדם על גבהות ליבם ובלל את שפתם, הוא שכח לקחת בחשבון את כוחה של התנועה ואת הלשון האוניברסאלית של הצחוק.

הסעה ללילית

מין הבעיות, שמארגני פסטיבלים למיניהם אחראים להם, בעיית הסעת אלפי המבקרים ממקומות מרוחקים, מצאה פתרון.

השנה דיווחו לי ממשרד יחסי הציבור: „שירה", שהגיעו להסכם עם חברת „טיולי הגליל". אוטובוסים יחכו לתושבי תל־אביב והסביבה אחרי כל הצגה אחרונה לפני שערי תיאטרון שרובר בירושלים, בתאריכים: 18.5.1987־14.6.1987 ימי פסטיבל ישראל, ירושלים 1987.

חיה יוסף

מוסיקה

דריכה במקום

מאת יצחק שור

סידרת „מולטו קנטבילה" (ברנ"ש רב) נערכת בירושלים זו השנה השלישית הודות לאדם אחד: חגי גורן, שהוא מכוון פסנתרים במקצועו וחובב שירה אמנותית בנשמתו. בכוח דבקותו, בשרונו האירגוני ונכונותו ליטול סיכון כספי הוא מגייס את מיטב המנצחים, המקהלות והסולנים של ישראל לערבים של שירת מקהלה בהשתתפות הקהל. „מולטו קנטבילה" הוא אירוע חם, שבו נופלות כל המחיצות בין הבמה לקהל.

בידי המשתתפים מצויה חוברת תווים, לפיה הם שרים קאנונים ומאדריגלים, קוראלים ופרקי קנטאטות ואוראטוריות מאת מלחינים כמו פרגולזי, דה־לאסו, באך, היידן, מוצרט, מנדלסון, ברהמס, וכן שירי עמים ושירים ישראליים לקינוח. המנצחים שהובילו את הסדרה הם בראש ובראשונה סטנלי ספרבר וכן אבנר איתי, אהרון חרל"פ, סטיב סלואן, מיכאל שני ואחרים.

בעשרת המפגשים שנערכו עד כה השתתפו מיטב המקהלות: רינת, קאמרן, הקאמרית שליד האקדמיה הירושלמית למוסיקה, האיחוד, והקיבוץ־הארצי. כן נטלו חלק במופעים סולנים כמו צילה גרוסמאייר, רות תבור, אסיה דוידוב (סופראן), ראובן אריסטיקטה (טנור), ארוארד צ'מה (באס) ואחרים. התזמורת הקאמרית הקיבוצית בניצוחו של שלום רונלי־ריקליס הגישה ערב נאה. רמת המקהלות היתה שונה, ואילו רמתה הנמוכה של שירת הקהל היתה קבועה. הסופרניות צפו על גבי המלודיה העיקרית. הקולות האחרים, ובעיקר הבאסים, נותרו בשלב ההמהום והגמגום.

אולם ימק"א המשופץ, שבו נערך ביום ד' שעבר (6.5.87) המפגש העשירי, הוא בעל אקוסטיקה טובה. כרגיל, ישב ליד הפסנתר ריימונד גולדשטיין והעניק ליווי חינני קצבי ורגיש. במקצועיות רבה ניצח על הערב מיכאל שני. השתתפו שש מקהלות מקומיות: הקאמרית שליד האקדמיה בהדרכת אהרון חרל"פ, „אנקור" שליד הקונסרבטוריון בהדרכת תמי קליינהויז, האוניברסיטה בהדרכת אניטה קמיאז ו„הירושלמים" בהדרכת אוסקר גרשנזון.

הטובה ביותר על הבמה היתה „אנקור", במיוחד בביצוע „מחולות ציפורים" מאת אלתרמן — מר־חיים. מקהלה זאת סובלת ממחסור כבד בבנים, ומפער בין הוותיקות והחדשות. חסרה לי מקהלת הילדים שליד קונסרבטוריון רון־שולמית בהדרכת יונתן לסר. מקהלה זאת מצטיינת בשמחתה ובמספר הבנים הניכר שלה.

מקצועית ונעימה היתה שירת הקאמרית שליד האקדמיה. מקהלת „היובל" שיפרה במידה ניכרת את הדינאמיקה ושירתה שפעה חום, אבל בתחום [illegible] עליה עוד לעבור דרך ארוכה.

„הזמיר" ו„טינטיר" הן מקהלות [illegible] מיומנות, אך הדינאמיקה שלהן [illegible] ונעדרת דקויות. מקהלת האוניברסיטה נמצאת בראשית דרכה ומוקדם להעריך.

את מידת הצלחתו של ערב כמו „מולטו־קנטבילה" לא ניתן להעריך לפי האווירה והרמה האמנותית בלבד, אלא גם הרמה של „למידת היתר" המוסיקלית. אם המשתתפים יוצאים מן האולם [illegible] היצירה שלמדו, ואם הם זוכרים אותה [illegible] וחוזרים אליה — הרי שהערב הצליח [illegible] לא קרה. כדי שכך יקרה, יש [illegible] הצעדים הבאים:

א) למכור למשתתפים חוברת תווים [illegible] הכרטיסים. ב) להשאיר [illegible] ובאוניברסיטה חוברות תווים [illegible] בהישג יד. ג) במקום לשיר שלושים [illegible] תווים מוטב ללמוד ברהיטות [illegible] קאנון, קוראל, או מאדריגל קצרים. [illegible] חייב להתייחס למשתתפים כאל [illegible] חובבים ולהכין כל קול בנפרד. [illegible] הבאסים. ה) מן הראוי היה להעיד [illegible] הקולות, אך זוהי גזירה שוודאי [illegible] לעמוד בה.

תיאטרון

הבמאי כאיש חושב

מאת גיורא מנור

משום מה, כאילו למרות הבסיס הסטאניסלבסקאי של התיאטרון העברי, נוצרה בארץ נוסחא מוזרה: ב„מיזאנסצינה". כאילו הבמאי בתיאטרון הוא מין שוטר־תנועה על רמה גבוהה, המכוון את תנועת השחקנים כך, שהם לא יתנגשו ושקווי התנועה וה„תמונות" שנוצרות יהיו מאורגנות, נאות ואם אפשר מרשימות. כמובן, הבמאי הוא גם מעצב התנועה על הבימה. השאלה היא רק, האם הוא דקוראטור של חלונות ראווה או כוריאוגראף...

ההבדל בין שניים אלה הוא כהבדל שבין גראפיקאי לצייר או פסל. גם זה וגם זה מעצבים חלל נתון בעזרת צבעים וצורות (או דמויות), אבל הכוריאוגראף והצייר יוצרים תצורות, שיש בהן מעבר לאסתטיקה עוד משהו, לא תמיד ניתן להגדרה, הפועל במישור הריגשי העמוק או הרעיוני.

חנן שניר, זכה בימים אלה בפרס מרגלית, הוא, בעיני מכל מקום, אחד הבמאים הישראליים הבודדים, שעבודתם קיימת בתחום שמעבר לדקורטיבי, המארגן בלבד.

בעצם הרי חנן היה מגיל צעיר „מפסידן" מקצועני, את דרכו בתיאטרון התחיל מכך, ש„עף" מלהקת הנח"ל. בהיותו חבר קיבוץ יטבתה הגיע לאחד הקורסים הראשונים, שערכה „בימת הקיבוץ" בראשית דרכה, בשנות ה־60 המוקדמות, שנועדו לגלות כשרונות משחקיים. חנן היה שחקן גרוע, יצא לי להיות המדריך שלו באותו קורס, ואני מחזיק טובה לעצמי וטופח לעצמי על השכם, שלמרות שהיה תלמיד מאובן גופנית, ודיבורו בלתי ברור, ראיתי שיש בו משהו, השייך לתיאטרון, אולי דווקא בתחום המשחק; וניסיתי לעודד אותו. כמובן לא ידעתי, מה מסתתר תחת התסבוכת שבו, אם במאי או מבקר, מורה אולי או מחזאי.

זה, שחנן מסובך עם עצמו ועולמו הריגשי, אינו לא תנאי ולא ייחוד — מי מאלה העוסקים ברצינות בתיאטרון אינו כזה? אבל זה שהוא לא לוקח שום דבר בקלות, ואינו מסתדרן, אולי מבדיל אותו מבמאים רבים אחרים.

בן־אדם הוא לא שניצל — הוא לא מתרכך וטעמו אינו משביח, אם הוא סופג מהלומות. אבל אומן מעולה יודע לנצל גם את האסונות הנוחתים עליו, כדי להפיק מהן איכויות ליצירתו. וכזה הוא גם חנן שניר, שרגישותו ניכרת בעבודותיו.

הוא החל את דרכו בראשית שנות ה־70, עם פריץ „מהסכת המחול", בעולם ואצלנו. ותיאטרון המחול משך אותו יותר מכל במאי אחר בארץ. די מוקדם הוא גילה את היכולת המופלאה של התנועה, קרי: המחול, לומר דברים, שהמלה אינה מסוגלת להגיד. הנסיונות שלו ליצור תיאטרון־תנועה, המתקרב אל המחול, (כניגוד לרוב יוצרי תיאטרון־התנועה, שבאו מעולם המחול המודרני), וניסו להכניס בטכניקה משהו מהייחוד של התיאטרון הדראמאטי (והמשחק) היו מהמופעים היותר מקוריים והמעניינים, שנעשו בארץ בסוף שנות ה־70. ועבודה זו עם שחקנים במדיום הלא־מילולי משתקפת למעשה גם בעבודותיו ה„שגרתיות", בבימוי מחזות כתובים.

מעטים בלבד הבמאים הישראליים, המביאים לעבודה על מחזה מסויים יותר מפרשנות פושרת לנאמר בו. ואלה [illegible] זאת, רובם שייכים לסוג מסוכן עוד [illegible] לאלה, הכופים את עצמם ואת [illegible] המחזה. כך, על פי רוב, הבימה [illegible] שטחיות וגישה מכאנית לחומר [illegible] אנוכיות אגוצנטרית, המרחיקה את [illegible] מהבימה, ויוצרת „תיאטרון אוטיסטי" [illegible] הרמטית בתוך עצמו.

חנן שניר הוא מהמעטים, המסוגלים [illegible] משהו משלהם אל המחזה, מבלי [illegible] ממנו ומהצופים. הוא מסוגל „להקל [illegible] למחזה, וגם להאזין לשחקנים, ולשאוב [illegible] זה כיוון בחיפוש הסמליות והעוצמה [illegible] המחזה, שעליו הוא עובד.

לדוגמא, דימוי התזמורת [illegible] ב„מקום אחר" (על פי ספרו של עמוס [illegible]) מי שהתנסה בכך, לתאר חיי קיבוץ [illegible] מודע לקושי ליצור דימוי קיבוצי [illegible] על הבימה, מבלי לגלוש לפלאקטיות. [illegible] מצא בנגינה ושירה המשותפת את [illegible] הקולע, המובן מאליו והמדבר בלתי [illegible] אל צופה.

יתכן שחנן שניר הוא, בעצם, [illegible] המסתתר תחת כסות הבמאי. אבל [illegible] לעיצוב התנועה האנושית על ה[illegible] משחקי מובהק. הוא כבמאי של [illegible] בראש וראשונה של תפאורות ו[illegible]

וצירוף זה עושה את עבודתו [illegible] ומרתקת. והוא מעז להתנסות ולהכשל [illegible] ראוי לשבח.

פרס מרגלית שהוענק לו [illegible] לדעתי, אות־הצטיינות, שחנן יכול [illegible] מתוך הכרה, שהוא זכה בו בצדק.

חנן שניר עם עדנה פלידל בעת קבלת פרס מרגלית

החווה של רבקה גור

מאת ציפי שוחט

„בהבימה" מעלים מחדש את ההצגה „החווה" מאת המחזאי הגרמני [illegible] קסאוור קרויץ.

את תפקיד האם, שגילמה ליאה [illegible] מגלמת עתה השחקנית רבקה גור.

רבקה הגיעה לתיאטרון הבימה לפני [illegible] שנים ואז הספיקה להחליף את ליאה [illegible] שלוש פעמים. ב„ימון חוף ברייטון", [illegible] ב„רומולוס הגדול" ועתה ב„החווה".

האם נעשו בהבימה שינויים לכבוד ה[illegible] המחודשת?

נראה שלאו. צוות השחקנים, הכל [illegible] אורי אברהמי, יעל אמיתי [illegible] נשאר ואפילו השם של ליאה על [illegible] לא שונה.

רבקה גור: „לא נעשה שום שינוי [illegible] השמלה, אותן הנעליים ואני אפילו [illegible] אותו הבעל". אם זה הבעל בחיים [illegible] סירבה רבקה לפרש.

מה האינטרפטציה שלך לתפקיד?

רבקה: „ראיתי את ההצגה עם ליאה [illegible] ומאוד התרשמתי. בשבילי האם [illegible] קורבן של חברה, היא אינה טיפוס [illegible] היא אפילו אצילת נפש. חברים [illegible] בהצגה אמרו לי שהאם שאני עושה [illegible] חמה."

איך זה לשחק תפקיד של [illegible] ישראלי?

רבקה: „אני אוהבת את ליאה [illegible] וכשחקנית. אני מקווה שהמחלה [illegible]

ד"ש מחו"ל

„הפלשתינאית" בבון ובאנטוורפן

מוצאי־שבת, התקיימה בתיאטרון העירוני בדיסלדורף הצגה מיוחדת של תיאטרון חיפה בקולאז' אמנותי בנושא „דיקיום".

כ־700 איש נכחו באולם, וצפו במיבחר קטעים מתוך הצגות התיאטרון, ביניהן: „נפש יהודי", „גטו", „אאי", „מחכים לגודו", „מלחמת טרויה", „האופטימסט", „דיקיום", „הימים הבאים".

הערב נמשך שלוש שעות, כל שחקני התיאטרון ישבו בגורן על הבמה, כשמנהל תיאטרון דיסלדורף, ד"ר וולקר קנארס, מנחה את האירוע. עם סיום האירוע הוגש ש[illegible] דיסלדורף על ידי מנהל תיאטרון [illegible] על קבלתו את פרס ישראל, עבודה שהוזכרה רבות ע"י העיתונות המקומית.

מסעו של תיאטרון חיפה באירופה, זוכה לסיקור נרחב באמצעי התקשורת וכבר שודרו ארבע כתבות טלוויזיה במהדורות החדשות ובמגאזינים לתרבות ואמנות.

ביום א' התקיימה בבון ההצגה „פלשתינאית" בה צפו מאות יהודים מדיסלדורף ובון ואחריה המשיך התיאטרון לאנטוורפן להצגת „פלשתינאית" בתיאטרון המלכותי של אנטוורפן.

ורק העוגה תתקע לנו בגרון

לכל פועלי גרמני ניתן מכונית פולקסוואגן, עוף לארוחות יום א' ופודינג לקינוח

עוד כשבועיים מאז התבשרנו, במסיבת עיתונאים, על ההסכם בין עסיס ל„ד"ר אטקר", ורק עכשיו נמצא במדור מקום לדווח על כך („ד"ר לעוגות" מאת חיה יוסף). אינני מתנגדת, המוצרים ממילא רק עכשיו נכנסים לשיווק, אלא שבינתיים קרו דברים ואי אפשר להתעלם. כתבי ידיעות אחרונות חקרו, גילו ופרסמו שבעלי הקונצרן הגרמני „ד"ר אטקר" היו נאצים, אחד מהם השתייך לחוג „ידידי הימלר", ואף לבעלים הנוסף עבר של אס.אס. והוא אוהב המפלגה הנאצית... אנשי עסיס אני מצטטת ב„ידיעות אחרונות" הוכו בתדהמה ומיהרו להודיע, שהחברה תחפש דרכים לסגת מהעיסקה.

שתי תמיהות לי כלפי אנשי עסיס: שהגילוי הדהים אותם, ושהם ממהרים לסגת. אבל לא אמרתי, שידעו משהו על עברם של השותפים הגרמניים והתעלמו מכך. מתמיה שלא עלה על דעתם לחקור. עוד יותר מתמיה, שתארו לעצמם שזה יכול היה להיות אחרת. הפירמה היא בת 96 שנה, פעלה במרץ גם בימי הרייך השלישי, איך יתכן שבעליה לא היו נאצים? כל מפעל תעשייה גרמני, שהמשיך לייצר מאמצע שנות השלושים עד 1945, היה שייך לנאצים. או שהבעלים השתייכו למפלגה, או הבנים (אם הבעלים היה זקן, קשיש ו„תמהוני", אבל חשוב מדי כדי לסלק), או המנהל, או אחד השותפים אחרת ומפעל פשוט הולאם, כמו אלה שהיו בבעלות יהודית. יתכן והיו יוצאים מן הכלל. אבל לא בקנה מידה של קונצרנים.

לא הפתח רחוק את תעשייני גרמניה לשורות המפלגה הנאצית. אילי ההון תמכו בהיטלר מראשית דרכו, בלעדיהם ספק אם היה מגיע לשלטון. הם תרמו כסף, הרבה כסף, מימנו את תעמולת הבחירות שלו, סיפקו מקומות עבודה לתומכיו (בימי האבטלה הגבוהה ששררה אז בגרמניה), סיפקו לבריוניו הגנה משפטית, יחס מיוחד במשטרה...

ההיסטוריונים של ארבעים השנים האחרונות טוענים, שלא האידיאולוגיה משכה אותם, ודאי שלא השיטות. להיפך, בינם לבין עצמם הם לעגו לו ובזו לו, אבל הוא היה בעיניהם הסיכוי היחידי להציל את גרמניה מהמגפה האדומה שבאה מהמזרח.

זאת לא הייתה הפעם הראשונה ולא האחרונה בהיסטוריה, שהבורגנות (ההון הגדול, המחנה האזרחי — שמות רבים לשכבה סוציו־אקונומית זאת) כרתה ברית עם הלומפנפרולטריון המתוסכל והמוסת אל הקיצוניות הלאומנית, הגזענית או הדתית, בכוונה שיעשה במקומה את „העבודה השחורה" ובסופה היא — הבורגנות — התגרמה בפני בן בריתה זה. נטמעה בתוכו, נגררה אל שורותיו. תעשייני גרמניה שתמכו בהיטלר כדי שיצילם מאימת הקומוניזם, הסוציאליזם והאיגודים המקצועיים, נאלצו להצטרף למפלגה הנאצית.

היו שעשו זאת ברצון ומתוך הזדהות אידיאולוגית מוחלטת, האחרים (אחרי המלחמה הסתבר, כמובן, שהם היו הרוב) נגררו מחוסר ברירה. לא כולם הוכרזו כפושעי מלחמה, לא כולם היו חברים ב„חוג ידידי המלך", לא כולם שירתו באס.אס. יש להניח שהיו גם כאלה שהתייחסו בצורה אנושית לעובדי הכפייה, אולי אפילו ליהודים, אם כי מאר־מאר בהסתר. אחרי המלחמה הסתבר, כמובן, שרובם היו כאלה. הבעלים של קונצרן אטקר אינם טוענים כך? מעניין מאד.

במחשבה שנייה, אין מה לתמוה על אנשי עסיס, שלא עלה בדעתם לחקור על עברם של השותפים הגרמניים. הם בוודאי למדו היסטוריה בתיכון ישראלי מצוי, לפי תוכנית לימודים המתייחסת אל מלחמת העולם השנייה, כולל עלייתם של הנאצים — כאל סרח עודף לנושא השואה. איך היטלר עלה לשלטון? משפט אחיד של הסבר: הגרמנים היו מתוסכלים ממפלתם במלחמת העולם הראשונה ומתנאי הכניעה המשפילים, שהסכם השלום כפה עליהם. אין כל סיבה להסיק מכאן שצריך לחקור את עברם של התעשיינים הגרמניים, לפני שחותמים אתם על שיתוף הפעולה.

טוב, אבל עכשיו כשבעסיס כבר יודעים שבעליו של „ד"ר אטקר" היה נאצי, למה הם ממהרים לסגת מהעיסקה? רק הוא היה? בכבישי הארץ נעות אלפי חיפושיות. מפעלי פולקסוואגן זכו לתמיכתו האישית של הפיהרר, שמכונית עממית כזאת הבטיח לכל פועל גרמני. אם כי הוא ומקורביו העדיפו את הצוחות שבמרצדס, גם אצלנו היא סמל המעמד, בכל חנות לאביזרי חשמל ביתיים תוכלו למצוא מכשירים של קרופס, טובים מאד, אגב, אלפרד קרופ היה ידידו האישי של היטלר, מפעלי קרופ ייצרו נשק לחיילי הרייך השלישי, התותח הכבד ביותר, שהפגיז את פאריס ממרחק 40 או 50 ק"מ נקרא „ברטה הגדולה", לכבוד אשתו של קרופ. אם תחפשו היטב בחנויות כימיקאלים, בוודאי תמצאו שם תכשירים של א.ג. פארבן אינדוסטראי, קונצרן שייצר, בין היתר, את הגז „ציקלון ב." כל זה בא אלינו ביבוא רשמי, ברשיון, מסודר, מי שרוצה קונה, מי שרוצה — מחרים. ורק העוגות של אוטקר יעמדו לנו בגרון?

שלא יהיו אי הבנות — אני לא עם עסיס. מצידי יכלו לא להכנס לעיסקה, אני מסתדרת לגמרי לא רע עם אפיכול, או אוסם, או אורי, וגם אם ישווקו בארץ מוצרי „ד"ר אטקר", אקנה מהם לפי שיקול כלכלי־איכותי בלבד. מרגיזה אותי הצביעות. שילומים מגרמניה קבלנו, קבענו יחסים דיפלומטיים. כרתנו בריתות של ערים תאומות, אין לך חודש בלי חילופי משלחות — פרלמנטרית, מקצועית, של נוער, של רצון טוב, לא יודעת של מה, שלא לדבר על יחסי מסחר. היצרנים שלנו משתתפים בכל הירידים — אופנה בדיסלדורף, מוצרי צריכה בקלן, מזון בפרנקפורט, ספרים במינכן — אולי בלבלתי את הערים, אבל זה באמת לא משנה. חותמים על עיסקות של סחר הדדי ואיש לא שואל את הקניין או המוכר, סליחה ומה אתה או אביך או מנהל המפעל שלך — עשיתם לפני 45 שנה? וטוב שלא שואלים, כי התשובה, אם תהיה כנה, עלולה להביך אותנו מאד, וחוסר טקט שכזה יסגור לפנינו את כל הדרכים לייחסי תרבות ומסחר עם גרמניה. וכך, מרקיז, הכל בסדר, בתחרויות ספורט מנגנים את ההימנון הגרמני, להקות ותיאטראות נוסעים לפסטיבלים, הקהילה היהודית פורחת ודואגת לשמה הטוב של ישראל, ואת נשיא המדינה כבר הזכרתי?

אגב הנשיא, ביקורו בגרמניה והנאום שנשא שם, מעלה אצלי רעיון לפשרה. שעסיס ימשיכו לייבא או לייצר את האבקות של „ד"ר אטקר" ושירפיסו על כל אריזה „זכור מה שעשה לך עמלק"

צב"ש

דוקטור לעוגות

עסיס אינה קופאת על שמריה. לא די לה במיצים וריבות — צריך להתרחב ולחדור לשטח חדש. חקרו ומצאו אחרי, כמה נסיונות עם חברות אמריקאיות, ש„ד"ר אטקר", יתאים לעקרת הבית הישראלית בשוק מוצרי אפייה ומנות אחרונות. חברת „ד"ר אטקר" קיימת כבר 96 שנה. חברה גרמניה שמיום היווסדה ועד היום הזה מקיימת את פעילותה בעיר בילפלד. בימי מלחמת העולם הראשונה כבר היו ידועים מוצריה: בין חיילי גרמניה אותם הגישו כמנה האחרונה... בארוחות הדלות, וגם במלחמת העולם השנייה, הכפילו והשלישו את הייצור המבוקש מאוד והאהוב לגרמנים, אשר לא מסוגלים לעבור את שעות אחרי הצהריים בלי עוגה וקפה..

חברת „ד"ר אטקר" מצאה את עסיס ראוייה לשיתוף פעולה, עסיס שמחה על ההזדמנות, לצרף מוצרי אטקר למוצרים שלה. כצעד ראשון כנסיון לבדיקת השוק הובאו מוצרים מתוצרת חברת־האם והם משווקים מראשית מאי ברשות השיווק. בתוכנית לייצר את המוצרים שיש להם ביקוש, בישראל לפי המתכון המקורי ד"ר אטקר. הקונצרן הגרמני מייצר יותר ממאה מוצרים, לישראל הביאו בינתיים, 38 פודינגים למיניהם, במיוחד אנסטנט, מייצב קצפת אבקת קצפת (טובה מאוד) סוכר וניל, אבקת אפייה, אבקות עוגה להכנה מיידית, תמציות קורנפלייקים, גרנולה ועוד כהנה וכהנה כדי להמתיק את חיינו המעט חמוצים של היום.

מרבית המוצרים יהיו יקרים במעט מהמחירים הישראלים — אך אחרים (עוגות, למשל) יאמירו למחיר גבוה בכ־40%.

חיה יוסף

להכנס שוב לבגד־ים

כדי להכנס לבגד ים מאשתקד, או להיפטר מצמיגי השומן שצמחו מעל לחגורה די בשבוע־שבועיים של משטר דיאטה לאו דווקא קפדני, אבל מאוזן. מי שצריך רעיונות, יכול להעזר בתפריט זה.

ארוחות בוקר

* 2 כפות סובין, תפוח־עץ קטן מרוסק, 2 כפות יוגורט (אשל, רודיון), כוס משקה (תה, קפה חלב רזה, מיץ פירות טבעי, מיץ עגבניות); קריקר או צנים.
* כ־3 כפות קורנפלקס או פיצפוצי אורז, כ־10 גרם פירות העונה (תות, מלון, שסק), מיץ לימון לתיבול; יוגורט; כוס משקה.
* 2 צנימים (לחמית, פתית) מרוחים בגבינה כחושה, עם עירית קצוצה או פרוסות מלפפון; תפוח קטן.
* פרוסה לחם חי מרוחה דק מאד בחמאה; 2 פרוסות דקיקות של גבינה צהובה, מלפפון קטן או צנונית. במקום גבינה — פרוסות פסטרמה.
* פרוסה דקה של לחם אחיד מרוחה דק בחמאה; 100 גרם גבינה כחושה עם עירית; יוגורט מעורבב בירקות העונה קצוצים. במקום גבינה — תפוח עץ קטן, פרוס לפרוסות.

ארוחות צהרים

* מרק תפודים, נקניקיה, סלט חי.
* עוף בגריל; סלט אורז.

ארוחות ערב

* כרובית מתובלת במעט חמאה; 2 פרוסות דקיקות פסטרמה רזה (או בשר רזה מבושל/צלוי); פרוסת לחם (קריקר).
* סלט ירקות; חצי פרוסת לחם חי, ופרוסת פסטרמה או בשר.
* נקניקייה; מעט חרדל; סלט תפודים.
* סלט איטריות ופטריות; 2 פרוסות פסטרמה, או ביצה קשה, או מעט טונה, (משומרת) מסוננת היטב.
* נטפים עם אפונה ירוק וגבינה; משקה.
* תרד עם ביצה פלוס תפוח, או פרוסת לחם.
* בשר בירקות.
* דג בנייר כסף; תפוח; סלט.

אלה רק דוגמאות של ארוחות. מתכונים אחרים — ב„מירשמים למחברת". הרעיון המרכזי הוא לוותר על מאפה לבן, על מאכלים מטוגנים, על שומן (פרט למעט שמן וחמאה טריה), על ממתקים ומשקאות ותריפים. אנשים שכל הבעייה שלהם היא 2 עד 5 ק"ג מיותרים, כדי שיוכלו להכנס לבגד ים — יעמדו בדיאטה כזאת בלי בעיות. ואם לאו — אם יחושו רעב בין הארוחות, יסתפקו במשהו לא משמין כמו תפוח, אשכולית, חתיכת אבטיח, כוס מיץ טרי (לא ממותק), גביע יוגורט, ביצה קשה, חצי קופסת גבינה כחושה, או קוקטייל של חלב רזה ופירות מרוסקים.

מירשמים למחברת

ארוחות רזות

כל המירשמים הם למנה אחת

מרק תפודים ונקניקיה

1 תפוח אדמה; כבוש ורבע מימן; נקניקייה גדולה; אבקת מרק; פטרוזיליה קצוצה; קטשופ או חרדל; כמה עלי חסה, מיץ לימון וטיפות שמן לתיבול.

מרתיחים את המים. מוסיפים קוביות של התפוח המקולף ומבשלים 10־15 דקות עד שהתפוח רך. מוסיפים למרק את הנקניקייה וכפית מחוקה של אבקת מרק. מבשלים עד שהנקניקייה רכה. טועמים מהמרק, מתקנים את הטעם במלח ובפילפל — אם צריך. זורים פטרוזיליה קצוצה. כמנה שנייה אוכלים את הנקניקייה עם חרדל או עם קטשופ ועלי חסה מתובלים.

עוף וסלט אורז

3 כפות אורז מבושל; 2 כפות אפונה ירוקה (מקוססה); ½ מלפפון כבוש; עגבנייה קטנה; עירית או מעט בצל ירוק; ½ כפית שמן; מלח; תבלין קרי; מיץ לימון. רבע עוף בגריל (קנוי).

חותכים את הירקות לקוביות קטנות, מערבבים בשאר חומרי הסלט, ומתבלים.

נטפים באפונה

2 ביצים; 2 כפות קמח; 100 גרם אפונה ירוקה (קפואה או משומרת); 1 כף שמנת לבנה; לתיבול: מלח, פילפל, אסטרגון. 2 פרוסות גבינה צהובה.

טורפים ביצה אחת, מתבלים במעט מלח, ומוסיפים את הקמח. מערבבים לבצק רך. מרתיחים מים ושומטים את הבצק על מים רותחים, במנות קטנות. מבשלים עד שהנטפים יצופו (2־3 דקות), מסננים. בוללים את הביצה השנייה בשמנת, מתבלים, מוסיפים את הנטפים ואת האפונה, מערבבים היטב. מעבירים לכלי חסין אש. שמים עליה את פרוסות הגבינה, ומכניסים לתנור חם עד שהגבינה תמס. במקום נטפים אפשר להשתמש באיטריות מוכנות (60 גרם), מבושלות.

ביצה ותרד

250 גרם תרד טרי (או חצי אריזה של קפוא); כפית חמאה או שמן; ½ כוס חלב רזה; מלח, פילפל, שן שום; ביצה.

תרד טרי מנקים, זורקים על מים רותחים ומבשלים 2 דקות ללא כיסוי. מסננים. תרד קפוא מפשירים בשום, מוסיפים שמן (או חמאה), שמים את התרד, מכסים בחלב ומאיידים, עד שהתרד רך ועודפי הנוזל יתאדו. אם משתמשים בתרד קפוא, מפשירים עם בסיר קטן, מוסיפים כף חומץ וכשהמים רותחים, שוברים את הביצה לספל, ושופכים לתוך הסיר, כששפת הספל נוגעת במים. אוספים בכף את החלבון המתפזר, ומניחים את הביצה בכף מחוררת, כאשר החלבון נקרש. מעבירים את התרד לצלחת, ומניחים את הביצה באמצע.

בשר בירקות

½ אריזת תערובת ירקות קפואים (MIX); 100 גרם בשר רזה (הודו, חזה עוף, בקר רזה מבושל); כף אבקת מרק.

שמים את הבשר בסיר, מוסיפים את הירקות, אם צריך — גם קצת מים, שהבשר יהיה מכוסה. מרתיחים על אש גדולה, מקטינים אותה, וממשיכים לבשל עד שהבשר רך, כ־15־20 דקות מתבלים באבקת מרק ואם יש צורך — במלח, פילפל ועשבי תיבול. זורים פטרוזיליה קצוצה.

סלט תפודים

1 תפוח אדמה; 2 צנוניות; 1 שן שום; קמצוץ פטרוזיליה קצוצה; מלח, פילפל; מיץ לימון; ½ כפית שמן.

מבשלים את תפוח האדמה בקליפה, קולפים ופורסים לחצאי־פרוסות דקיקות. מוסיפים את הצנוניות, פרוסות דק, שום כתוש ושאר החומרים. מערבבים. מצננים כשעה.

סלט איטריות ופטריות

30 גרם איטריות דקיקות; 100 גרם פטריות; 1 מלפפון כבוש; מעט עירית או בצל ירוק; שן שום קטנה; מיץ לימון; ½ כפית שמן; מלח; פילפל.

מבשלים את האיטריות בהרבה מים עם מעט מלח, מסננים ושוטפים במי ברז. רוחצים את הפטריות, חותכים לרצועות דקות, מתבלים במיץ לימון. קוצצים דק את המלפפון ואת העירית, מערבבים הכל ביחד, מתבלים בפילפל ומלח מעורבב בשום מעוך. מטפטפים שמן ומשהים במקרר לפחות שעה לפני הארוחה.

הסעה נוחה לילדים נכים

איזה רכב מתאים ביותר להסעת ילדים נכים? האם קיימים כן מתקני העזר המתאימים? האם מידותיו, פתחיו ואמצעי הבטיחות שבו עונים על הדרישות? אלה הן רק חלק מהשאלות שעליהן עונה מחקר מקיף בנושא: „שיטות הסעה בטיחותית של ילדים נכים ברכב יעודי ל־15 נוסעים". שהוכן ע"י אינג' אלכס מויססקו, ראש המעבדה למכניקה שבמכון התקנים הישראלי, על פי הזמנת משרד התחבורה. המחקר מבוסס על המצב הספציפי הקיים בארץ ועל תקנות ועבודות בדיקה ומחקר שנעשו בחו"ל, ובהמלצות שהוגשו נלקחו בחשבון ההיבטים הרפואיים הכלכליים והטכניים.

משרד התחבורה אישר את המחקר, אימץ את כל ההמלצות הכלולות בו, והחל ביישומן לגבי רכב לילדים נכים והרחבתם לרכב לנכים בכלל — והיינו בדיקת כלי רכב חדשים המיועדים למטרה הנ"ל.

שיטת ההסעה המומלצת מאפשרת הסעת נכים על כסאות גלגלים ביחד עם נכים היושבים על מושבים מתאימים. ההמלצות ההופכות בימים אלה לתקנות מחייבות, מתייחסות לתכנון מערך הרכב, למידותיו, לגודל הפתחים ומיקומם, להספק המנוע, למתקן ההרמה, לעיגון המושבים או העגלות, לחגורות בטחון, למערכת מיזוג האוויר, לתא עזרה ראשונה, מטפי כיבוי ועוד.

ענף הרכב שבמכון התקנים ערוך לביצוע הבדיקות הנ"ל ולא נותר אלא לקוות ששיתוף הפעולה עם משרד התחבורה יביא לשיפור משמעותי בתנאי ההסעה של הנכים בארץ. מוסרת עירנה כספי, דוברת מכון התקנים.

תקן למדיח כלים

יש כבר תקן ישראלי למדיח כלים, ת"י 900, אם זה מעניין אתכם. זהו לתקן בינלאומי למעט מספר שינויים. לפי דרישות התקן על המדיח לעמוד בבדיקות עמידות לרטיבות וקצף, יציבות וחוזק מכני, כושר פעולתו ואורך חייו, עמידה בחלודה, מידת הגנה בפני הלם חשמלי ועליית הטמפרטורות, הגנה מפני עומס־יתר ועוד. גם מדיחי הכלים מיובאים נבדקו על פי דרישות תקן ישראלי, אבל מוסרת עירנה כספי, דוברת מכון התקנים היבואנים עוד לא מדביקים תוויות תקן על המוצרים. אולי יעשו זאת, אם הקונים ידרשו בתוקף ויחפשו דווקא את המדיחים התיקנים.

תחרויות השחיה במשחקי הפועל הבליטו את שחייני קנדה ושחייניות רומניה

באביב אי־אפשר להלהיט הבריכה

המאזן: 11 שיאי משחקים, מהם 4 שיאי יסוד ★ 4 שיאים ישראלים ★ מורהאוז ודוברסקו בראש, לפי הטבלה הבין־לאומית ★ לישראל אין כיום „כלים" להתמודד בזירה הבין־לאומית ★ אנו לא קיימים כלל בטבלת המדליות לנשים

מאת דוד סיבור

חודש מאי לא היה הפעם האביב לשחיה הישראלית, ולשחיה בכלל. בריכת האוניברסיטה היתה ערוכה לקלוט שחיינים מהדרג העליון בעולם, כך הובטח. המציאות היתה מאכזבת. רבים ביטלו את השתתפותם. לחלקם הגיע המידע על התחרות מאוחר מדי. פגשתי במקרה בשחיין אוסטרי מצטיין, תומאס ביהם (תוצאה רביעית במדריד), שמשתייך לאירגון אסק"א (ספורט הפועלים האוסטרי), בכנס מאמנים בגרמניה, והוא כלל לא ידע על קיום משחקי הפועל. זה היה ללא ספק המרכיב המרכזי באפרוריות בבריכה.

אילו נערכה תחרות כזו באירופה, אף אחד לא היה בא בטענות. אבל אנחנו שוכחים באירוע בין־לאומי פעם בשנתיים, מצפים לגדולות, ואני מרשה לעצמי לומר להפרזות גדולות.

מהפך במחשבה

צריך גם להבין שבכל העולם חודש מאי בשחייה הוא זמן־מעבר בין עונות החורף והקייץ. תקופה בה נחים, או שמרפים באימונים או דווקא מתחילים להתאמן. ומאחר שהאירועים הגדולים נערכים בקייץ, בחודשי יולי — אוגוסט, אף שחיין לא „בנוי" להוציא מעצמו מעל המידה בתקופה זו. אגב, כך היה גם בכינוס הפועל הקודם. שחייני נבחרות ארה"ב ושבדיה כללו בתוכם שמות מפוצצים, וזה, כמובן, עשה את שלו, אבל גם אז היו הישגי השחיינים רחוקים מאוד משיאם!

מרכיב שני להצלחת תחרות מעין זו היא יכולתם של הישראלים להתברג במאבקים על מדליות. בעבר זה הלך. היו לנו „הכלים" לכך. אמיר גניאל, ירון אילתי, יורם כוכבי, ניר שמיר, יוחאי ליפשיץ, הדר רובינשטיין, רון קרמן ועוד.

הפעם, עם כל הכבוד, הצליחו רק אייל שטיגמן וזוהר גלילי לעורר את הקהל לחיים.

בסך־הכל היה בבריכה מיגוון לא מבוטל של מדינות: רומניה, פינלנד, צרפת, קנדה, אנגליה, אוסטרליה, גרמניה, ונציגות לא מתאימה של ספורט הפועלים מהולנד ובלגיה, ונוסף לכל אלה 41 שחייני נבחרת ישראל.

בין כל אלה היו מדינות שהכינו את נציגיהם לתחרות זו, ואפילו כנו עליה. לשחייניות רומניה היה זה מבחן קובע מאוד לקראת אליפויות אירופה לנוער (ברומא) ולמבוגרים (בשטרסבורג). גם לקנדים היו מטרות מוצהרות. למצליחים כאן היה סיכוי לעבור לנבחרת הראשונה. לכן ראינו מנציגי ארצות אלו רצון עז להצליח, ולכן הם היו הבולטים, או הבולטות, בתחרות בכלל.

לא נעים לציין, אבל גם לשחייני ישראל נקבעה תחרות זו להיות תחרות פיסגה. הושקע מאמץ רב, פיזי, כספי וגם מחשבתי.

לאור מה שראינו בבריכה יש לערוך לדעתי מהפך, לפחות בדרך המחשבה.

חלק חיובי

אמנם רבים מהשחיינים שיפרו את הישגיהם האישיים, אבל להוציא את אייל שטיגמן (התאמן בארה"ב) וזוהר גלילי, לא היתה לכל השאר השפעה על מאבקי מיקום.

בין הבנות רק מעטות העפילו לגמר. שחיינית יחידה שבכל זאת בלטה היתה אירית אפרתי ממכבי ת"א, שהתברגה בשני מישחי החזה לגמר, וקבעה בהם שיאים אישיים. חבל רק שציפיות מופרזות של מאמנה (היא הולכת בטוח על שיאים ישראליים, כך נאמר), הכניסו אותה למתח מיותר. שחיינית נוספת שהתקדמה מאוד היא החיפנית עינת גבאי. אבל למרות התקדמותה, הישגיה רחוקים משיאי ישראל של הדר קליינמן, שפרשה השנה מהבריכה.

החלק החיובי ביותר בתחרות היה ללא ספק החלק הארגוני. לא קל להכין תשתית ארגונית בבריכה זו, שלא בנוייה לארח אירוע גדול. הכל צריך להכין. יציעים, סככות־צל, מזכירות ועוד פרטים רבים. על־אף זאת לא היו תקלות. גם מערכת השעון האלקטרוני, עם מערכת המחשבים, פעלה ללא־דופי, וסייעה להעביר את התחרות על הצד הטוב ביותר. כל הכבוד למבצעים.

לא היה קהל בתחרות. היציעים החדשים בלטו בשממונם. שמעתי על מחירי כרטיסים בגובה של 25 ש"ח. מי שקבע את המחירים חי בעננים. אני הייתי גובה 5 ש"ח, רק שהיציעים יתמלאו. או אולי מביא תלמידים חינם, רק שיבואו.

שחיין גרמני מצטיין מלצהם (צילום: קנפר)

שיאים וניקוד

בתחרויות נקבעו 11 שיאי משחקים (4 שיאי־יסוד במישחים שלא נערכו עד כה), ו־4 שיאים ישראלים (שניים ע"י זוהר גלילי, אחד ע"י אייל שטיגמן ואחד בשליחים).

ההישגים הטובים ביותר לפי טבלת ניקוד בין־לאומית היו בין הגברים, של אדריאן מורהאוז מבריטניה ב־100 מ' חזה — 1:04.02 (893 נקודות) ובין הנשים, לומיניטה דוברסקו מרומניה, עבור הישגה ב־50 מ' חופשי (מקצוע אולימפי בסיאול) — 26.62 (891 נקודות).

השחיינים המצטיינים לפי שיטת הניקוד (5 נקודות לראשון, 2 לשני, 1 לשלישי) הם:

● גברים: 1. ברד קרילמן מקנדה — 19 נק'; 2. רולף דיטר מלצהם מגרמניה — 11; 3. סטיבן פולטר מאנגליה ופיבר דונלי מקנדה — 10 נקודות כל־אחד.

● נשים: 1. לומיניטה דוברסקו מרומניה — 15 נק'; 2. אנדריאה סיגרטו מרומניה — 14; 3. קרוליין טסקי מקנדה — 13.

דירוג מדינות, לפי מדליות

גברים

	זהב	כסף	ארד
1. קנדה	7	6	8
2. גרמניה	3	2	2
3. בריטניה	3	1	2
4. צרפת	2	3	2
5. ישראל	1	3	1

נשים

	זהב	כסף	ארד
1. רומניה	9	8	1
2. קנדה	6	4	4
3. גרמניה	1	2	3
4. בריטניה	—	2	3
5. אוסטרליה	—	—	4
6. פינלנד	—	—	1

סיכום המדליות

	זהב	כסף	ארד	סה"כ
1. קנדה	13	10	12	35
2. רומניה	9	8	1	18
3. גרמניה	4	4	5	13
4. בריטניה	3	3	5	11
5. צרפת	2	3	2	7
6. ישראל	1	3	1	5
7. אוסטרליה	—	—	4	4
8. פינלנד	—	—	1	1

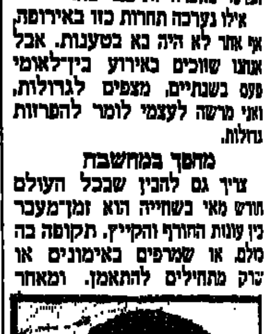

כוכבת דוברסקו

מצטיין מורהאוז

הנערים להונג־קונג

מאת יצחק אשל

נבחרת הנערים של ישראל בטניס עד גיל 18 יצאה אתמול להונג קונג שם תשתתף בבית המוקדם לאליפות העולם.

הנבחרת כוללת את אוהד ויינברג, יובל הירש וניר דקל.

כזכור השתתפה ישראל בתחרויות אלה. היא ניצחה בבית האסיאני וסיימה במקום החמישי בבית הגמר העולמי.

שחקנים צעירים כבר מתדפקים על דלתות הנבחרת

אחרי ספרד — חילוף משמרות

כדורעפנים המופיעים בקבוצות הליגה הארצית – אינם משתפשפים לקראת אתגרים בין־לאומיים ★ טורניר־האביב חסר את צרפת ואיטליה ★ סיכוי קלוש בספרד

מאת יצחק ויסהוף

אין זה סוד שנבחרת הכדורעף של ישראל עומדת כיום בפני חילוף משמרות. אמנם במוקדמות אליפות אירופה, שייערכו בספרד בעוד כשלושה שבועות, יופיעו שחקני הסגל הנוכחי, שסיימו במקום השביעי בטורניר־האביב בשווייץ, אולם לאחר־מכן יוזרם לנבחרת דם חדש.

שחקני נוער רבים מתדפקים על דלתות הנבחרת. גם שחקנים שעברו את גיל הנוער, ומסיבות שונות לא מצאו מקום בסגל, עשויים לפלס דרך. ביניהם דני פרידמן מאס"א באר־שבע, ירון טרייבר מהפועל קרית־אתא וארז שכטר ממכבי ת"א, הנמצא כבר כיום בסגל. אלו יצטרכו למשוך בשנים הקרובות.

הבעייה המרכזית העומדת כיום בפני ראשי הענף הוא ההבדל הגדול בין רמת הליגה לבין רמת הנבחרת.

הכשרה לאומית

אמנם מרבית שחקני הנבחרת משתייכים לקבוצות הצמרת בארץ, אבל יש גם דוגמאות הפוכות. ארז שכטר ואמיר אקרמן הם שחקני קבוצת מכבי ת"א. מכבי ת"א נשרה לליגה הארצית, ושם הרמה נחותה.

ראשי הנבחרת הצהירו לא פעם ששחקן המופיע בליגה הארצית לא ימצא את מקומו בסגל, אלא אם ימצא פתרון אחר. מנהל הנבחרת, אמר כי יתבע ששכטר ודני פרידמן יתאמנו בקבוצה לאומית. במידה שלא יעשו כך לא יוכל לשחק בנבחרת. „אין לי הגורות שארז ימשיך לשחק במכבי ת"א, אבל שיתאמן בקבוצה לאומית. במידה שלא יגיעו עימו לסידור הלך לנו שחקן מוכשר" — אמר הוד. ואכן, שכטר הוא מהשחקנים המוכשרים שקמו לכדורעף הישראלי. התנאי שיתייחס למשחק ברצינות ויזכה למאמנים טובים. שכטר, בן ה־20, שגובהו 2 מטר, זכה לשבחים רבים של מאמנים שחזו בו במשחקי טורניר־האביב, הגם שמיעט לשחק. היו שציינו כי היו רוצים את שכטר בקבוצתם. כיום יש להצטער ששחקן כמוהו יתבזבז בליגה הארצית. מה שנכון לגבי שכטר, שונה אצל חברו אמיר אקרמן. לאקרמן שחרור ממכבי ת"א והוא מוצף בהצעות (גם מחו"ל) לשחקן ברמתו לא תהיה בעייה למצוא קבוצה.

נבחרת הכדורעף זקוקה כיום למאמץ רציני. גוף שיקח על עצמו את הנבחרת ויתמוך בה לכל אורך הדרך. לא ייתכן ששחקנים יתאמנו שעות רבות בשבוע על חשבונם, יפסידו ימי־עבודה ולבסוף יזכו בהחזר נסיעות בלבד.

מצטיין אקרמן

תחזית שהתאמתה

בארץ יש פוטנציאל טוב לכדורעף. ניתן להגיע להישגים נכבדים. נבחרת ישראל זכתה למספר הצעות לקיים מחנות־אימון באירופה. נבחרות יוון, פורטוגל ונורווגיה רואות בישראל „יריבה" אימון נוחה, לאור הרמה השווה ביניהן.

משחקי טורניר־האביב אינם מיצגים את הרמה האירופית האמיתית, אך מהווים חתך ליכולת חלק מהנבחרות. נראה כי מי שהיו בצמרת ממשיכות לתת את הטון ואילו נבחרות אחרות שמרו על הבינוניות שלהן.

נבחרות שבדיה ומערב־גרמניה, כמו גם ספרד ויוון, היו מיועדות עוד לפני שהחלו המשחקים להתמודד על המקומות 1־4. מערב־גרמניה זכתה בבכורה מאחר שנבחרת שבדיה חסרה שלושה מכוכביה המשחקים באיטליה. יוון התקדמה. ואילו ספרד, ששיחקה בגמר, הגיעה למשחק המכריע עייפה ותשושה, וזו הסיבה שנוצחה 1:3 ע"י המערב־גרמנים הנמרצים. בטורניר חסרו נבחרות כמו צרפת ואיטליה, שהן בעלות רמה בפני עצמה.

המשימה הקרובה של נבחרת הכדורעף הישראלית תהיה במוקדמות אליפות אירופה בספרד. הסיכוי לעלות למשחקי־הגמר קלוש. הנבחרת שובצה בבית עם נבחרות דנמרק, תורכיה, פולין, יוגוסלביה וספרד. רק שתי נבחרות מבית זה יעפילו לגמר משחקי אליפות אירופה. מטרת הנסיעה תהיה להקנות נסיון וביטחון לשחקנים הצעירים הזקוקים למשחקי־חישול רבים ככל האפשר.

(רשימה שנייה ואחרונה)

לארג'י רוצה לנוח

● כדורסל

מאת יצחק וייסהוף

מייק לארג'י, שחקן הפועל ת"א בשנים האחרונות, לא ישחק ככל הנראה בעונה הקרובה במדי האדומים.

לארג'י ששיחק במעמד של שחקן זר ניהל בימים האחרונים מו"מ עם הנהלת קבוצתו בדבר המשך פעילותו שהועמד בספק עקב הפציעה בגבו. אתמול, בישיבה שנערכה בין הצדדים, הודיע הכדורסלן כי הוא מוכן לעזוב את הקבוצה מאחר שרצונו לנוח לפחות חצי שנה על פי עצת הרופאים.

„אני מוכן לעשות הפסקה של שנה, להחלים לחלוטין, ובשנה הבאה אולי לשוב לקבוצה", אמר הכדורסלן המצטיין.

חברי ההנהלה מסרו כי הדיון בעניינו של לארג'י נעשה בהדדיות מוחלטת וצד אחד הולך לקראת השני.

„כיום אנו זקוקים רק לחתימת גיזבר מועצת הפועלים עוזי כהן בדבר הפיצוי שלארג'י יקבל", הדגישו חברי הנהלת הקבוצה.

חזן עוזב את הצפון

מאת יצחק וייסהוף

ארז חזן, שחקן הפועל הגליל העליון, החליט לעבור ולהתגורר בת"א למרות שקבוצתו מסרבת להעניק לו שחרור כדי שיוכל לשחק בהפועל ת"א.

חזן בן ה־25 אמר אתמול „לא ברור לי עדיין באיזה סטאטוס אהיה בעיר. מדובר על חופשה מהקיבוץ ורצון להיות קרוב לאבי (אביו של ארז הוא כדורסלן העבר חיים חזן שכיכב בשורות הפועל ת"א) ולשנות אווירה" סיפר הכדורסלן שקיבוצו שמיר החליט להעניק לו חופשה.

„קבוצת הגליל העליון אינה מוכנה להעניק לי שחרור. הם רוצים שאשחק אצלם עוד עונה או ואחר כך נשב ונדבר. בשלב זה החלטתי נחושה שלא לשחק בגליל. בשבוע הבא אני מגיע לת"א שם אתגורר" אמר ארז.

חזן סיפר עוד כי אין עם מי ועל מה לדבר: „אף אחד מטעם הקבוצה לא ניסה ליצור איתי קשר. הם כנראה חושבים שעד תום מועד העברות בליגה בכדורסל העניין ישכח ואשאר אצלם. הם עושים טעות" סיכם חזן.

סימס מועמד למכבי ת"א

קבוצת הכדורסל של מכבי ת"א נמצאת במשא ומתן עם שחקן אליצור נתניה וילי סימס.

סימס לא חתם עדיין חוזה עם אליצור נתניה. בימים הקרובים נפגש עם אנשי מכבי ת"א. בעקבות עזיבתו של הווארד לאסוף שעבר להפועל ת"א מחפשים במכבי ת"א שחקן ישראלי וסימס נראה להם המתאים ביותר להצטרף לקבוצה.

יעקב כהן־צדק שכבר ירד מנחש:

תיקו בין בית"ר והפועל, נצחון ליבנה והפסד לאלופה

מאת יצחק ויסהוף

במשך חמש עונות נאבקה קבוצת מכבי יפו בתחתית הליגה הלאומית בכדורגל נגד הירידה לליגה הארצית. בכל אותן עונות הצליחה להישאר בליגה, הרבה בזכות אלילת־המזל והמוטיבציה של שחקניה. העונה כלו כל הקיצין ומכבי יפו נפרדה מהליגה הבכירה.

בכל העונות בהן נאבקה מכבי יפו נגד הירידה, וגם בעונות שהקבוצה ידעה ימים יפים, שיחק בשורותיה יעקב כהן־צדק, מגן, בלם וקשר בשעת־חירום. כיום, כשהוא מנהל את חנותו של שוער־העבר המצטיין, הרצל קביליו ז"ל, בתוקף בקשתו של השוער־זמר המנוח, כואב כהן־צדק את ירידתה של מכבי יפו ליגה: „אני לא רוצה לפרט, אך מה שאני יכול להגיד הוא כי היו הרבה טעויות. אם אשאר במכבי יפו, ואני מאמין שכך יהיה, אנסה לעזור לה לחזור לליגה הלאומית. מי שמשחק בקבוצה מגיל 12 לא יכול סתם להתנתק."

יעקב כהן־צדק, שאין לו מה להרוויח או להפסיד, ינסה לנחש את תוצאות משחקי המחזור ה־28 בליגה הלאומית השבת.

● מכבי יבנה — מכבי יפו: למכבי יבנה נותר סיכוי להישאר בליגה הלאומית. שחקניה מבקשים לראות את עצמם כבר אחרי המשחק נגד מכבי יפו. הם נמצאים במתח של משחק, דבר שכבר איננו במכבי יפו.

התחזית: נצחון למכבי יבנה.

● הפועל לוד — הפועל באר־שבע: שתי קבוצות שכבר הבטיחו את הישארותן בליגה. אני יודע ששחקני לוד שואפים לסיים במקום הרביעי. הם יעשו הכל כדי לנצח. להפועל באר־שבע אין כבר אתגרים בליגה. למרות כל שאמרתי — המשחק שקול.

התחזית: תיקו

● בית"ר נתניה — הפועל כפר־סבא: אין מה לומר על משחק זה. למרות שבית"ר נתניה מארחת היא תנצח.

התחזית: נצחון להפועל כפר־סבא.

● בית"ר ת"א — הפועל ת"א: משחק שקול. מצב שתי הקבוצות עדין ביותר. הפועל ת"א טכנית יותר מאשר יריבתה. שתי הקבוצות יהיו בלחץ. בית"ר היא בנויה יותר על לחימה.

התחזית: תיקו

● שמשון ת"א — מכבי ת"א: שתי קבוצות הלוחמות על מקום טוב יותר בצמרת. מכבי ת"א, עם הראש למשחק חצי־גמר גביע־המדינה. ייתכן ששחקניה ישמרו על רגליהם.

התחזית: תיקו.

● בית"ר ירושלים — מכבי נתניה: בית"ר ירושלים תסבול מירידה חדה במתח של שחקניה. לאחר הזכייה באליפות, וכל הרעש שהיה סביב הקבוצה השבוע, ישפיע על השחקנים. מכבי נתניה תבוא לבלומפילד שקטה ותזכה בכל הקופה.

התחזית: נצחון למכבי נתניה.

● מכבי חיפה — הפועל פ"ת: כישרון המצויין של שחקני מכבי חיפה, אבי רן, דניאל בראיילובסקי ואחרים, כפי שבא לידי ביטוי במשחק הנבחרת, יביא להם 3 נקודות מול הפועל פ"ת.

התחזית: נצחון למכבי חיפה.

● בני־יהודה ת"א — מכבי פ"ת: בני־יהודה כבר יודעת שלא תזכה באליפות. לכן כל מה שנותר לה הוא לשמור על מאזן אי־ההפסדים בעונה. מכבי פ"ת היא הפתעה לאור המיקום שלה.

התחזית: תיקו.

גביע המחזיקות לאייאקס

גברה בגמר על לוקומוטיב לייפציג 0:1 משער של מארקו ואן באסטן

גדול כדורגלני הולנד בכל הזמנים, יוהאן קרויף, הוביל אמש את קבוצת אייאקס אמסטרדם לזכיה בגביע אירופה למחזיקות גביע.

אייאקס גברה על הקבוצה המזרח גרמנית, לוקומוטיב לייפציג 0:1.

שער הנצחון נכבש כבר בדקה ה־21 על ידי החלוץ המצטיין מארקו ואן באסטן.

נסיונות לוקומוטיב לייפציג לאזן את התוצאה במחצית השניה עלו בתוהו בזכות משחק הגנה מעולה של ההולנדים.

במשחק שנערך באיצטדיון האולימפי באתונה חזו 35 אלף צופים.

מארקו ואן באסטן (ראשו מבצבץ משמאל) נוגח את שער הנצחון (0:1) לזכות אייאקס אמסטרדם אמש בגמר גביע אירופה למחזיקות גביע באתונה. (תצלום: איי.פי.)

מנשנגלדבאך דחתה הצעת איינדהובן

— הנהלת קבוצת בורוסיה מנשנגלדבאך הודיעה, כי דחתה את הצעתה של אלופת הולנד, פיליפס איינדהובן עבור רכישת אובה ראהן.

מנהלה של הגלאדבאך, הלמוט גראשהוף אמר, כי סכום הכסף שהציע איינדהובן — ארבעה מיליון מרקים (2.25 מיליון דולר) — אינו מספיק גבוה עבור הקשר הבין לאומי בן ה־24.

המועדון ההולנדי אמר קודם לכן, כי סיכם עם ראהן שבעונה הקרובה יופיע בשורותיו, כדי לסתום את הפער שנוצר עם העברתו של החלוץ הבין לאומי, רוד חוליט לאיי.סי. מילאן, תמורת 8.5 מיליון דולר.

קרית־שרת זכתה בדאבל

ניצחה את הארזים 14:15

● כדוריד

מאת יוסף חכם

בדוריידניות מכבי קרית־שרת/חולון זכו אמש בדאבל, כאשר הוסיפו לארונם גם את הגביע־חמורינה. לראשונה בתולדות המועדון, לאחר נצחון על מכבי הארזים רמת־גן — 14:15 (3:6 במחצית).

800 צופים נלהבים מילאו את יציעי האולם החדש בנס־ציונה וחזו במשחק־גמר מרתק ומותח.

שחקניות מכבי קרית־שרת/חולון הוליכו בכל דקות המשחק. בדקה ה־18 היתה התוצאה — 2:4 כאשר טינה ברק הצטיינה במיוחד בדקות אלו.

במחצית השנייה עלו שחקניות חולון ליתרון של 7:11, מצמד שערים של אודית עליון. אך שחקניות הארזים ניצלו חולשה חולונית והצליחו להשוות ל־11:11, משערים של טובה לנל ומונסה בר, בדקה ה־53. בהמשך סחטו כדוריידניות קרית־שרת את הנצחון.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, העניקה את הגביע לקפטן מכבי קרית־שרת/חולון, לאודיה גורוחובסקי.

שערים למכבי קרית־שרת/חולון: טינה ברק 6 (5 במכות 7 מטר); קלאודיה גורוחובסקי: 3; נטלי שמלה 2; אודית עליון 2; יפעת סולמני 1 ומלבינה פודל 1.

שערים למכבי הארזים רמת־גן: טובה לנל 4; מונסה בר 4; תמי סנריק 2; סמדר סניור 2; מיכל הירשמן 1; דלית קיראון 1.

שפטו: יוסף גרוסמן ודפי לוי.

קרב ראשון על הלאומית

מאת יוסף חכם

במפגש הראשון מתוך שלושה על כרטיס העליה לליגה הלאומית בכדוריד, יתמודדו הערב ב־8 במגרש גימנסיה הרצליה בתל־אביב, קבוצת מכבי תל־אביב מהליגה הארצית והפועל נוף ים מהלאומית.

שחקני מכבי תל־אביב שדורגו במקום השני בליגה הארצית עדיפים על שחקני הפועל נוף ים.

מאראדונה רוצה לשחק בריאל, טוטנהאם וברצלונה

כוכב הכדורגל, הארגנטיני דייגו ארמנדו מאראדונה אמר כי ברצונו לשחק בעוד שלוש קבוצות אירופיות בטרם יסיים את הקריירה שלו בבוקה־ג'וניורס בואנוס איירס. למאראדונה חוזה עם נאפולי עד סוף שנת 1989.

„הייתי מעוניין מאד להופיע שנה אחת בשורות ריאל מאדריד, שנה אחת בטוטנהאם ועוד שנה בברצלונה, שם שיחקתי בטרם הועברתי לנאפולי ב־1984" אמר מאראדונה.

מאראדונה שרואיין על ידי כתב סוכנות החדשות הארגנטינית „דיאריוס נוטיסיאס" בנאפולי, אמר עוד, כי נאפולי הציעה להאריך את חוזהו „אבל אזדקק לזמן כדי לחשוב על כך".

מאראדונה הוסיף: „הם אמרו לי לאחר שזכינו בכתר האליפות והקהל יצא מגדרו, כי עמו הם מסוגלים לזכות בכל תואר שהוא".

את הקריירה שלו החל מאראדונה בקבוצה קטנה ארגנטינוס ג'וניורס בילה שנה בבוקה ג'וניורס וסייע לה לזכות בתואר ב־1981, בטרם הצטרף לברצלונה לאחר משחקי גמר גביע העולם.

● כדורעף

תבוסה נוספת למצרים

נבחרת הכדורעף של מצרים נחלה מפלה נוספת בטורניר הקדם אולמפי בברזיליה, בירת בראזיל. והפעם על ידי קובה חזקה 3:0 (15:1, 15:8, 15:7).

תוצאות נוספות: ארגנטינה־יפאן 1:3 (15:2, 14:16, 15:9, 15:5). בראזיל־צרפת 1:3.

הלייקרס עלו לגמר המערבי

לוס אנגלס לייקרס עלתה לגמר האיזור המערבי בפלייאוף באנ.בי.איי. לאחר שהיא מוליכה בסידרה 1:4 מול גולדן סטייט, אותה ניצחה במשחק החמישי ביניהן 106:118.

במשחק השני באותו איזור, גברה יוסטון רוקטס על סיאטל סופרסוניקס 107:112 וצימצמה את הפער ל־3:2.

● הליגה הגרמנית

חמש נקודות יתרון לבאיירן

האלופה המערב־גרמנית באיירן מינכן הגדילה את יתרונה לחמש נקודות בצמרת, לאחר שניצחה במשחק השלמה את איינטרכט פראנקפורט 1:2, משעריהם של נורברט נאכווייה ומיכאל רומניגה.

לבאיירן 44 נקודות מ־28 משחקים, לפני המבורג 39.

הפסדים ליאניק נואה

● טניס

הטניסאי הצרפתי יאניק נואה המדורג רביעי באליפות איטליה הפתוחות ברומא, נחל שני הפסדים תוך שלושה ימים.

בראשית השבוע הפסיד בגמר „טורניר האלופים" בניו יורק לאקוודורי אנדרס גומז ואתמול נוצח במפתיע בידי הארגנטיני אדוארדו בנגוצ'אה 7:15, 6:1.

האמריקני ג'ון מקנרו המדורג שישי הפר סיגור מול הארגנטיני בן ה־17 פרנקו דאוויז המדורג 89 בעולם 6:4, 2:6, 3:6.

משחק זה הופסק כמה פעמים משך 85 דקות, בשל תקלה בתאורה.

המדורג ראשון הצ'כי איוואן לנדל ניצח את האיטלקי קלאודיו פנטה 2:6, 3:6.

בורדו ומארסיי ניצחו בגביע

שתי הקבוצות המתמודדות על התואר הצרפתי בכדורגל, ניצחו במשחקים ברבע גמר הגביע הצרפתי.

בורדו ניצחה את ליל 1:3 משני שעריו של ג'וזה טורה מהנקודה הלבנה, ומארסיי גברה על לנס 0:1, משערו של פטריק קובאניס, לאחר שניצל מסירה נפלאה של בלאז סליסקוביץ'.

לאוואל גברה על ריימס מהליגה השנייה 0:1 ואלה מהליגה השניה ניצחה את שטראסבורג מאותה ליגה 0:2.

משחקי הגומלין יהיו ב־19 בחודש.

הנכים לאליפות אירופה

לאחר הפסדה של מכבי ת"א בתחרויות אליפות אירופה נותרו למדינת ישראל עוד 3 אפשרויות לזכות בגביע אירופה בכדורסל.

שלוש האפשרויות הן: אליפות אירופה לנבחרות וכן תחרויות לאליפות אירופה בכדורסל לנכים הן לגברים והן לנשים, שיחלו ביום ראשון בצרפת.

מאמן נבחרת הנשים, דני שחר, השקיע בשנה האחרונה עבודה רבה בקידום היכולת האישית והקבוצתית של נבחרת הנשים, ובימים אלה נראה לו שאכן חל שיפור ביכולתן של הכדורסלניות.

על פי יחסי הכוחות שהיו בתחרויות אולימפיות קודמות צופה דני שחר סיכויים טובים, שנבחרתנו תגיע לגמר ביחד עם נבחרת החזקה של מערב גרמניה, שהינה אלופת שתי האולימפיאדות האחרונות שנערכו ב־1980 וב־1984.

גם נבחרת הגברים בהדרכת שמעון שלח ואלי לאור סיימה תקופת אימונים, שכללה מספר משחקי מבחן נגד נבחרת גרמניה.

לנבחרת הגברים צפויים מאבקים קשים כבר בבית המוקדם, שבו נכללות גם הנבחרות החזקות של צרפת, בלגיה ואיטליה.

כזכור זכתה ישראל בעבר 3 פעמים בגביע האירופאי והתקווה היא שלמרות הקשיים יצליחו הכדורסלנים להגיע לשלב הגמר ואולי אפילו לזכות בגביע.

פאסיץ' רוצה את הנפלד לבוסנה סאראייבו

שני מאמנים יוגוסלבים, שבאו להדריך מאמנים ישראלים במכון־וינגייט, גילו כי יוגוסלביה תתיר לשחקניה להופיע בחו"ל בכל גיל וכן תרשה לקבוצותיה להתחזק בזרים * יוגוסלביה מבקשת לזכות באליפות אירופה ביוון

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

„הייתי רוצה לראות את הישראלי נדב הנפלד משחק בשורות קבוצתי, בוסנה סאראייבו. נדב הוא שחקן קבוצתי; יש לו תחושת־מרחב כשהוא על המשטח, בעל משחק הגנה טוב, וקלעי מצויין. לדעתי, הנפלד הוא שחקן בעל אינטלגנציה למשחק הסלים. זהו שחקן מעולה בקנה־מידה אירופי ואישית אני עוקב אחרי התקדמותו מנבחרת הקדטים שלכם, דרך הנוער, ואני שמח שכיום הוא נמנה על שורות הנבחרת הלאומית של ישראל" — דברים חמים אלו אמר אתמול סוודסלב פאסיץ', מאמן קבוצת בוסנה סאראייבו, שזכה פעמיים בגביע־אירופה לאלופות והשנה בגביע המחזיקות.

בשנת 1981 הוליך פסיץ' את נבחרת הקדטים של יוגוסלביה למקום הראשון באירופה, ובשנה שעברה זכה באליפות אירופה עם נבחרת הנוער של יוגוסלביה.

פאסיץ' השתתף אתמול, יחד עם פארוק קולנוביץ', המנהל הכללי באקדמיה לכדורסל בפולה, יוגוסלביה, במסיבת עתונאים בת"א, לציון השתלמות מאמני הכדורסל בישראל, הנערכת מדי שנה במכון־וינגייט. השניים הוזמנו ארצה כדי להעביר את הקורס ל־150 מאמנים ישראלים.

אורי שפר, מנהל בית־הספר למאמנים במכון־וינגייט, הוסיף: „ביוגוסלביה מתאמנים ומנסים לאתר כדורסלנים צעירים בשיטה דומה לזו בישראל. יוגוסלביה היא מעצמה, ויש מה ללמוד ממנה".

ננצח את ברה"מ

פארוק קולנוביץ', שאימן בעבר את קבוצת שיבינקה, וחניכו בקבוצה זו היה דרזן פטרוביץ, נחשב כיום לאחד מעשרת המאמנים הטובים ביוגוסלביה. קולנוביץ סיפר כי החל מהעונה הקרובה יותר לשחקנים יוגוסלבים להופיע באירופה עוד לפני שמלאו להם 29 שנה, כנהוג עד היום.

לשאלה, האם יותר להביא זרים ליוגוסלביה, השיב: „ביוגוסלביה משחקים זרים בהוקי; נפתח את השוק לזרים, בדיוק כפי שניתן לשחקנים שלנו לשחק במדינות שונות. אם ימצאו שחקנים מתאימים הם יובאו ליוגוסלביה".

קולנוביץ' ופאסיץ' סיפרו על הכדורסל היוגוסלבי ועל הדרך שבה הם מנסים לאתר כדורסלנים צעירים.

השניים גילו כי הדעות לגבי כישוריו של המאמן הלאומי קרזימיר צוסיץ' חלוקות: „באליפות אירופה ביוון אנו מסוגלים לנצח את נבחרת ברית־המועצות במשחק־הפתיחה" — אמר קולנוביץ'.

פאסיץ' הוסיף בעניין זה: „אני, כפטריוט יוגוסלבי, הייתי רוצה לראות את יוגוסלביה זוכה באליפות אירופה, אבל גם הופעה במשחק־הגמר תספק אותי".

כיום מונה הסגל היוגוסלבי שחקנים כדרזן ואלכסנדר פטרוביץ', ראדובנוביץ, ברנקוביץ', קוקוץ', גרבוביץ', ראג'ה, פאסבאל ואחרים.

היבוא הורס

פאסיץ' „פירגן" לכדורסל הישראלי: „יש לכם כדורסל מהיר מאד, הגנה תוקפנית, כפי שראיתי את הנבחרות הצעירות שלכם. בגילאים מבוגרים ראיתי את מכבי ת"א, ושם יש גובה, דבר שלא כל־כך מגיע לידי ביטוי בנבחרת הלאומית. בסך־הכל הכדורסל הישראלי די דומה לזה הקיים ביוגוסלביה, אולם לדעתי יבוא הזרים הורס את הישראלים, שהם ללא ספק מוכשרים וכשרוניים".

שני המאמנים היוגוסלבים ינסו, בעזרת שחקני נבחרת הקדטים של ישראל, להדגים בפני המאמנים הישראלים שיטות שונות באימון המודרני; איך יש להכין נבחרות צעירות למשימות מיוחדות ולהכין נבחרות בוגרות למאמץ גופני.

עוד ישתתפו בהדגמות כדורסלנים כחיים זלוטיקמן, ישראל אלימלך, גיב בונין, אבי מאור, משה רייס, אריה מנקין, מרק סיק ואחרים.

אבנר הדר, מנהל המחלקה להכשרת מאמנים במכון־וינגייט, היוצא לחופשה מתפקידו לאחר מספר שנים, סיפר כי בעקבות הקשרים המתהדקים בין הכדורסל הישראלי והיוגוסלבי, הוזמנה נבחרת הקדטים למחנה־אימון ביוגוסלביה, לפני אליפות אירופה לקדטים שתיערך בהונגריה.

בשנה הבאה יוזמן להדריך בובי נייט, מאמנה האולימפי של ארה"ב.

ג'מצ'י וליפין לא התאמנו

מאת יצחק ויסהוף

דורון ג'מצ'י קטנן נבחרת הכדורסל לא נטל אתמול חלק באימוני הסגל לאחר שהתלונן על כאבים בגבו. ג'מצ'י מקווה לשוב היום לאימונים.

לעומת העדרו של ג'מצ'י שב לאימוני הנבחרת לאבאן מרסר לאחר שהכאבים בגבו חלפו. כמוהו שב להתאמן עופר פלייסר שנפגע קלות בתאונת דרכים.

מאימוני הנבחרת המשיך להעדר חן ליפין שלא החלים מהפציעה בכתפו.

היום תתאמן הנבחרת פעמיים ויתכן כי בתום האימון השני יבחר המאמן צבי שרף את 13 השחקנים שיצאו ביום ראשון לטורניר בהולנד.

ג'קי רובינזון והפועל ת"א נפגשו ב... ביהמ"ש

ג'קי רובינזון, הכדורסלן שחקן העבר שהפועל ת"א הפסיקה בו לפני כשנה נפגש אתמול בבית המשפט עם קבוצת הפועל ת"א כאשר שופט דינה ארנון, ייצגו את הפועל בתביעה נגד הפועל ת"א שהעבירה לדבריו חוזה שנחתם עמו.

את מועצת פועלי ת"א ייצג עו"ד נמרוד אשכולי שדרש עבודה על סך 4000 דולר לעומת תביעתו של רובינזון שדרש פיצוי בסך 80 אלף דולר.

לאחר דיון הודיע הפועל ת"א כי היא מוכנה לשלם לשחקן 6000 דולר אולם עו"ד ארנון, שייצג את רובינזון, דרש 30 אלף. שופט המשפט הציע פשרה על סך 12 וחצי אלף דולר ושני הצדדים הסכימו לשקול את ההצעה.

הרחקת עמר תופסת בליגה

● כדורגל

מאת אשר גולדשלגר

יהודה עמר כדורגלן הפועל ת"א ונבחרת העתודה יחמיץ את שני משחקי הליגה הקרובים של קבוצתו מול בית"ר ת"א ובית"ר נתניה בשל הרחקתו ממשחק נבחרת העתודה ביום שני מול גלזגו ריינג'רס.

היועץ המשפטי של ההתאחדות לכדורגל קבע אתמול כי הרחקתו של יהודה עמר ממשחק נבחרת העתודה תופס גם לגבי משחקי ליגה וגביע. לפיכך ירצה עמר עונש הרחקה אוטומטי של שני משחקי ליגה.

לאחר ריצוי העונש יוחלט אם להעמידו לדין בהסתמך על עברו המשמעתי.

יהודה עמר עלול להחמיץ גם את משחק נבחרת העתודה מול נבחרת המשנה של שווייץ ביום שלישי בשווייץ.

קבוצת הפועל ת"א תערער ככל הנראה היום על ההחלטה להרחיק את יהודה עמר. האגודה תטען כי אין מקום להעניש את עמר כיוון שהרחקה ממשחקי ידידות לא נכללה שהתקיים במסגרת להתאחדות הכדורגל.

מנהל ההתאחדות לכדורגל יוסף הראל אמר אמש כי אין להפועל ת"א כל סיכוי בערעור אם כי זכותה לעשות כן.

אתמול הגיע לידיו של ההתאחדות דו"ח השופט יצחק בן יצחק ובו הוא מציין את הרחקתו של יהודה עמר יחד עם עמיתו הסקוטי גראהם רוברטס.

השופט בן יצחק מציין כי הוזהר במחצית את מנהל נבחרת העתודה אברהם אזולאי לאחר שהעליב אותו. בהתאחדות לכדורגל מתלבטים כיצד לנהוג בהרחקה זו.

בית הדין המשמעתי דוחה את הדיון בדו"ח השופט אלי פרוסט המאשים את קבוצת בית"ר ירושלים בזריקת רימוני עשן לעבר המגרש במשחק האליפות עם מכבי ת"א.

הבכירים ישפטו בארציה

מאת יוסף חכם

משחקי הליגה הלאומית והארצית בכדורגל יתחדשו בשבת. מוקדי המשחקים יהיו בליגה הארצית ולכן שיבץ איגוד השופטים את הבכירים לנהל משחקים בליגה זו.

שופטי השבת בלאומית: יוסף דיאמנט (מכבי יבנה־מכבי יפו), יאיר טילינגר (הפועל לוד־הפועל באר שבע), דאור סוהיל (בית"ר נתניה־הפועל כפר־סבא), צבי שריר (בית"ר תל אביב־הפועל תל אביב), משה אשכנזי (שמשון תל אביב־מכבי תל אביב), עובדיה צבי (בית"ר ירושלים־מכבי נתניה), אריה פרוסט (מכבי חיפה־הפועל פתח תקוה), הרב ליפקוביץ (בני יהודה תל אביב־מכבי פתח תקוה).

שופטי השבת בארציה: יהודה בן־יצחק (הפועל „צפריריס" חולון־הפועל חיפה), יעקב שיינר (הפועל חדרה־הפועל ירושלים), יהושע לוי (הפועל רמת גן־מכבי רמת עמידר), עובדיה בן־יצחק (הפועל יהוד־בית"ר רמלה), רחמים ריעאני (הפועל בית שאן־הכוח מכבי רמת גן), עמית קליין (בית"ר נהריה־הפועל טבריה), יוסף שוער (בני עכו־הפועל עכו), רחמים שלום (הפועל דימונה־הפועל מרמורק).

רבינזון מועמד לשמשון

מאת משה רוזנברג

דורון רבינזון חלוץ מכבי פתח תקוה עשוי לשחק בעונה הבאה בשורות קבוצת שמשון ת"א מהליגה הלאומית.

אין זה סוד כי העונה הנוכחית לא רווה רבינזון נחת ממכבי פתח תקוה. פרט לפציעתו ממנה נעדר שלושה חודשים, נקנס רבינזון בסך 3000 דולר, על ידי ועדת משמעת פנימית בשל ראיון למקומון פתח תקואי.

רבינזון הודיע למקורביו כי אינו חפץ להמשיך לשחק במכבי פתח תקוה. ידיעה זו הגיעה לקבוצת שמשון ת"א שכבר פנתה אליו במטרה לרכשו לעונה הבאה.

בתגובה על כך מסר יו"ר האגודה גדי גארדל: „עדיין לא קיבלנו הצעה למכור את רבינזון אבל ברגע שנקבל נדון בבקשה".

אתמול במשחק אימון מול הפועל בת ים מליגה א' שהעפילה למשחקי המבחן לעליה לליגה הארצית ניצחה מכבי פתח־תקוה בדוחק 2:3. את השערים לפתח תקוה הבקיעו: רפי כהן, דורון רובינזון (מהנקודה הלבנה) ואסי בן שמעון. לבתים, שגילתה יכולת שוות כוחות, כבשו דוד נמני ואבי שלום.

אלון לאוסטריה, לוין לבלגיה

מאת כתבנו מפתח תקוה

בלם הפועל פתח תקוה ניר אלון ייצא בתחילת השבוע לאוסטריה כדי לעבור טיפולים בברכו הפגועה.

אלון הסובל מפציעה בברכו, לא יכול היה לקבל טיפול בישראל לאור הפציעה הקשה.

ראשי האגודה הבינו, לאחר התייעצות שקיבלו מרופא מקומי, כי ניר אלון יוכל לקבל טיפול רפואי ואבחנה מדויקת אצל אורטופד מומחה בנושא באוסטריה. ככל הנראה יעבור הכדורגלן ניתוח כדי להיות כשיר לעונת המשחקים הבאה.

באשר לחלוץ הקבוצה ניר לוין הרי שהסוכן הבלגי ישראל פנה נמצא בימים אלו במשא ומתן עם שלוש קבוצות בליגות מהליגה הראשונה במטרה למצוא לניר לוין לפחות קבוצה צמרת מהליגה הבלגית. הפועל פתח תקוה הסכימה לניר לוין כי לא תעמוד בפניו במידה וירצה לשחק באירופה.

מה ● מתי ● היכן

עכברים 23.05 „בינינו לבין עצמנו" - שיחות עם מאזינים בשידור חי - מנחה: אלכס טלמור.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת 06.30 „מוקדים" - החדשות הראשונות של היום עם מירב אוסיר 07.05 שבע אפס שבע - עם אלכס אנסקי 08.00 בוקר טוב ישראל - שעת אקטואליה יומית 09.05 „אילה בוקר" - עם אלי ישראלי 10.05 „הפסקת 10" - עם מיכל ניב 11.05 „נכון לעכשיו" - עם יוסי אבארי 13.05 „מקום טוב באמצע" - עם יצחק בן נר ואורלי יניב 14.05 „רו רה יומי" - עם דובי לנץ ודני קרפל 16.05 „מה יש" - עם ארו טל 16.05 „ארבע אחרי הצהריים" - שעה של שירים עבריים 16.54 „באופן מילולי" - מיתו של אבשלום חור 17.00 „ערב טוב ישראל" - עם דן שילון, יעל דן וגוני סגיר 18.05 שעה יחלה על כלכלה - עם שמואל נחושתן 18.45 „מסולש" - עימות יומי בענייני השעה. מנחה: יוסי עוזר 18.55 הודעות לחיילים 19.05 „שירים מכאן" - שירים עבריים - עם שירה גרא 19.50 תיק פלילי 373/87 מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק - יומן מיוחד לסיקור אירועי המשפט 20.05 „סלונקי אושוויץ" - שעה חמישית מתוך המישדר התעודי המיוחד של גל"צ ליום הזכרון לשואה ולגבורה תשמ"ו - בשידור חוזר 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת פילוסופיה של הטכנולוגיה (ש"ח) 22.05 „על הדבש ועל הכיפאק" - שירים שהחברה אוהבים 23.05 „עשרים וארבע – היום שהיה" - עם ירון וילנסקי 23.55 „שיחת חצות" - עם המחזאי יוסף מונדי 00.05 ציפורי לילה מכלות - עם משה מורד 03.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר - שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

19.05 „רדיו רדיו" - עם יואב קוטנר 20.00 „סכבבבסים" - מידע, ר"שים משחקי רדיו ומוסיקה לחיילים שנשארו בתורנות עם אברי גלעד 22.05 „על הדבש ועל הכיפאק" - שירים שהחברה אוהבים 23.05 „קול הגא'ו הזה" - עורך ומגיש: רני קרפל

רשת ג'

06.11 „בחזרה לאושר" - להיטים ותיקים 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" - שירים ופזמונים ישראליים 09.05 „מה כבר תשמע" - עם אבי אתגר 10.05 „שבעים מי יודע" 11.05 „אהבה יומיומית" - עם יוסי סאס 12.05 „רק מוסיקה" 13.05 „רק בימי חול" - עם מנחם פרי 14.08 „פזמון חוזר" 15.05 „חדש, חדיש ומחודש" - עם שוש עטרי 16.05 „הצגה יומית" - עם יקיר אביב 18.05 „קוליבר" - שבועון פופ 20.05 „לי ולך" - שיר וברכה 21.05 „מופע רוק" - עם דליה כהן 23.05 „הלילה הוא שירים"

קולנוע

תל־אביב
4.30, 7.15, 9.30
אסתר: 8 מיליון דרכים למות 5, 7.15, 9.40
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים
3, 7.15, 9.30
בן־יהודה: יומן תוף ברייטון 5, 7.15, 9.30

גת: חנות קטנה ומטריפה 1.15, 5.15, 9.15
גורדון: אהבה נגובה 7.00, 9.30
דקל: קרוקודיל דנדי 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: פלאטון 7.10
דור: פרצוף לוהט 5, 7.15, 9.30
לימור חדש: הבוקר שאחרי 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: 40 מ"ר גרמניה 7.30, 9.30
סינמה 1: חנה ואחיותיה 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 5, 7.15, 9.30
פאר: ללא רחמים 5, 7.30, 9.30
פאריס: בטי בלו 12, 2, 7.15, 9.30
רסערה 23.30
רב־חן:
חן 1: צבע הכסף 5, 7.30, 9.50
חן 2: הרומן שלי באוקספורד 5, 7.25, 9.45
חן 3: אל תקרא לי לבן 5, 7.40, 9.45
חן 4: פשעים שבלב 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: ג'שוע אתמול והיום 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחקן: פלאטון 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: נער הזהב 5, 7.15, 9.30
תכלת: דקה לחצות 4.30, 7.00, 9.35

רמת־גן
אואזיס: 8 מיליון דרכים למות 4, 6.40, 9.30
לילי: פלאטון 7.15, 9.30
ארמון: קרוקודיל דנדי 5, 7.30, 9.45
רב־גן:
גן 1: הנכל הבורמזי 5, 7.20, 9.40
גן 2: חנות קטנה ומטריפה 5, 7.20, 9.40
גן 3: צבע הכסף 5, 7.30, 9.40
גן 4: הבוקר שאחרי 6.15, 9.15

ירושלים
אדיסון: נער הזהב 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: [illegible] 4.30, 9.15
בית אגרון:
16.30 טרזן ובנו
18.00 השוטר מבברלי הילס
20.00 וודי אלן — ישנוני
21.45 נשיקת אשת העכביש
24.00 מונטי פייטון — צהוב הזקן
כפיר: פלטון 4.30, 7.00, 9.30
אורגיל: אל תקרא לי לבן 4.30, 7, 9.15
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.00
סמדר: מפרץ מוסקיטו 7.00, 9.30
הבירה: האינסטלטור 4.30, 7.15, 9.15
אוריון
אור 1: קרוקודיל דנדי 4, 6.30, 9
אור 2: להתחתן שנית 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: ג'ק פלאש המקסף 6.30, 9.00
אור 5: חליפת ערב 4.30, 7.00, 9.00
עדן: כלא הנשים 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: כס הדמים 18.30

חיפה
ארמון: הרומן שלי באוקספורד 4, 6.30, 9.00
אורה: שם הורד 4.30, 7.00, 9.15
חן: הסיגליות הן כחולות 4.30, 6.45, 9.00
עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: שיחות מלוכלכות 4.45, 7.15, 9.30
עצמון 3: נפגש בחוף 4.30, 7.00, 9.15

סאר: קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00, 9.15
רון: נער הזהב 4, 6.30, 9.00
אסטור: פלאטון 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: דקה לחצות 4.45, 9.15
קרן אור המתחדש: סיפורים מהחיים 7.00, 9.15

נתניה
שרון: קשוחים שכמונו 5, 7.15
סטודיו: הבוקר שאחרי 5, 7.15

חולון
סביון: כלא הנשים 5, 7.15, 9.30
מגדל: אל תקרא לי לבן 4.00, 6.00, 9.00
ארמון: האינסטלטור 5, 7.30, 9.30

בת־ים
עצמאות: חזיז ורעם 5, 7.15, 9.30

הרצליה
דוידל: כלא הנשים 5.00, 7.15, 9.30

באר־שבע
קרן: מלכודת 52 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה
היכל 1: ילדים חורגים לאלוהים
היכל 2: נער הזהב 5, 7.15, 9.30
היכל 3: פלאטון 5, 7.15, 9.30

עפולה
מגתתרין: מלקולם 9.30

רעננה
אורות: [illegible] 4.30, 7, 9.30

גבעתיים
חן: ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.15, 9.30

ראשון־לציון
רון 11: ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.15, 9.30
רון 12: פלאטון 4.30, 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 14.5
מירלת אפרת: 20.30
חפרדס — 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 14.5 בשעה 20.30
„המסע של אמא טאבורי".
בשעה 23.00
„מועדון הווידאו בצוותא"
בהנחיית יואב קוטנר: רוק ווידאו בשנות ה־80

טלוויזיה

08.00 טלטקסט – עד כאן – חדשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.15 קשת וענן – סוד הדרורות (כ) 08.40 כלי טורות – כינויים שורוק 09.00 ארץ מולדת – תצלצל שסחנו כפעמון הכסף (כ) 09.20 מרעי הטבע – כיצד נושמים בעלי־חיים. 2. המזון – אנרגיה מן השמש 10.10 אנגלית ה' 10.30 הגיל הרך – רחוב סומסום 11.00 אנגלית ו' 11.15 ערבית מדוברת 11.30 אנגלית ח' 12.00 טלטקסט – עד כאן – „אתמול במשפט דמיאניוק" 12.25 אנגלית ט' 13.00 היסטוריה (ע"י) – העשרה – רמה"ל ב' 13.30 ספרות – מספרים. נגיל ומכנסיים ארוכים 14.00 טלטקסט – עד כאן * חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 קשר משפחתי – בשידור חוזר 15.00 טאו טאו 15.25 רחוב סומסום 16.00 שעת כושר 16.10 גברת פלפלת 16.30 מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק – משדר מיוחד של ערב חדש 17.00 ערב חדש – מנחה: דן מרגלית 17.30 „כאותו עניין" – סדרה שבועית המעלה בעיות של צעירים בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים; מנחה: אלירן אליעז 18.00 „תלת רגליים" – סדרת הרפתקות בריטית. הפרק השני: וויל וזאן פול יוצאים לדרך מן ההרים הלבנים. להשתתף במשחקים האולימפיים, ותקווה להגיע אל עיר־הזהב של תלת־רגליים. אבל כבר בתחילת הדרך נראה, כי התכנית כולה נסבכה 18.25 „פסוקו של מקום" – לקראת ל"ג בעומר, מבט אל מירון 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 חידון רמאדן – פרק שמיני מתוך „אל־איאם" לפי ספרו של טאהה חסין (ערבית) 19.00 „מפגש" – תכנית דיון שבועית, העוסקת בענייני השעה (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 מבט ספורט 20.30 „בקודת חן" – סדרת טיולים עם אורי דביר 21.00 מבט לחדשות 21.35 „דוד בן־גוריון" – סדרה בת 3 פרקים. בדיקת גישתו והחלטותיו של דוד בן־גוריון בשלושה נושאים: א. הברית הפוליטית שכרת עם המפלגות הדתיות ויצירת המושג של הסטטוס קוו בענייני דת. ב. המאבק שניהל בן־גוריון על תמיכת הסכם השילומים ועל תפיסת גרמניה כ„גרמניה האחרת" על רקע זכרון השואה. ג. יחסיו של בן גוריון לבעיה הדתית־ערבית 22.25 „רמפסר ומייקפיס" – הפרק החמישי: מלכות. 23.15 מוסיקה: קונצ'רטו לפסנתר של גריג. הסולן – ארתור רובינשטיין, עם התזמורת הסימפונית של לונדון מנצח אנדרי פרבין 23.45 „הגיע זמן לשון" – פינה לענייני לשון בהנחית אבשלום קור. הנושא: הוא שנה על השאלה: איזה שום יש ב„שום דבר"? חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר" 07.09 „בהאזנה נינוחה" 09.00 „קונצרט בוקר" באך: קנטטה האיכרים; שפוהר: סונטה קונצ'רטנטה לנבל וחליל במי במול מז'ור; שוברט: רביעיית כלי־קשת בלה מינור ד. 804; פרוקופייב: 2 קטעים מתוך הסויטה „רומיאו ויוליה"; בטהובן: קונצ'רטו בדו מז'ור אופוס 56 לפסנתר כינור וצ'לו; ברהמס: סימפוניה מס' 3 בפה מז'ור 11.57 „פינת השיר" משירי נתן זך 12.00 „מן הפרטיטורה" שומאן: סונטה בדו מז'ור; סונטה לנבל סולו; הינדמית: סונטה לקונטרבס ופסנתר 13.05 „בהאזנה נינוחה" 15.00 „מפגשים" 16.00 „אנגתאל" – שידור חי מאולם ימק"א בירושלים נורית סילבר – צ'לו אמנון סילבר – פסנתר; פרסקובלדי־קאסדו: טוקטה; בטהובן: סונטה מס' 3 בלה מז'ור אופוס 69; מארטינו: ואריאציות על שיר עם סלובקי 17.30 „קשת של צלילים" – מיגון מוסיקלי 18.02 „אנתולוגיה בצלילי מוסיקה כנסייתית באירופה המרכזית של המאה ה־16" ג' 19.00 „מוסיקה קלאסית קלה" 20.05 „אינטרלוד" – רצף מוסיקלי 20.27 „פינת השיר" 20.30 „קונצרט התזמורת הסימפונית" – שידור ישיר מאולם הנריקאון. היידן: סימפוניה מס' 49 „לה פסיונה"; מוצרט: דיברטימנטו לכלי־קשת ק. 136 הפסקה – „אנתולוגיה"; מוצרט: סרנדה לכלי־נשיפה, ק. 388; היידן: סימפוניה מס' 104, ברה מז'ור („לונדון") 23.00 „דור הזהב" – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות – תכנית ראשונה. שוברט: „הטוחנת היפה"

רשת א'

07.30 „רדיקל" 08.05 „תגור" – עם בני הגיל 08.27 משפט דמיאניוק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים 15.00 „בראש צעיר" – מגזין יומי לילדים ולבני נוער 15.30 „השכלה הדעת לכל" – בשיתוף האוניברסיטה הפתוחה 16.05 „ארץ לא נודעת" 17.00 חדשות ותכנית באנגלית 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית 18.05 „מינזות ערב" – משדר יומי להווי ומסורת 19.05 „שיעור בתנ"ך" 19.30 שירים לעולים 22.05 „יש לי חלום" – עורך ומנחה יובב כך. עם הפסיכיאטרית ד"ר רוחמה מרתון והפסיכולוג עמי פרנקנוטר

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה" 08.05 „קושים עניין" – עם גבי גזית ושלום קיטל 09.05 „ביקור בית" – עם רבקה מיכאלי 10.05 „כל צבעי הקשת" – מגזין יומי 11.30 „סעו לשלום" – עם גדעון הוד 12.10 „אלף־אלף" ב„בית" – עם אהוד מנור 13.05 „בתוך היום" – חדשות ופנמתים 14.08 „לראות או לא לראות" – יומן חדשות לתרבות ואמנות 14.30 „בת צחוק" – הווי הומור 15.05 „רגעי קסם" 16.05 „שירים ושיעורים" 16.55 קראתי ספר – קוראים ממליצים 17.05 „יומן לכלכלה" 17.30 „על מספרים ואנשים" – מגזין המשק והחברה 18.08 „מוקד" – עורך ומנחה יגאל גולן 18.45 היום בספורט 19.00 „יום הזה" 19.35 השבוע בכנסת 20.05 „שורשים" – שבועון לענייני פולקלור ועדות 22.05 שירים

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים, הנביאים 3.
חולון
חורי — סוקולוב 70.
ירושלים
תנ.ם. הדסה — בי"ח הר הצופים.
נתניה
נתניה — הרצל 11.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
הדסה — כצנלסון 151.
תל־אביב
בריאות — המלך ג'ורג' 28.
נוה — ארלוזרוב 170.
חיפה
שפרינצק — דרך צרפת 57.
רחובות
ברק — הרצל 185.
רעננה־כ"ס
ק. גולן — אחוזה 198.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
ביקור חולים – ילדים. שערי צדק – פנימית, נשים. הדסה ע"כ – כירורגית. אורטופדית, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח בלילות
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00–20.00, בימי ו' 08.00–15.00. טלפונים: 03־433300, 05־433500.
יד ביד – ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־245358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222
קו פתוח לחולים במצוקה בימי ב' ד' – טל. 222732.
„קו פתוח" – ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של חמתי לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות 15.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנטן 26, קומה ג', טל' 521566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 21.00 בשבת.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה — המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות מוקד טלפוני בלבד. טל': 294869, 03־285822.
מרכז מידע לנפגעי סמים ... טל' 52452־052 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 227171־02
ער"ן תל־אביב — טל' 5461111־03
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 7361111־03
ער"ן חיפה — טל' 672222־04
ער"ן באר־שבע — טל' 418111־057
ער"ן נתניה — טל' 35316־053
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 101.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמלה — 101. מגדל העמק ... נהריה — 101. בת־ים — טל' 5811111. באר־שבע — טל' 74767־057.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244: חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30
מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.36
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
• רכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

ועדת משנה לתכנון ולבניה
עיריית באר־שבע
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה באר־שבע בקשה למתן חריגה מקווי בנין בתכנית מפורטת.
מהות הבקשה: חריגה מאחוזי הבניה המותרים לפי התכנית הנ"ל בגוש 38001 ברחוב הרצל 85.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מהחריגה רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.
סימה פינבלום, יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה עיר באר־שבע

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג ממגורים למשרד אדריכלים לתקופה של 5 שנים לשם חיסול המשרד ברחוב גור מס' 9 גוש 6108 חלקה 367.
תיק בנין 009־526/1
בקשה מס' 861849
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בססי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

תן טרמפ לחייל

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף ולחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6144 חלקה 621 רחוב שדה אהרונסון מס' 27 והיינו הקלה 10% בצד מרווח צדדי.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להמסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.
אורי עמית, ראש עיריית ר"ג
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

הועדה המקומית לבניה ותכנון
בני־ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הגב' חוה דרומי הגישה בקשה לוועדה זו בתכנית מס' 19449/א לבנות תוספת למבנה קיים ברחוב שטרסר 16 גוש 6122 חלקה 759 באזור ג' בקומה רביעית חלקית (מעל ק"ג ע"ע) בהקלות הבאות: קומה רביעית חלקית, וכן 6% בבנין שיפור תנאי דיור ועוד 25% בבנין בנייה בקומה רביעית, וזה שלא בהתאם לתכנית בניין ערים 105 ב' החלה במקום.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית ב"ב בשעות קבלת קהל, ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מר מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבניין ותכנון העיר בני־ברק

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן — הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, בגוש 6156 חלקה 183 רח' קריתי מס' 1 והיינו: הקלה במסגרת 6% משטח החלקה ו־10% בק.ב. במרווח צדדי.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה והתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 640775־04
מר—248
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: י. הרט בע"מ — לאשר הקמת בנין קדמי בן 2 קומות ובנין אחורי בן 3 קומות מעל קומת עמודים ברח' הראשונים מס' 9 חלקה 53 בגוש 11575 קריית־חיים מזרחית.
הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. עודף שטח בניה מעל למותר.
2. קומה חלקית נוספת מעל למותר עקב ניצול שטח בקומת העמודים.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 10.00—11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת הנ"ל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעמיץ
מהנדס העיר

חוק תכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
טובים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה טובים הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקראת שינוי תכנית מס' 1 לתכנית מפורטת 155/03/6 ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: חלוקת מגרש 115א' לשתי חלקות 115א, 115ב.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 2.010 דונם. גוש 309 חלקה 115 קרית־מלאכי.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
עמק הירדן
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 5126 — קיבוץ אפיקים" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: חלקי גושים 15170, 15171, 15175, 15178.
עיקרי מטרת התכנית: הכנת תיחום שטח הפיתוח של הקיבוץ והסדרי הבניה בו.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
עמרם קלעג'י, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון
תאריך: כ"ה בניסן התשמ"ז — 24.4.1987

ישראל ומצרים הגישו טענותיהן לוועדת הבוררות בעניין טאבה

שני הצדדים הגישו אתמול בכתב את טיעוניהם ליו"ר הוועדה השבדי גונאר לגרגרן

ז'נווה. — מצרים וישראל הגישו אתמול את טענותיהן בעניין מובלעת טאבה לוועדת הבוררות, אשר הוקמה בשנה שעברה כדי לפסוק בשאלת הריבונות על הטריטוריה הזאת. טענות הצדדים כלולות במסמכים שהוגשו לוועדת הבוררות.

פקידים מסרו כי היועץ המשפטי של משרד החוץ הישראלי רובי סבל, וראש המחלקה המשפטית במשרד החוץ המצרי נביל אלערבי, הגישו את המסמכים ליו"ר ועדת הבוררות, השוודי גונאר לגרגרן.

שני הצדדים הסכימו בספטמבר שעבר למסור את הסכסוך לבוררות בינלאומית מחייבת, אשר תכריע בשאלת הריבונות על טאבה — שטח של 760 מטרים, המוחזק בידי ישראל ואשר מצרים טוענת לבעלות עליו.

הגשת המסמכים בווילה מבודדת ליד ז'נווה היתה הצעד הראשון בשורת צעדים לקראת התחלת הדיון המעשי במסגרת הבוררות. לאחר הגשת המסמכים, בפגישה שנמשכה כשעה, אמר סבל, כי כל צד הגיש לגרגרן את טענותיו בכתב.

הגשנו מאות עמודים של טיעונים משפטיים, מסמכים היסטוריים הלקוחים בעיקר מהארכיונים הבריטיים, מפות וצילומים, אמר הנציג הישראלי.

כל צד קיבל גם העתקים מן המסמכים שהגיש הצד שכנגד. על סמך זה יוכנו טענות נוספות ויוגשו לחמשת חברי ועדת הבוררות בפגישה נוספת שתתקיים בז'נווה ב־12 באוקטובר.

הכתבים לא הצליחו להתקשר אל אלערבי כדי לקבל את תגובתו.

לכל אחד משני הצדדים היריבים יש נציג אחד בוועדת הבוררות — האמר סולטן ממצרים ורות לפידות מישראל. שאר חברי הוועדה הם — דיטריך שינדלר משוויץ ופייר בלה מצרפת, נוסף ליו"ר לגרגרן.

ישראל מערערת על דיוקן של המפות, שלפיהן נמצאת טאבה בצד המצרי של הגבול והיא דורשת לקבל את התווי המסומן במפות הטורקיות הישנות מתקופת השלטון העותומני, אשר נסתיים בראשית המאה הנוכחית.

מצרים מצידה טוענת כי ישראל עצמה הכירה בתביעתה של מצרים לגבי השטח הזה, שכן היא החזירה אותו למצרים בעת נסיגתה הקודמת מסיני לאחר מלחמת 1956.

יועץ המועצה לבטחון של ארה"ב הכחיש כי קיבל תשלומים משווימר

בחקירת הוועידה היום, אמר מקפרלן שקמחי הדגיש שישראל תבין אם ארה"ב תידחה ההצעה הישראלית

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — מייקל לדין, יועץ במועצה לביטחון לאומי של ארה"ב הכחיש אתמול בשיחה טלפונית את הגירסה שקיבל תשלומים מאל שוימר, סוחר הנשק הישראלי, כמי שטען אוליבר נורת שהיה חבר המועצה לביטחון לאומי.

כזכור, מצוטט נוסח בדו"ח ועדת טוואר כמי שאמר כי עמירם ניר, היועץ לענייני טירור של ראש ממשלת ישראל, הודיע לו בינואר 1986 כי הוחלט לצרף אותו למיבצע האירני, מאחר שבישראל התעורר החשש שאל שוימר, יעקב נמרודי וייתכן אף דוד קמחי עשו רווחים אישיים מעסקות הנשק עם אירן.

בחקירה שהתנהלה היום דחה רוברט מקפרלן, שהיה יועץ הנשיא לביטחון לאומי, רמזים שהושמעו על־ידי סנטור רפובלקני, לפיהם קשרה ישראל קשר עם פקידים אמריקנים אוהרים כדי לסבך את ממשל הנשיא רייגן במתן רשות למכירת נשק לאירן.

תפקידו של קמחי

הסנטור ג'יימס מקקלור מאיידאהו חזר וחקר את מקפרלן בקשר לתפקידים שמילא דוד קמחי בפרשת אירן יחד עם שני סוחרי הנשק הישראלים אל שוימר ויעקב נמרודי. בתקופה שעליה מדובר, שימש קמחי כמנכ"ל משרד החוץ הישראלי.

התקבל גם הרושם שסנטור מקקלור ביקש להוכיח שקיים קשר בין ישראל למייקל לדין, ששימש כיועץ בוועדה לביטחון לאומי. מי שהיה האיש הראשון שיצר את הקשרים עם ישראל, והוורד טייכר, מי שכיהן אז כמנהל העניינים המדיניים־צבאיים במועצה לביטחון לאומי, שהמליץ על עשיית מאמץ כדי ליצור פתיחה אסטרטגית כלשהיא בכיוון לאירן. אך מקפרלן, שהשמיע זה היום השלישי את עדותו בפני הועדה המשותפת של בית הנבחרים והסנט, לא קיבל את הגישה שגילה מקקלור במהלך החקירה שניהל בעניין תפקידה של ישראל בפרשה.

מקפרלן הצביע למשל על העובדה שבמהלך שיחה שקיים עם קמחי בבית הלבן בתחילת יולי 1985, הורה קמחי שאין לטעון שהאינטרסים של ארה"ב וישראל בשאלת המלחמה בין אירן לעירק הם זהים. מקפרלן ציטט את קמחי שאמר כי ישראל מעוניינת בהארכת המלחמה, כדי להחליש את הכושר הצבאי של עיראק.

עוד אמר מקפרלן כי קמחי הטעים שההצעה הישראלית כדבר התחלת דו־שיח של ארה"ב עם אירן ניתנת אך ורק לשיקולה של ארה"ב ושישראל „תבין" אם המינהל ידחה אותה. בתשובה לשאלות אחרות אמר מקפרלן שקהיליית המודיעין האמריקנית היתה מצויידת בכמות מצומצמת בלבד של מידע מהימן על מה שמתרחש באירן וזו הסיבה שוושינגטון פנתה לישראל שתיתן לה עצה בנושא.

עוד אמר כי לדין המליץ שארה"ב תשתף פעולה עם ישראל בנושא זה לאחר ששמע מפקיד ששמו לא נמסר, אך הנהנה ממעמד מכובד ביותר בקהיליית המודיעין האירופית, שישראל היא בעלת הידע הטוב ביותר על המתרחש באירן. דו"ח זה של לדין, הטעים מקפרלן, השפיע על כך שארה"ב שוכנעה שעליה לשתף פעולה עם ישראל.

בראיון הטלפוני, אמר לדין כי כבר העיד בשבועה כי לא קיבל כל כספים מישראל ושכל מה שקיבל הועבר אליו בידי ממשלת ארה"ב, 200 דולר ליום — התשלום המקובל".

מקורות אחרים אמרו כי ניר הכחיש שהשמיע הצהרות בעניין החשד שסוחר הנשק שווימר ואחרים קיבלו תשלומים. הכחשה זו כלולה ב„כרונולוגיה", תיאור ההתרחשויות במהלך הזמן, שהוגשה לאחרונה על־ידי ישראל ושהועברה לעיון הצוות המשותף של בית הנבחרים והסנט.

הפושע הנאצי לינאס הגיש בקשת חנינה בברית־המועצות

פושע המלחמה הנאצי המורשע קרל לינאס הגיש בקשת חנינה לשלטונות המשפט הסובייטיים. אשר דנו אותו למוות בהעדרו לפני 25 שנה. מסרה היום סוכנות הידיעות טאס.

לינאס (67) גורש בחודש שעבר מארה"ב והוא כלוא עתה בטאלין, בירת אסטוניה הסובייטית. הוא הורשע ב־1962 בהשתתפות ברצח המוני, כאשר כיהן כמפקד של מחנה מוות נאצי בעיר האסטונית טארטו.

סוכנות טאס מסרה כי התובע הכללי של אסטוניה קרל קימל, שייצג את המדינה במשפט ב־1962, אמר כי לינאס ביקש חנינה בנימוק כי 40 שנה חלפו מאז אותם אירועים.

קימל אמר כי משפט־חוזר יתאפשר רק אם ייוודעו עובדות שלא היו ידועות לבית המשפט במשפט המקורי. (ע־ר)

מומחה בריטי עשוי לעמוד בראש הוועדה לחקר עברו של ולדהיים

העיתונאי הבריטי גורדון ברוק־שפרד עשוי להתמנות לנשיא ועדת ההיסטוריונים שעליה יוטל לחקור את עברו הצבאי של נשיא אוסטריה ד"ר קורט ולדהיים, בתקופת שירותו בצבא הגרמני במלחמת העולם השניה — מסר אתמול העיתון האוסטרי „דה פרסה".

העיתון מספר כי ברוק־שפרד, שכיהן לאחר המלחמה ככתב ה„דיילי טלגרף" בווינה, נחשב למומחה גדול לענייני אוסטריה. הוא חיבר את הביוגרפיות של הקנצלר לשעבר אנגלברט דולפוס ושל הקיסרית לשעבר ציטה שחגגה לא מכבר את יום הולדתה ה־95 בשוויץ.

העיתון הפופולרי רב התפוצה „נוייה קרונן" מעריך, כי קרוב לוודאי שממשלת אוסטריה תבקש מאת האקדמיה הצבאית המלכותית בסנדהרסט בקרבת לונדון, להרכיב את ועדת ההיסטוריונים, נוכח היוקרה הרבה שאקדמיה זאת נהנית ממנה.

פקידים אוסטריים עיינו אתמול בארכיונים צבאיים ביוגוסלביה, במטרה לגלות מסמכים שיוכלו להפיץ אור על הקריירה של ולדהיים במלחמת העולם השניה.

על כך מסר ראש המשלחת האוסטרית, חבר הפרלמנט, פליקס ארמקורה, בשיחה עם כתב רויטר.

ארמקורה אמר כי צוותו מתכונן לקחת הביתה צילומי מסמכים הקשורים בואלדהיים. לשאלה אם המשלחת מצאה עד כה חומר כלשהו שהיה בלתי ידוע, השיבו „עקרונית לא".

חברי קונגרס הגישו הצעת חוק לסגירת משרדי אש"ף בארה"ב

וושינגטון. — מנהיג הרפובליקאים בסנט בוב דול וארבעה אנשי קונגרס נוספים הגישו ביום ד' הצעת חוק שמטרתה להביא לסגירת שני משרדי אש"ף בארה"ב.

„ארגון זה מתבסס על שנאה ואלימות. אין לו מקום בארה"ב. אין לו מקום בחברה תרבותית. אני סבור שהגיעה השעה לאסור את פעילותו", נאמר בהצעה.

להצעתו של דול הצטרפו הסנטורים צ'רלס גראסלי מאיובה, רודי בושביץ ממינסוטה, פרנק לאוטנברג, דמוקרט מניו־ג'רסי והוורד מצנבאום דמוקרט מאוהיו.

ארה"ב אינה מכירה בארגון שבראשו עומד יאסר ערפאת, אך היא הרשתה לאש"ף לקיים משרדי הסברה בניו־יורק ובוושינגטון. (אי־פי)

הודחו עשרות שופטים סובייטים

14 שופטים סובייטים הודחו מלעסוק במקצוע המשפטים, 76 פוטרו מתפקידיהם ו־837 נמצאו אשתקד כלתי מתאימים מבחינה מינהלית — מסר היום שר המשפטים הסובייטי בוריס קראבצוב.

בראיון שפורסם בעיתון המפלגה „פראבדה", אמר השר כי הגיע הזמן לדאוג לכך שעובדים במערכת המשפט שאינם מסוגלים לעמוד מול „לחצים מבחוץ", לא יורשו עוד לכהן כשופטים.

דבריו נאמרו בעקבות קריאות של הנהגת המפלגה הקומוניסטית לפעול ביד חזקה נגד ניצול לרעה של סמכויות בכוח המשטרה ובמערכת המשפט של בריה"מ, וזאת לאחר שעיתונים מסרו על מקרים של עיוות דין.

גורבאצ'וב שהה 3 ימים במרכז החלל הסובייטי

מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב בילה שלושה ימים במרכז החלל הסובייטי בייקונור שבאסיה התיכונה, מסרה סוכנות הידיעות הסובייטית טאס.

גורבאצ'וב ערך את הביקור, שנמשך מיום שני עד יום רביעי, בקשר עם שיגורה המתוכנן של מעבורת החלל הסובייטית הראשונה. מסרה טאס.

גורבאצ'וב ביקר שם בלוויית שר ההגנה סרגיי סוקולוב, ראש הק.ג.ב. ויקטור צ'בריקוב, ומזכיר הוועד המרכזי של המפלגה הממונה על התעשיות הצבאיות לב זייקוב.

172 נספו בדליקת ענק המשתוללת בסין

בייג'ינג. — דליקת היערות החמורה ביותר שפקדה את סין מאז עליית הקומוניסטים לשלטון, שגרמה למותם של לפחות 172 אנשים והותירה 51,000 אנשים ללא קורת גג, המשיכה להשתולל אתמול באזור הצפוני־מזרחי של המדינה. הדליקה השמידה את היבולים בשטח של למעלה מחצי מליון הקטאר והעלתה באש 750 אלף מטרים מעוקבים של עץ בשווי של 35 מליון דולר.

הדליקה השמידה גם 431 טרקטורים ומשאיות, הרסה כמה בתים ומתקני תחבורה ששווים נאמד ב־75 מליון דולר — על כך מסר פקיד ממשלתי. סוכנות הידיעות הסינית הרשמית ציינה כי סגן ראש הממשלה לי פנג, טס לאזור כדי לעמוד על הצעדים שננקטים לכיבוי הדליקה.

הסוכנות מציינת כי הדליקה ממשיכה להתפשט וכי בימים הקרובים יגייסו השלטונות חיילים ואזרחים נוספים למלחמה בדליקה. (איי. פי)

חולל בית קברות יהודי באוסטריה

וינה. — חוליגנים חיללו בית עלמין יהודי באייזנשטדט, במרחק 60 קמ' דרומית לוינה. הם הפילו 34 מצבות וגרמו נזק ל־5 מבניהן — נאמר בהודעה שפורסמה ע"י המשטרה ביום ג', דובר המשטרה באייזנשטדט ציין כי הדבר אירע בין ה־27 באפריל ל־10 במאי. הוא הוסיף ואמר כי בית העלמין הקטן, שאורכו 120 מ' ורוחבו 40 מ', אינו פתוח לקהל ורק לעיתים רחוקות באים לבקר בו.

נודע כי מבקר מלונדון גילה את הנזק שנגרם לבית העלמין, כאשר הגיע למקום כדי לראות את קבר סבו וסבתו.

בית העלמין, שנפתח לפני כ־100 שנה, מכיל כ־200 קברים. הוא נמצא בקצה הצפוני של העיר לא רחוק מבית עלמין יהודי ישן יותר, שנוסד במאה ה־16.

אוסקר שילר, איש עסקים מאייזנשטדט, המפקח על שני בתי העלמין, אמר. „מעולם לא חיללו אחד מבין שני בתי העלמין האלה, אפילו לא בתקופת הנאצים". שילר ציין כי מספר היהודים באייזנשטדט הצטמצם מ־486 ב־1938 ל־7 עתה. (איי.פי.)

ראש ממשלת ירדן — לביקור רשמי ביוון

מאת זאן כהן, כתב „על המשמר" ביוון

על־פי הזמנתו של ראש הממשלה אנדריאה פאפאנדריאו, יערוך ראש ממשלת ירדן זייד א־ריפאעי, ביקור רשמי ביוון, בין ה־1 וה־3 ביוני — הודיע בימים אלה דובר ממשלת יוון יאניס רובאטיס. זהו הביקור הראשון שעורך ראש ממשלה ירדני; וביקור־גומלין לזה של ראש הממשלה הסוציאליסטי בירדן ובסוריה, בנובמבר 1984.

בביקור ההוא פירסם פאפאנדריאו הודעה משותפת אחת עם הסורים ושניה עם הירדנים. בשתי ההודעות גם־יחד הכריז כי הוא תומך לחלוטין עם עמדת המדינה המארחת כלפי אש"ף, אף שכידוע לירדנים ולסורים לא היתה — ועדיין אין — עמדה זהה בעניין.

ראש ממשלת ירדן יתקבל בביקורו הקרוב ביוון על־ידי נשיא הרפובליקה כריסטוס סארצטאקיס, ויקיים דיונים עם ראש־הממשלה פאפאנדריאו על בעיות קפריסין והמזרח התיכון.

מצרים תאפשר הקמת בסיס אמריקני בים סוף

קהיר. — מצרים תאפשר הקמת בסיס ימי אמריקני בים סוף בעקבות שיחות שקיימו שר ההגנה המצרי אבו גזאלה עם עוזר שר ההגנה האמריקאי ריצ'ארד ארמיטג' — על כך מסר העיתון „אל נפח". מצרים נתנה גם את הסכמתה לעריכת תמרונים צבאיים משותפים אמריקניים־מצריים כדי להעלות את כושר הלחימה של החייל המצרי. התמרונים מעין אלה ייערכו כפי הנראה בנובמבר 1987.

המצרים יורשו גם לייצר את הטנק האמריקני מדגם „אמ־1", הנחשב לאחד הטנקים הטובים בעולם. (ע־מ)

קלינטון האוז, בן ה־28, מבאלטימור (משמאל), קיבל מערכת לב־ריאות חדשה. ההשתלה להצלת חייו של האיש הסובל מציסטיק פיברוסיס, נעשתה בבית החולים ג'ונס הופקינס ביום ג'. לבו הבריא של האוז הושתל בחזהו של חולה לב, שמצבו החמיר. בתמונה למעלה מדגים ד"ר ויליאם באומגרטנר צורת השתלת הלב והריאות. (צילומי לייזר של אי.פי.)

צפוייה ירידה בתנועה של תיירים ישראלים לאוסטריה

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

צפויה ירידה בתנועת התיירות של ישראלים לאוסטריה בשיעור של כ־15%. מספרם יגיע לכדי 10 אלפים. כך נמסר במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול בהשתתפות מנהל נתיבי אוויר האוסטריים בישראל אלי מסר וכן נציגי החברה מאוסטריה.

בתשובה לשאלת כתבים, אמרו דוברי החברה כי אכן בשנה האחרונה חלה ירידה בתיירות וזאת עקב מעשי טירור באירופה, האסון בצ'רנוביל ועוד. נציגי החברה הציגו שורה של חבילות סיור ושהייה באתרי מרפא, נופש ועוד במחירים מפתים. כן הודיעו על אפשרות שילוב סיור או שהיה באוסטריה עם ביקור בבודפסט ליומיים או ל־6 ימים.

אין כיום בעיה עם ויזות להונגריה ויוגוסלביה. אפשר להשתתף בסיור לפולין בתנאי שמדובר בנסיעה קבוצתית ושההזמנה תיעשה לפחות חודש ימים מראש. לבעלי דרכונים ישראלים, אין אפשרות לבקר בצ'כיה או בבריה"מ.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מורדות הכרמל
דרך העצמאות 27, חיפה, טל. 670123
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית ל־תכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה ע"י קייזר אילין תעשיות בע"מ בקשה שימוש חורג בגוש: 11219 חלקה 32 ברחוב אזור התעשייה נשר. שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה ג'/580, מהות/השימוש החורג: שימוש חורג בסט־יה מהתכנית לאחסנת כלי רכב לתקופה של שנתיים.
ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במש־רדי הועדה בשעות העבודה הרגילות.
המעוניין להגיש התנגדות לועדה במכתב מנומק תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.

שלמה עובדיה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורדות הכרמל"

שרת הבריאות ארבלי אלמוזלינו: אושרו תקנות חדשות להפריית מבחנה; תישקל הקמתו של מרכז מידע להשתלות

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר" ומאת כתבת עתי"ם

תקנות חדשות המסדירות על פי חוק הפרייה חוץ גופית אושרו השבוע ויירשמו בקובץ התקנות בימים הקרובים.

על כך הודיעה אתמול שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

התקנות החדשות אושרו ע"י הממשלה וההסתדרות הרפואית בישראל והן מסדירות את ביצוע ההפריות החוץ־גופיות. הן קובעות, כי ההפריות חייבות להתבצע במרפאות מוכרות בלבד. בקובץ התקנות החדשות נקבעו הוראות מפורשות בכל הנוגע להסכמת בני זוג, הנזקקים לטיפולי הפריות חוץ גופיות הנעשיות מזרע של תורם.

התקנות קובעות בין השאר כי אסור להשתיל ביצית מופרית לרווקה, ללא חוות דעת של עובד סוציאלי. אלמנה תצטרך להמתין שנה עד להשתלת ביצית (שלה) מופרית על־ידי זרע בעלה שנפטר.

בתשובה לשאלת כתבים, אמרה שרת הבריאות כי לא הצליחה לשכנע את האוצר בנוגע להקמת קרן מרכזית לתמיכה בנזקקי השתלות אברים היוצאים לחו"ל. אך הודיעה כי בימים הקרובים תכנס את מנהלי בתי־החולים כדי להקים בארץ מרכז מידע להשתלות ולשיתוף פעולה בין בתי־החולים.

ארבלי אלמוזלינו הודיעה, כי תשקול להקים צוות מיוחד בכל בית חולים שיופקד על נושא ההסברה, בכל הקשור להשתלות איברים ומשרד הבריאות יעשה מאמץ, לתת תמריצים כספיים לבתי החולים.

בכל הקשור להערכות בנושא זה, השרה סיפרה כי רבים אינם ניגשים להיבדק במרפאות המתמכות בבדיקת איידס — אף שהם שייכים לקבוצת סיכון — מחשש שתחשף זהותם. יוצא מן הכלל בעניין זה הוא בית־החולים קפלן ברחובות, שם משתמשים בקוד ולא מוסרים כל נתון מזהה.

בהזדמנות זאת סיפרה ארבלי אלמוזלינו כי לפני שבועיים [illegible] שהופיעה בכנס בריאות [illegible] בשווייץ, נכח באולם השיחות [illegible] אחיו של ערפאת.

לדעתה, היתה האווירה [illegible] פחות עויינת לישראל [illegible] והדיונים מעשיים יותר. דיון [illegible] יחיד התנהל סביב מלחמת [illegible] איראן וכן אודות המצב [illegible] פקיסטאן אפגניסטן. [illegible] קיבלו בהסכמה את דו"ח [illegible] הכללי של ארגון הבריאות [illegible] על מצב שירותי הבריאות [illegible] דו"ח אשר ציין שיפור [illegible] התחומים.

השר שרון: אנהג בעתיד לפי המלצותיו של מבקר המדינה

„אף שהעניין היה אקט פורמאלי"

מלשכת שר התעשיה והמסחר נמסר אתמול כי נוכח הפירסומים באמצעי התקשורת בענייניו של השר אריאל שרון, בנושא הנראה למבקר במדינה כסטיה לכאורה מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים, החליט השר שרון להבהיר כי העניין הנבדק בידי מבקר המדינה הוא נושא טכני הקשור באישור החלטה של ועדת ערר ציבורית שעסקה בחברת חיפה כימיקלים בע"מ.

כזכור נרכשה השליטה בחברה זו על־ידי קבוצת משקיעים אמריקנים, בהשקעה של למעלה מ־50 מיליון דולר, אחת ההשקעות הגדולות ביותר שהיו בשנים האחרונות. משולם ריקליס מארה"ב נעתר לפנייתו של השר שרון ונאות להשקיע יחד עם אחרים מיליוני דולרים בחברה זו.

מבקר המדינה סבר כי מחמת הקשר שבין השר שרון ובין משולם ריקליס, ראוי היה כי שרון לא יטפל באישור החלטתה של אותה ועדת ערר ציבורית. שרון הודיע למבקר המדינה כי על אף שהאישור האמור היה אקט פורמלי, מקבל השר את הערת מבקר המדינה וינהג בנושא זה לפי המלצות המבקר.

מהלשכה נמסר כי שרון רואה בחומרה ניצולו של אירוע זה לצורך ניגוח פוליטי ומביע צערו כי יריבים פוליטיים „עושים שימוש במוסד מבקר המדינה ככלי במאבק פוליטי".

מבקר המדינה אמר אתמול שהסטייה מן הכללים בדבר מניעת ניגוד אינטרסים בין היותו של אדם שר לבין היותו בעל רכוש רווח או עסק איננה קשורה לבשר כבש, כמו שפורסם תחילה. המבקר לא הודיע לוועדה מהם פרטי סטייתו של השר שרון.

(עש"ת)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לתוספת אחוזי בניה 6% ברחוב [illegible] מס' 14 גוש 6213 חלקה 1056.
תיק בנין [illegible]
בקשה מס' [illegible]
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר, אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68 [illegible] התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי, סגן ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
עמק הירדן
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 5128" — קיבוץ בית זרע ביחד עם התשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: חלק מגוש 15174. עיקר מטרת התוכנית: הכנת תיחום שטח הפיתוח של הקיבוץ והסדרי הבניה בו.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון
תאריך: כ"ה בניסן התשמ"ז — 24.4.1987

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
בית הכנסת „היכל שמחה", תל־אביב
1.537 ש"ח

☆ התרומה המרגשת
מר אלכס גילרדי תרם את המילגה שהוענקה לו במבצע „עובד ישראלי"
400 ש"ח

☆ התרומה הצעירה
תלמידי בית הספר אורט גאולה תל־אביב
206 ש"ח

היום יותר מתמיד־
תן לבך ללב"י
לב"י
קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים

10 שנים למהפך
גליון מיוחד של המוסף

המאבק בשטחים
הגוש הגועש
נדב שרגאי
שלום עכשיו מתעורר
לילי גלילי

אבו־חצירה רוכב שנית/דן כסלו

רכבת ופאים במדבר/רומן פריסטר

פולס על רווח לליכוד, הפסד למערך ● דן מרגלית על ברית שמיר־מיעארי ● גדעון סאמט על הפוליטיקה הישראלית יוצאת מדעתה ● ראובן פדהצור על האויב האמיתי בלבנון

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר ● משדרונות מפלגתיים / אילן שחורי ● כספת / נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן ● חריקות / זאב יפת ● הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 13.5.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6705	1.6914	1.6786
דולר אמריקני	1	1.55	1.62	1.5816	1.6014	1.5900
מרק גרמני	1	0.87	0.91	0.8819	0.8929	0.8851
לירה סטרלינג	1	2.59	2.71	2.6350	2.6679	2.6505
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2641	0.2674	0.2652
ין יפאני	100	1.11	1.16	1.1295	1.1436	1.1341
גילדן הולנדי	1	0.77	0.81	0.7826	0.7924	0.7858
פרנק שווייצרי	1	1.05	1.10	1.0723	1.0857	1.0264
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2521	0.2553	0.2535
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2370	0.2400	0.2383
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2343	0.2372	0.2353
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3623	0.3668	0.3642
דולר קנדי	1	1.16	1.22	1.1816	1.1963	1.1883
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.17	1.1297	1.1438	1.1355
ראנד דר' אפריקני	1	0.53	0.80	0.7855	0.7953	0.7897
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4252	0.4305	0.4269
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.29	1.2523	1.2680	1.2587
לירה איטלקית	1,000	1.25	1.27	1.2208	1.2360	1.2260

מחר ב„על המשמר"
ובמוספו השבועי חותם

★ לילה ב„צומת דניאלה וייס" – עמירם כהן
פרשת ה„לביא" – דעה של איש חיל־אויר בכיר – תא"ל (מיל) גיורא פורמן
★ האשה שאיתו – ומה על הגברת הארט – דליה רפאל, רונית מורגנשטרן
★ יומן כלכלי – צמד הגרעונות: פרידה או גירושין – פ. סבר
★ בעיקר העיניים. בעיקר בלילות על „עוזר־בית" מעוזה המצייר בת"א – גיורא מנור
★ „יש דיבור": יש אופנה – הג'ינס החדש
★ פוקוס אישי: גדעון ספירו, יהודה להב, צבי טימור
★ מסביב לעולם – דוד ארן. גלויות תל־אביביות – משה בן־שאול

בחותם

★ בעזרת הקוף – קופים לעזרת נכים – מאת עמירם כהן
נשמע וניסוג – האם יושבי יו"ש יקבלו החלטת ממשלה לסגת – מאת אהוד דור
★ המצנזרים עצמם לדעת – נפתולי דרכה של הצנזורה – כתבה שניה – מאת עודד ליפשיץ ואפי לנדאו
★ מצוי כל הכשרונות – אסתר שמיר בתכנית חדשה – מאת עופר ניר
★ קרנקו מאלף את שקספיר – באלט שטוטגארט – פסטיבל ישראל – מאת גיורא מנור
★ עיר ששמה „כן" ועיר ששמה „לא" – יבגני יבטושנקו – דיוקן – מאת אריה אהרוני
★ „פחדתי אך המשכתי לפעול ולהסתכן" – עם הסופר אליאס נאומן – מאת שלמה סלוצקי
★ חלו חותם
חותם אישי – עכשיו יתחילו החלוויות – מאת דליה יאירי
★ שלום בית – מאת חיזה יוסף
★ טורים מאת: עודד ליפשיץ, שלמה גלזר, מיכאל הרסגור, זאב צחור, אלי הכהן, ג'גו, שמואל בונים

בדפים לספרות

★ יעקב רבי: „סופו של ספר־הספרים"
★ א.ב. יפה: מי היה אנרי ברנשטיין?
יגאל תומרקין על „אלוהים יודע" לג'וזף הלר
★ איזה פרליס על „לנקר עינים מערביות" לג'וזף קונרד
★ חנה רוזנטל על ביקורו של סול בלו

נעצרו 4 ישראלים החשודים ברצח ישישה ניצולת שואה בגרמניה

הרצח בוצע לפני 5 שנים במהלך שוד ● הארבעה נעצרו בארץ בעקבות חקירה שהתנהלה בגרמניה ובישראל

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

ארבעה ישראלים, בהם אשה אחת, החשודים ברצח קשישה במהלך שוד בעיר פרנקפורט שבגרמניה לפני 5 שנים, נעצרו על ידי המשטרה והובאו אתמול לבית־משפט השלום ברמלה. הם נעצרו להמשך החקירה ל־15 יום.

החשודים הם דוד ויינבראון (36) [illegible] שפיטלניק (35) ממגדל העמק, חיים יצחק (34) מקרית־גת ו[illegible] גינרוב (32) מיבנה.

קורבן הרצח היתה לואיזה פולק, יהודיה ניצולת שואה בת למעלה מ־80, חלפנית כספים במקצועה. היא נרצחה ב־14 בספטמבר 1982 במהלך שוד בביתה בפרנקפורט. במהלך השוד היכו אותה השודדים וחסמו את פיה וכתוצאה מכך היא נחנקה למוות.

החשודים נעצרו בעקבות חקירה מאומצת של משטרות גרמניה וישראל. על פרטי החקירה, לרבות כיצד הגיעו החשודים מגרמניה לישראל, הוצא צו פרסום, למעט ההליך שיהיה בבית־המשפט.

ארבעת החשודים עלו לישראל מבריה"מ בשנות ה־70.

סנ"ץ אמנון שלתיאל מהיחידה לחקירת פשעים חמורים אמר אתמול בהליך הארכת מעצרם, כי שפיטלניק וויינבראון חשודים ברצח הקשישה והשניים האחרים שותפים בתכנון השוד. שני החשודים ברצח ביצעו גם שוד בשוויץ, נתפסו ונשפטו, אך הצליחו לברוח מבית־הכלא ולהגיע לגרמניה, שם פגשו בשני החשודים האחרים והארבעה ביקשו כנראה לבצע את השוד כדי להשיג כסף על מנת להגיע לישראל.

הישישה מתה בבית־חולים לאחר השוד וכפי הנראה הצליחה למסור פרטים מזהים על ארבעת תוקפיה בעדות „שכיב מרע".

לשופט אהרון פס הוגש תיק ובו „חומר חסוי". השופט אמר, כי ישנן לכאורה ראיות הקושרות את הד־4 למעשה.

בבקשה להארכת המעצר נאמר, כי בכוונת הפרקליטות להעמיד את החשודים לדין בארץ ולא להסגירם לגרמניה.

המשטרה חילצה פקח שניתק מים בישיבה ברמת־החייל

פקח של עיריית תל־אביב, שהגיע אתמול בבוקר לישיבה „חידושי הרים" ברמת־החייל, כדי לנתק להם את ברז המים המרכזי, נכלא על־ידי אברכים וחולץ רק לאחר זמן מה על־ידי המשטרה.

הפקח נשלח לנתק לישיבה את המים, עקב סכום חוב מים של 15 אלף ש"ח ו־30 אלף ש"ח ארנונה, אותם חבה הישיבה לעיריית תל־אביב.

לאחר שניתק את ברז המים, הקיפו אותו, לדבריו, תלמידי הישיבה, איימו להכותו ולא איפשרו לו לעזוב את המקום.

בסופו של דבר הוזעקה המשטרה, וחילצה את הפקח השבוי. התלמידים תלשו את החותמת שבה סגר את ברז המים, וכך הפכו את כל עמלו לשווא.

לאחר שבחורי הישיבה מנעו מהפקח את האפשרות לנתק מהם את ברז המים המרכזי באמצעות הסם, הגיעו פקחי העירייה שוב אחר־הצהריים וניתקו את הצינור המזרים מים.

הם ביצעו את משימתם תחת מטר כסאות, בקבוקים, פירות וירקות שנזרקו עליהם מחלונות הישיבה.

בנס לא נפגע איש ולפיכך לא ביצעה המשטרה שום מעצרים.

(עתי"ם)

1000 אסירים שהו בחופשה — ורמת הפשיעה לא עלתה

נתברר חשש כי מתן חופשות לאסירים בחגים יעלה את כל הפשיעה.

נתונים שמסר מפכ"ל ה־משטרה לשר המשטרה על רמת הפשיעה בחג הפסח מתגלה, כי לא חלה עליה חרף העובדה כי היו כאלף אסירים בחופשה.

במשרד המשטרה טוענים, כי נתונים אלו מפריכים את החששות כי מתן חופשה לאסירים בחגים מגדיל את הפשיעה.

(עתי"ם)

חייל מילואים לבג"ץ: הורחקתי מיחידתי בטענה שאני מיסיונר

חייל מילואים טוען בעתירה לבג"ץ, כי ארגון „יד לאחים" התי־לונן נגדו בפני רשויות הצבא על שהוא עוסק בפעילות מיסיו־נרית בעת שירותו במילואים. כתוצאה מכך הורחק — לדבריו — משירותו ביחידתו וזאת מבלי שהתבקשה כל תגובה מצידו על האשמה זו.

העותר, ריצ'ארד סורקרדם מרמת־השרון, טוען באמצעות עורך דינו יוסף בן־מנשה, כי עלה לפני 11 שנים מארה"ב ומאז הוא משרת בצה"ל כמלווה למתנדבים מחו"ל. הוא טוען, כי את התפקיד מילא בהצלחה וזכה למלוא ההערכה מן הממונים עליו. בספטמבר 1986 קיבל במפתיע צו, אשר על־פיו הועבר ליחידה אחרת. הטענה המרכזית היא שיש עודף בכוח־אדם.

העותר טוען, כי בראשית שנה זו הגיע אליו מידע שהועבר מן היחידה שלו, לאחר שהוגשה נגדו תלונה מארגון „יד לאחים" על שהוא עוסק בפעילות מיסיונרית והפצת אמונות נוצריות במהלך שירותו הצבאי.

באמצעות עו"ד בן־מנשה טוען העותר, כי אכן הוא נמנה על „כת יהודים משיחיים", זרם ביהדות שרוגל בזיקה לא"י, לעם ולמדינה, לציונות ולשירות בצה"ל. נטען, כי העותר הינו יהודי בדתו ואזרח המדינה, אשר מאמין במשיחיות. חרף זאת, כך הוא טוען, הוא מתנגד להתנצרות יהודים, לפעולה מיסיונרית ולהמרת דת של יהודים.

העותר טוען בעתירה, כי תלונתו של ארגון „יד לאחים" היא שיקרית וכי איש לא פנה אליו לבקש תגובתו. העותר טוען עוד, כי העברתו מהיחידה נוגדת את מגילת העצמאות, בדבר חירות האמונה והמצפון של אזרחי המדינה.

עוד נטען, כי ההחלטה להעביר את העותר מהיחידה היתה החלטה שרירותית, אשר התקבלה ללא הפעלת שיקול דעת סביר ופגעה בזכות היסוד של העותר להשמיע את טיעוניו לפני קבלת ההחלטה.

העותר מבקש מבג"ץ להורות לשר־הבטחון להחזירו ליחידתו.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מוה־14.5—20.5.87

יום חמישי — 14.5
סניף ומלה – 19.00 – אבי שיין – מזכירות הסניף

טקס אזכרה לשמחה פלפן ז"ל
בקיבוץ גן־שמואל בשעה 20.30

יום שישי — 15.5
סניף חיפה – 10.30 – ולדי מורג, אשר ליבלינג, סימה שווייצר – פגישת פעילי יוצאי בריה"מ מאיזור הצפון

שבת — 16.5
קיבוץ עין יהב – 10.00 – חנן ארז, אפרים ז'ילוני, נחום שור, אילן גילאון – יום עיון למצטרפים חדשים מאיזור הדרום
ראשון־לציון – 10.30 – אברהם כהן – מועדון יידיש
תיאטרון „קאמרי" – 11.00 – ח"כ יאיר צבן – שבת עיתון „מעריב"
סניף ומת־גן – 19.00 – דוד שטוקפיש – מועדון יידיש

יום ראשון — 17.5
סניף קרית־גת – שילוב איזורי דרום – מארח טיול ותיקי התנועה של רמלה – רבקה כהן
חיפה, מועדון מבנור – 17.00 – ספרות עגנון – יידיש
סניף אילת – 20.00 – וולדי מורג, דב שחר – מפגש פעילים
סניף נהריה – 20.00 – אבי שיין, אלי ספרן – רכזי נושים

יום שני — 18.5
אזור הנגב – וולדי מורג, דב שחר – סיור בסניפים: דימונה, ירוחם
קיבוץ געש – 17.00 – נעמי ריפתין – מועדון ותיקים
קיבוץ גליאון – 18.00 – נחום שור – מועדון ותיקים
סניף ירוחם – 18.00 – וולדי מורג, דב שחר – מזכירות הסניף
סניף נהריה – 19.00 – אלי ספרן, מוטרוי סאללחה, גרגורי כנוביץ – מזכירות אזור הצפון
סניף קרית־אתא – 19.00 – חנן ארז – אסיפת חברים

יום שלישי — 19.5
ותיקי התנועה – מהעיר והקיבוץ
מזכירות מורחבת
במרכז בשעה 09.30 בבוקר
קיבוץ עינדור – 14.30 – חנן ארז, ישראל מילוא – מזכירות קיבוץ עליונית
סניף רמת־יצחק, הרואה 179 – 18.00 – פרופ' הלברכט – הרצאה
סניף אור־יהודה – 19.00 – יהודה דינוור – חוג צעירים

יום רביעי — 20.5
סניף אור־יהודה – 19.00 – יהודה דינוור – חוג צעירים

האיגוד המקצועי

יום שישי — 15.5
סיעת מפ"ם במפ"ח – עם משה ורטמן – מ.פ. חיפה בשעה 8.00 בבוקר בחדרו של יחזקאל יחזקאל

יום ראשון — 17.5
סניף תל־אביב השכירה – 17.00 – בן עמי אורליך, רבקה יעקובוביץ – העובדת

יום שלישי — 19.5
סניף תל־אביב – 18.00 – כנס ועדי עובדים ופעילים במקומות העבודה עם אפרים ז'ילוני. פותח: חיים סרור

שימו לב!
ישיבת הוועדה הכלכלית־חברתית של המזכירות
תתקיים ביום א' 24.5.87 בשעה 16.30 במרכז
סדר היום יפורט בהמשך
הבטיחו השתתפותכם

בלס מבקש לשנות את תנאי הערובה

איש העסקים דוד בלס הגיש בקשה לבית־המשפט העליון בירושלים לשנות את תנאי הערובה שקבע בית־המשפט, כדי שהוא יוכל להשתחרר, זאת בשל העובדה כי אינו יכול לעמוד בתנאי הערובה שנקבעו על־ידי בית־המשפט העליון ביום ו' האחרון.

בית־המשפט העליון הורה ביום ו' האחרון לשחרר את בלס בערבות של מיליון שקל חדש ולהשיג ערבות בנקאית בסכום זה. בבקשה נטען על־ידי סניגורו, עו"ד יעקב וינרוט, כי עד היום נעשו מאמצים למצוא ערובה בנקאית והדבר אינו אפשרי.

„הבנקים המסחריים אינם ששים, אם להשתמש בלשון המעטה, לתת ערבות לאדם שהיה עצור מזה כשנה והם דורשים הפקדה מלאה של כל הסכום במזומן כתנאי למתן הערובה," נטען בבקשה.

עוד נטען בבקשה: „אין צורך לומר, כי אדם השרוי במעצר נהרס מבחינה כלכלית ויחס של הבנקים כלפיו נובע מסיבה זו".

הבקשה הועברה אל שופט בית־המשפט העליון אליעזר גולדברג, כדי שיחליט אם להיענות לה. טרם נקבע מועד לדיון בבקשה.

(עתי"ם)

גופת אשה נתגלתה בקריית־חיים

גופת אשה נתגלתה שלשום בשעות הצהריים בחוף ימה של קריית־חיים. הגופה נתגלתה ע"י שומר שנזדמן למקום.

חוקרי משטרת זבולון קבעו כי מדובר בגופה של אשה כבת 60, נכה ברגלה שהיתה לבושה באימונית כהה, נעליים שחורות וחולצת סריג. רופא של מד"א קבע את מותה.

ממשטרת זבולון נמסר אתמול, כי על הגופה לא נמצאו סימני אלימות.

על הגופה לא היו מסמכים וזהותה טרם ידועה.

(עתי"ם)

בפלילים

אסיר נרצח בדקירות בתאו בכלא איילון

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

דרור כהן בן 25, אסיר בכלא איילון השפוט ל־11 שנות מאסר על שוד מזויין, נרצח אתמול בתאו בדקירות בגרונו. סמוך לשעה 03:15 בלילה נשמע רעש באגף ו' 2 בכלא איילון. סוהר שניגש לתאו מצא את כהן שרוע על הרצפה כשהוא שותת דם ושסע פעור בגרונו. דיירי התא, חמישה במספר, אמרו כי נפל ממיטתו ונפצע. האסיר הועבר למרכז הרפואי אסף הרופא שם נקבע מותו.

נציב שרות בתי־הסוהר, דוד מימון, מינה ועדת חקירה לבדיקת המקרה.

נסיבות הרצח ומניעיו טרם הוברר.

בכיר במשרד־השיכון וקבלנים חשודים בשוחד

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

פקיד בכיר במשרד־השיכון במחוז מרכז ושלושה קבלנים שעסקו בבנייה באיזור נעצרו אתמול כחשודים בקבלת ומתן שוחד.

הארבעה נעצרו על־ידי אנשי היחידה הארצית לחקירות הונאה בשיתוף עם רשויות מע"מ.

הפקיד הבכיר, תושב תל־אביב בן 50, משמש כאחראי על המגזר הערבי במחוז המרכז. הוא חשוד בקבלת שוחד משלושה קבלנים, שניים תושבי ג'לג'וליה ואחד מרעננה שעסקו בבנייה באיזור המרכז.

הפקיד חשוד כי קיבל כסף תמורת זירוז הליכי בנייה, שיחרור כספי משכנתא ואישור משכנתאות גם לאלו שאינם זכאים לקבלן.

במקביל, חוקרות רשויות מע"מ את הקבלנים על עיסקותיהם בחשד שהעלימו כספים רבים.

מאסר לדוקר חברתו על רקע אהבה נכזבת

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

10 חודשי מאסר בפועל ושתי שנות מאסר על תנאי גזר אתמול השופט דוד גרשון בבית־המשפט המחוזי בחיפה על שמואל פרץ בן 19 מחיפה, לאחר שהרשיעו בדקירת צעירה שלא נענתה לחיזוריו.

בכתב־האישום נטען, כי באוקטובר 86' התארח הנאשם בביתה של ידידתו, אם לתינוקת, בת 18, ובמהלך דיון ודברים שהתפתח ביניהם הוא נטל סכין מטבח והיכה את ידידתו באגרופים. הצעירה נשכבה וסוככה בגופה על התינוקת והנאשם נעץ את הסכין בגבה.

השופט גרשון אמר, כי הנאשם היה ראוי לעונש חמור הרבה יותר, אך „אני ער לכך שהנאשם אהב את המתלוננת אהבת נפש ועשה למענה רבות". עם זאת ציין השופט, כי הנאשם גדל במוסדות באווירת אלימות, הירבה להשתמש בכוחו הפיסי וברבות הימים היה מנהיג בקרב חבורת נוער שוליים בשכונתו. הנאשם, הטעים השופט, לא ידע שפת תקשורת בין אנשים לבד מתוקפנות.

פקיד בחברת עמידר מואשם בקבלת שוחד

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

פקיד בחברת עמידר מאור־עקיבא, יחיא אסירו, מואשם בבית המשפט המחוזי בחיפה בקבלת שוחד ודייר עמידר דוד ירישמוב, אף הוא מאור־עקיבא, מואשם במתן שוחד.

בשני כתבי אישום נפרדים שהוגשו נגד השניים טוענת עו"ד אמירה רינגר מפרקליטות מחוז חיפה, כי ב־1984 ביקש הדייר דוד ירישמוב להעתיק את מקום מגוריו לקומת קרקע בעקבות בעיות בריאות. התביעה טוענת, כי הפקיד דרש וקיבל 500 דולר מהדייר תמורת טיפולו בהחלפת הדירה.

הננו מודיעים בצער רב
על מות חברתנו היקרה
אסתר סדן ז"ל
ציוותה גופתה למדע
המשפחה
וקיבוץ מרחביה

לצביה ואברי רייל
וקיבוץ מרחביה
משתתפים בצערכם במות
האם
מחלקת הבניה
של הקיבוץ הארצי

לגילי גולני ולמשפחה
אתכם באבלכם
על מות האב
הנס גולני
קיבוץ שובל